ÜRETEN BİZİZ YÖNETEN DE BİZ OLACAĞIZ

İŞÇİLERİN SESİ

Sayı: 41 • 30 Kasım 1992 • 5000 TL (KDV Dahil)

"Kayıplar Nerede?"

Yusuf Erişti	9 Mart 1991
Hüseyin Toraman	23 Ekim 1991
Metin Acar	16 Nisan 1992
Hüsamettin Yaman	5 Mayıs 1992
Soner Gül	5 Mayıs 1992
Hasan Gülünay	20 Temmuz 1992
Mahmut Ertak	22 Ağustos 1992
Ayhan Efeoğlu	6 Ekim 1992
Tuğrul Özbek	9 Ekim 1992
Erkan Ersoy	18 Ekim 1992
Şeyhmuz Aydın	30 Ekim 1992
Ahmet Ballıca	2 Kasım 1992
Süleyman Ballıca	2 Kasım 1992
Ahmet Akman	2 Kasım 1992

Yazısı 8. Sayfada

...l seçimler emekçilerin geleneksel politikadan uzaklaşma eğilimini gösteriyor.

...üzen Partileri Çözülüyor

...rel seçimlerde partilerin oy oranlarındaki değişiklik ve ...çime katılmama tavrındaki özellikler; siyasal davranış ...ğişikliğinin ağırlıkla "sol"a oy veren kent ...ksullarının siyasal tercihlerinde ortaya çıktığını ...stermektedir. Yerel seçimlerin genelleştirilebilecek tek ...nucu, kent yoksullarının siyasal davranışında köklü ...r değişim eğiliminin belirdiğidir.

Sola oy veren kent yoksulları, sosyal demokrat ya da "sosyalist", "kendi adına" iktidara talip olan hiçbir partiye itibar etmemektedir. Bu kesim için gereksinim, kendi adına "daha namuslu çalışacak" bir yöneticiler topluluğu seçip, temsilcilerini değiştireceği bir sandıksal etkinlik değil, siyasal bir güç olarak bizzat kendisinin durumunu değiştirecek bir alternatif çalışmadır.

...ah Depremi", "Re...feri", "Ve Refah"... ...seçimlerin sonucu, ...e böyle yansıdı. ... partilerin, yenilgi...izlemeye yönelik ...alıp savlardan olu...lamaları, kamuoyu...n değerlendirmele...ştirmedi. Yığınların ... seçimler bir tek a... değerlendirilebilirdi: "Galip kim?". Ve cevap da belliydi: "Refah"!

Bu saptamanın ardından tartışılacak konu da belli: "İslami muhalefetin yükselişi".

Siyasal çözümlemenin mantığı ve gündemini sansasyonel habercilik tekniği belirliyor. Oysa seçimlerin sayısal sonuçlarına kabaca bir gözatıldığında, bu sonuçların, "Refah'ın zaferi" ya da "İslami muhalefetin yükselişi" gibi bir ana-tema çerçevesinde değerlendirilmesinin saçmalığı hemen ortaya çıkıyor.

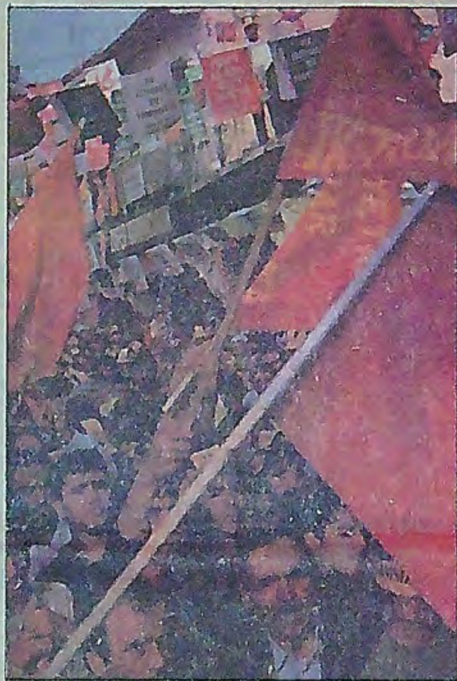
YERELDEN GENELE

Oyların partilere dağılımındaki oransal değişimler, seçime katılmama oranlarının değişimi, ve bunların "sağ" ve "sol" partiler açısından ayrı ayrı incelendiğinde karşımıza çıkan tablo, bu seçimlerin gerçekten anlamlı bir değerlendirmesinin ancak "yerellik" unsuruyla birlikte yapılabileceğini gösteriyor.

Bu yönlerin herbirine ister ayrı ayrı bakılsın ister tümüne birden bakılsın göze

Devamı 11. Sayfada

Çiğli'de değişik olan, devrimcilerin belirledikleri adaya oy toplamayı temel almaması; seçim çalışması boyunca, halkın doğrudan katılımını gerçekleştirmeye yönelmesi, Çiğli halkına yerel siyasal yaşama, yalnızca seçmen olarak değil, güçlü ve sürekli bir denetim ve müdahale gücü olarak katılabileceklerini göstermesidir.

16. Türk-İş Genel Kurulu İşçi Sınıfının Bağımsız Kürsüsü Olabilecek mi?

- *İşçi sınıfının ekonomik ve ideolojik alanda sermayenin ağır saldırılarına maruz kaldığı koşullarda gerçekleştirilecek olan Türk-İş Genel Kurulu'nun işçi sınıfının bağımsız sesinin ve bağımsız bir sendikal anlayışın kürsüsü haline getirilmesi, ihmal edilemez bir önem taşıyor.*
- *İşçi sınıfının özeleştirmeler, "toplumsal uzlaşma" kurumları, şovenizm ve sendikal demokrasi gibi acil gündem maddeleriyle ilgili bağımsız politika ve eleştirilerin bu kürsüden dile getirilmesi bağımsız bir sendikal hat oluşturulmasının ilk adımları olacaktır.*

Yazısı 6-7. Sayfada

...ataklıktaki Türkiye

...skeri çözüm politikası, politika alanını ...ilitarize etmekte ve faşizmin dayanaklarını ...zla güçlendirmektedir. Militarizm ve ...ovenizmin yükselişi, Türkiye toplumunu ...eri dönülmez bir toplumsal felaketin ...şiğine getirmektedir.

...skeri çözüm politi... ordunun Irak Kür...'ndaki PKK kamp... ortadan kaldırma ...esiyle, resmi ra...ra göre 200 bin ki... diğer kaynaklara ... 50-100 bin kişilik ...vvetle Irak toprak... girmesiyle birlikte ...boyutlar kazandı. ...skeri çözüm politikası, halklar arasındaki kardeşliği zedeleyen, Türkiye toplumunu içten içe çökerten bir toplumsal krize yolaçtıktan sonra, şimdi de, Türkiye'yi uluslararası bir savaşa yöneltiyor. Resmi kaynaklar dahi, savaşın boyutlarının Kıbrıs Savaşının boyutlarını aştığını

Devamı 2. Sayfada

Tes-İş Yöneticilerine Açık Çağrı

"Eğer Şerefleri Varsa!"

Kırkıncı sayımızdaki, "Tes-İş'te Darbe: Koalisyon Diktatörlüğü" başlıklı yazıdan sonra Tes-İş Sendikası dergisinde kendisiyle ilgili iddialara yer verilmesi karşısında, görevden alınan İstanbul eski 1 Nolu Şube Başkanı Kamil Kartal, sendika yöneticilerini, TEK işçileri ve kamuoyu önünde tartışmaya çağırdı. Sendika yönetiminin özelleştirme konusundaki tutumuyla ilgili belgeleri açıklamasının, Genel Kurulda engellendiğini söyleyen Kartal, yöneticileri iddialarını ispata davet etti.

Yazısı 9. Sayfada

Metal Sözleşmesine Doğru

MESS'in Kozu: İşsizlik Fobisi

Metal patronlarının en güvendiği güç, tümüyle örgütsüz, bir iş için kabul etmeyeceği çalışma koşulları olmayan, dev işsizler ordusu. Taşeronlaştırma politikalarının bu denli başarılı olmasının nedeni de burada yatıyor. Patronlara cesaret veren, "ne zammı, verdiklerimizi de geri alacağız" dedirtecek kadar onları yüzsüzleştiren de bu gerçektir.

Yazısı 4. Sayfada

İngiltere

Madenciler Ayakta! Tarzan Zor Durumda...

- *Major hükümetinin 31 maden ocağını kapatma girişimi, yüzbinlerce insanın oluşturduğu barikattan "şimdilik" döndü. Ancak İngiliz emekçilerini yine zor günler bekliyor.*
- *Madencilerin karşılaştığı son gelişmeler gösteriyor ki, Thacherizmin ruhu yaşıyor! Kulakları çınlasın Tansu Çiller, kahvaltılarda, yemeklerde kendisine sunulan reçeteler işte bu reçeteler.*

Yazısı 2. Sayfada

İçindekiler

Madenciler Ayakta! Tarzan Zor Durumda

İngiltere

❑ *Madencilerin lideri Arthur Scargill "Toplam 7 kişi, binlerce madenciyi nasıl dışarı atar?" diye soruyor: "Atamayacaklar! Britanya halkının malı sayılan ve onların vergileriyle oluşturulan bu değerlere yine tüm Britanya halkı sahip çıkacak!"*

(İşçilerin Sesi-Londra) İngiltere Başbakanı John Major, Ticaret ve Sanayi Bakanı Michael Haseltine (Tarzan) ve bazı bakanlar, bir gece toplanıp yüzbinlerce maden işçisini kapı dışarı etmek istediler... İstediler, ama istedikleri gibi olmadı... Kükreyen yüzbinler, Muhafazakar hükümete "şimdilik" geri adım attırdıysa da madencileri yine zor günlerin beklediği kesin.

Madencilerin karşılaştığı son gelişmeler gösteriyor ki, Thacherizmin ruhu yaşıyor! Kulakları çınlasın Tansu Çiller, kahvaltılarda yemeklerde kendisine sunulan reçeteler işte bu reçeteler.

Ders aldığı bu mantık İngiltere'yi ne hale getirdi bir bakalım: Kamu işletmeleri birer birer özelleştirilirken ("karlı olanı sat veya devret, zarar edeni kapat") sağlık, eğitim, haberleşme ve ulaşım gibi kimi sosyal kurumlar da içler acısı duruma düşürüldü. Bir yandan yüzlerce hastane kapatılırken, öte yandan en acil ameliyatlar bile aylarca, yıllarca bekletilir oldu. Son dönemlere kadar enflasyon çift rakamlarla ifade ediliyordu.

Küçük, orta ve kimi büyük işletmeler ya iflas ediyor ya da küçülmeye giderek iş ve istihdam hacimlerini daraltıyorlardı. İflas eden ya da küçülen işyerleri arttıkça onbinlerce işçi sokağa atılıyordu. Son aylarda atılan işçilerin dağılımı şöyle:

3000 British Aerospace (uzay sanayi), 1500 Ford fabrikası, 2600 British Rail (demiryolları), 2000 Hükümet Araştırma Merkezi, 300 Pirelli, 320 N Telecom, 1000 Londra Belediye Otobüs Şirketi, 129 BBC.. Liste uzayıp gidiyor. Çalışan kesimlerin tümünü korku ve tedirginlik sarmış durumda. Hiçbir işçinin iş ve yarın güvencesi yok.

Madencilerin efsanevi lideri Arthur Scargill "Toplam 7 kişi, yüzbinlerce madenciyi nasıl dışarı atar?" diye soruyor ve yine kendisi yanıtlıyor, "Atamayacaklar! Tüm Britanya halkının malı sayılan ve onların ödediği vergilerle oluşturulan bu değerlere yine tüm Britanya halkı sahip çıkacak!"

❑ *31 maden ocağının kapatılmasının, açıklandığı gibi sadece 30 bin maden işçisini etkilemekle kalmayacağı, demiryolu, karayolu, ulaşım, kömürle çalışan enerji santralleri işçilerini de etkileyerek, işten çıkarılacak işçi sayısının 100 bine ulaşacağı bu alandaki sendikalar tarafından açıklandı.*

OLAYLAR NASIL GELİŞTİ?

Major hükümetinin, zarar ettiği (!) gerekçesiyle 31 ocağı hemen kapatıp, yaklaşık 30 bin işçiyi küçük bir tazminatla işsizler ordusuna katmak istediği haberleri, tüm İngiltere'de bir şok etkisi yarattı. İngiliz Kömür İşletmeleri (BC), 14 Ekim Çarşamba günü, İngiltere'de durgunluğun başlamasından bu yana geçen süre içindeki en dramatik açıklamayı yaparak, İngiltere-Galler ve İskoçya'da varolan toplam 51 maden ocağından 31'inin kapatılacağını ve bundan yaklaşık 30 bin madencinin etkileneceğini açıkladı. BC'nin bu kararı, başta Maden İşçileri Sendikası (NUM) olmak üzere birçok sendika tarafından çalışma hakkına ve madencilere doğrudan bir saldırı olarak değerlendirildi. Madenlerin devletleştirildiği 1947 yılında toplam 958 maden ocağında 718 bin işçi çalışırken, bu sayı 1984-85 madenci grevlerinden sonra yaklaşık 170 bine düştü. Bugün ise BC, 51 maden ocağında yaklaşık 50 bin işçi çalıştırıyor.

Kararın açıklanmasından bir gün sonra ise, 31 maden ocağının kapatılmasının, BC'nin açıkladığı gibi sadece 30 bin maden işçisini etkilemekle kalmayacağı, demiryolu, karayolu, ulaşım, kömürle çalışan enerji santralleri işçilerini de etkileyerek, işten çıkarılacak işçi sayısının 100 bine ulaşacağı bu alandaki sendikalar tarafından açıklandı.

Bu karardan kimi kabine üyelerinin bile haberlerinin olmayışı ise "devleti kapalı kapılar ardında bir şirket yönetir gibi yönetme" mantığının açık bir ifadesiydi. Bu arada, bu ölçekte büyük bir işten çıkarma kararının hükümetin dahi haberi olmaksızın Başbakan John Major ile Ticaret ve Endüstri Bakanı Michael Haseltine tarafından alındığının ortaya çıkması, bu karara karşı protestolarını bildiren İşçi Partisi, sendikalar, yerel yönetimler ve kiliseye Muhafazakar Partili milletvekillerinin de katılmasına yolaçtı. Özellikle, Temmuz 1993'e kadar İskoçya ve Galler'deki bütün maden ocaklarının kapatılacağının basına sızması bu yörelerdeki iktidar partisi milletvekilleri ve Belediye Meclisi üyelerinin kendi partilerine karşı açılan kampanyalara katılmalarını sağladı.

Hükümetin, işten çıkarılacak işçilere 37 bin sterline kadar tazminat ödeyeceğini açıklamasına karşılık, uzmanlar, madencilere verilecek ortalama tazminatın gerçekte 30 bin sterlinden az olacağını ve çok az sayıda madencinin 37 bin sınırına ulaşabileceğini bildiriyorlar. Hükümet, tazminatın sadece sorun çıkarmadan ayrılan işçilere verileceğini, grev ve benzeri eylemlere katılan madencilerin kıdem tazminatlarının yanacağını açıklayarak işçileri tehdit etmeyi de unutmadı.

Bu arada madenciler de yürütmeyi durdurması için mahkemeye başvurdular.

Devamı 10. sayfada

Maastricht Avrupa İçin Ne Vaadediyor?

❑ ***İlk kez sosyalizm tarafından öngörülen ve hayata geçirilip geçirilmediği tartışma götürür bir konu olan enternasyonalizmi, şimdi kapitalizm de deniyor. Kapitalizm de bunu ortak bir çıkar uğruna gerçekleştirmeye çalışıyor.***

Avrupa kamuoyunun gündemi son aylarda "Birleşik Avrupa" tartışması üzerinde odaklaşırken, hem Maastricht anlaşmasını destekleyenler hem de anlaşmaya karşı çıkanlar açısından kesin olan bir nokta var: "Birleşik Avrupa" için henüz vakit çok erken. Birleşik Devletler'e karşı Birleşik Avrupa, hayali bir ülkenin adından ibaret şimdilik...

Kuzey'deki Danimarka Maastricht'e soğuk bakar, Güney'deki Fransa cılız bir sesle "evet" derken görülen gerçek, geçen yıl Maastricht'te imzalanan bu karmaşık ve hayalci belgenin, başta bu iki ülke halkları olmak üzere, Avrupa'daki diğer ülkelerdeki çoğunluğun da gerçek ihtiyaç ve beklentilerini karşılamaktan uzak olduğu. Üstelik, o görkemli "Birleşik Avrupa" ülkesinin temelinde demokrasi değil otoritenin olacağı yönündeki kuşkular da, bu belge ile iyice arttı.

Anlaşmanın en önemli maddelerinden birisi, ülkelerin yasa yapma haklarını ellerinden alıp bunu Avrupa Komisyonu'nun sorumluluğuna vermesi. Öyle ki anlaşma, üye ülkelerin polis teşkilatlarının bile bu Komisyon'a bağlanmasını öngörüyor. "Yetki devri"nin sınırları hiçbir şekilde belli değil. Tüm bunlar belgeye yazıldı, imzalandı, şimdi tek tek ülke parlamentoları ve halklarının onaylamasına sunuldu. İlk kez sosyalizm tarafından öngörülen ve hayata geçirilip geçirilmediği tartışma götürür bir konu olan enternasyonalizmi, şimdi kapitalizm de denemeye çalışıyor.

Kapitalizm de bunu ortak bir çıkar uğruna gerçekleştirmeye çalışıyor. Ancak bu ortak çıkar, sosyalist enternasyonalizmin ülküsünden farklı olarak, başka çıkarlara karşı daha güçlü olmayı hedefleyen bir ortak çıkar. Sovyetler Birliği ve onun egemenlik alanının dağılmasından sonra dünya, ABD önderliğindeki tek kutupluluk ile Avrupa-ABD-Japonya arasındaki çokkutupluluk mücadelesine sahne oluyor.

Ne var ki kapitalist sistemdeki enternasyonalizmin bir avantajı bir de dezavantajı bulunuyor. Avantaj, kapitalist sistemin, sosyalist sistem gibi varolup olmadığı tartışma götürür bir sistem olmaması. Ama buna rağmen kapitalizmin enternasyonalizmi, yaşadığı en büyük çelişki olan sınıf ayrımlarının yarattığı sıkıntıları fazlasıyla hissediyor.

Diğer yandan Birleşik Avrupa'nın kurulması sürecinde bu sıkıntı, adlarına "Eurocrat" denilen, yarı-politikacı, yarı bürokratlarla geniş kitleler arasındaki çatışma halini almış durumda. Maastricht'e itiraz eden Danimarkalıları bu fikirlerinden nasıl caydıracaklarını düşünen bu eurocratlar için Fransızların yüzde 49'luk hayır oyu da önemli bir sorun.

Bu referandumlarda insanlar sadece iki sözcükten birini seçme hakkına sahipler: Evet ya da hayır. Ama tartışmada nüanslar da önemli. Birleşik Avrupa fikrine sahip çıksa da birçok itirazı olan insanlar, bu itirazlarını elbette oy pusulalarının altına yazamıyorlar. Bu yüzden evetler çok çıksa bile, itirazı olanlar yine de ezici bir çoğunluk durumunda.

"Avrupa'ya Evet, Maastricht'e Hayır" diyen sol kesim aydınlar da itirazı olan kesimin en önünde. Avrupa Parlamentosu üyesi de olan Max Gallo bunlardan biri. Gallo, Avrupa'yı paramparça eden yeni liberalizmin bir ürünü olduğu için Maastricht'e karşı çıkıyor. Ama bir Hollandalı ile evli İtalyan kökenli bir Fransız yazar olarak da Avrupa'nın bütünlüğünü hep savunduğunu söylüyor.

Avrupalı kapitalistler bir an önce birleşmekten sözederken, "Birleşik ve Güçlü Avrupa" düşüncesini ön plana çıkardılar. Bu oldu bittiye karşı çıkanlar ise Maastricht'te ekonominin, siyasal ve sosyal konuların önüne geçtiğini ve yurttaşların üzerinde bürokratik bir otoritenin oluşmasına katkıda bulunduğuna dikkat çektiler. Antlaşmanın, parasal ve ekonomik politikalarda son sözün "bağımsız ve yerinden oynatılamaz bir finans senatosu"na bırakılmasını öngören maddeleri de bu yüzden ürküntü yarattı. Zaten bürokrasi, son yılların en çok nefret edilen sözcüğü değil mi?

IMF ve Dünya Bankası'nın azgelişmiş ülkelerde oynadığı rolü izlemekten sıkılmış bir kısım Avrupalı, şimdi buna benzer dev bir ekonomik merkezin Avrupa'da doğmasına karşı çıkıyor.

Bu anlaşma, önünde zaten hiçbir engel kalmamış bulunan mal ve sermaye akışına tam bir özgürlük tanıyor ve bunun için tüm hukuksal düzenlemeleri yerine getiriyor. Birleşik Avrupa ülküsü bunlar için mi? Doğusu kan ve çığlıklarla parçalanan Avrupa için Maastricht fazladan ne vaad ediyor?

Yunanistan

Son Grev Dalgasının Ardından

(**İşçilerin Sesi-Atina**) Ağustos ve Eylül boyunca iki ay sürmüş olan son grev dalgası, Yunanistan'da son on yılın en büyük toplumsal altüst oluşu olarak nitelenebilir. Şehir içi ulaşım (EAS) alanında çalışanların başlattığı grev hareketi, toplumsal hizmet ve kamu sektörü emekçilerinin de (Elektrik Kurumu, PTT, banka, demiryolu, hastahane vb.) en geniş katılımıyla Yunanistan'daki politik ortamı ve siyasal dengeleri ciddi bir biçimde sarstı.

Emekçilerin, Eylül ayında, yeni Sosyal Sigorta Yasası'na karşı harekete geçmesi ve grevlere katılmasındaki temel neden, halkın hükümet politikalarına karşı duyduğu genel hoşnutsuzluktu. Ancak başka nedenler de vardı: İşten atılan EAS çalışanlarının Ağustos ayında hareketlenmesi en geniş emekçi kitlelerin kendine güvenini ve mücadeleci ruhunu "pekiştirdi." Hükümetin, sigorta hakları ve çalışanların gelirlerine ilişkin gündeme getirdiği kısıtlamalar dışında, kamu ve kamu yararına olan sektörlerde de dolaylı yoldan tayinlerle ya da doğrudan bu sektörlerin özel teşebbüse devri ve toplu lokavtlara varan uygulamalarla hazırlık içerisinde olduğu "kavranmıştı." Muhalefet partilerinin şu ya da bu şekilde kontrolü altındaki sendikal liderlik, emekçiler üzerindeki etkisini tümden yitirmemek ve çalışanların muhalefet partilerine güvensizliklerinin daha fazla büyümesini engellemek için belirli inisiyatifler almak zorunda kaldı.

Sonbahardaki toplumsal hareketlilik binlerce işçi ve işsizin bilincine "dokunduysa" da sanayi işçilerini hükümetle karşı karşı getirmeyi başaramadı.

Sermayenin üretim ve dağıtım alanlarında başardığı genel parçalanma ve sendikal örgütlerin dağınıklığı, özel sektör çalışanlarını bu toplumsal eylemliliğin dışında bıraktı.

Muhalefet partileri grevcilerin taleplerini benimsediklerini söylemelerine karşın, mücadeleci girişimlere politik destek vermekten ve bunun ötesinde eylemleri, hükümeti devirme amacıyla koordine etmekten bilinçli bir şekilde kaçındılar;

Devamı 10. sayfada

BATAKLIKTAKİ TÜRKİYE

[illegible]

kabul ediyorlar. Kıbrıs Savaşı, Türkiye'nin [illegible]
naklarının büyük ölçekle ve uzun süreli olarak [illegible]
statükosunu korumak üzere seferber edilmesine [illegible]
makla kalmamış, Türkiye'yi emperyalizmin [illegible]
daha çok düşüren bir uluslarası hamleler dizisini [illegible]
dından getirmişti.

Türkiye'nin Irak Kürdistanı'nda açtığı cephe, [illegible]
nızca askeri çapı bakımından değil, uluslararası [illegible]
lerde yaratmak üzere olduğu etkiler bakımından [illegible]
Kıbrıs Savaşı'nın üzerinde sonuçlar yaratmaya [illegible]
Çünkü harekat, yalnızca PKK kamplarını ortadan [illegible]
durmayı hedefleyen bir taktik harekat değil. Ha[illegible]
Türkiye'nin Kürt sorununu bir Orta Doğu sorunu [illegible]
rak ele alması ve çözümü de Orta Doğu'daki ulus[illegible]
rası ilişkilerin yeniden belirlenmesi sürecinde "[illegible]
konumlar" tutarak elde etme yöneliminin son adım[illegible]

Bilindiği gibi bu yönelim, Körfez Savaşıyla bi[illegible]
te ortaya çıkmış, Çekiç Güç anlaşması ve Irak Kür[illegible]
tanı'nda tek taraflı federasyon ilanına kadar gelişe[illegible]
rece diplomatik araçlarla giderek artan ölçüde m[illegible]
hale gibi adımlarla belirgin bir dış politika çizgisi [illegible]
ne gelmişti.

Türkiye şimdi de Irak Kürdistanı'nda, önce[illegible]
kendi askeri varlığıyla, ikinci bir seçenek olarak [illegible]
rak Kürdistanı'nın federatif hükümetiyle birlikte [illegible]
bir tarzda biçimlendireceği (muhtemelen Türkm[illegible]
rin ciddi bir ağırlığını oluşturacağı) askeri kuvve[illegible]
bir "tampon bölge" yaratmaya girişmiş durumda. [illegible]
lece Türkiye, Orta Doğu çatışmalarının doğrudan [illegible]
tarafı haline geliyor. Bunun ne anlama geldiğini [illegible]
mak için ise, Orta Doğu çatışmalarına taraf olan [illegible]
lerin siyasal rejimlerine bakmak yeterli. Yani T[illegible]
ye'nin dahil olduğu uluslararası çatışma, ülkedeki [illegible]
demokratik rejimin sürekliliğini "güvence" altına [illegible]
bir başka dayanağı oluşturacak. Rejimin, MGK'[illegible]
yasal karar mekanizmasının açık bir biçimde od[illegible]
oturtan yönelimi, böylece kendi "uluslararası or[illegible]
nı" da oluşturmuş oluyor.

Devleti yönetenlerin, ülkemizi ortalama bir in[illegible]
sağduyusuyla görebileceği böylesine felaketli bir [illegible]
döngüye doğru sürüklemeleri neyazık ki hiç de [illegible]
cı değildir. Sorunun merkezinde, Kürt sorununu [illegible]
keri yöntemlerle çözümlenmesi politikası bulunm[illegible]
dır. Devleti yönetenler ısrarla, Türkiye'deki Kürt [illegible]
nunu ulusal kurtuluşçu güçlerle Türk ordusu ara[illegible]
ki çatışmaların askeri değerlendirmesi ekseninde [illegible]
lıyorlar. Bu nedenle de, PKK'nın lojistik desteği[illegible]
ülke dışındaki toplanma merkezlerini ortadan k[illegible]
mayı, denetim altına almayı, Kürt sorununun [illegible]
mündeki öncelikli adım olarak görüyor ve bunu [illegible]
mak için de kaçınılmaz olarak Orta Doğu batağın[illegible]
mülüyorlar.

Evet Kürt sorunu, en genel anlamıyla bir Or[illegible]
ğu sorunudur. Ama Türkiye Kürdistanı'ndaki so[illegible]
uluslararası yönü sorunun ikincil bir yönüdür, [illegible]
gerçekte Türkiye'nin siyasal-toplumsal rejimine [illegible]
bir sorundur. Ve evet, Kürt sorunu askeri bir ça[illegible]
biçimini alarak gelişmektedir. Ama Kürt sorun[illegible]
kendisi bir askeri sorun değil, bir ulusal sorundu[illegible]
leyman Demirel "Türkiye'de Kürt sorunu yoktur, [illegible]
sorunu vardır" derken bu gerçeği görmezden ge[illegible]
Kürt sorununu Türkiye'deki siyasal-toplumsal [illegible]
den kaynaklanan ulusal bir sorun olarak değil, [illegible]
deki uluslararası rejimden kaynaklanan askeri [illegible]
run olarak ele alan "çözüm" perspektifleri [illegible]
kaynağını ve mahiyetini tümüyle yanlış bir yer[illegible]
maktadırlar. Ve bu yanlış, ülkemizi ve tüm Tü[illegible]
toplumunu adım adım bir uçuruma doğru sürükle[illegible]
tedir.

Irak Kürdistanı'ndaki harekatın "hedeflerine u[illegible]
ğı", yani, Güney Kürdistan'da askeri bir varlık o[illegible]
rulduğu ilan edildikten sonra harekatın içeriye yö[illegible]
leceği de açıklandı. Genelkurmay Başkanı, "iç [illegible]
kat"ın hedefinin PKK'yla ve olağanüstü hal bölg[illegible]
sınırlı tutulmayacağını şaşırtıcı bir açık sözlülük[illegible]
de etti.

Bu açıklamaların ardından zuhur eden olgula[illegible]
alta koyduğumuzda, askeri çözüm politikasının [illegible]
dönük" yönüne ilişkin tablo bariz bir biçimde o[illegible]
çıkıyor: Olağanüstü hal bölgesinde kontr-gerill[illegible]
Hizb'ül Kontra'nın gazetecilere ve yasal parti yön[illegible]
lerine yönelik cinayet ve saldırıları yeniden tırm[illegible]
geçti. Tunceli ve Elazığ'dan güneye doğru ine[illegible]
hatta yoğun bir askeri yığınak yapılmaya başland[illegible]
tanbul, İzmir ve Adana'da yargısız infazlar ve [illegible]
yıp"lar gündelik olaylar haline geldi.

Bu tablo, ülkemizin siyasal-toplumsal rejimin[illegible]
sonucu olarak ortaya çıkan Kürt sorununun, devle[illegible]
ruyla "askeri güçler arasındaki bir sorun"a indir[illegible]
meye çalışıldığını, "iç harekat"ın asıl hedefinin so[illegible]
"askeri bir hesaplaşma"ya indirgeyecek bir siya[illegible]
toplumsal ortam oluşturmak olduğunu göstermekte[illegible]

Tam da böylesi bir ortamda, işkencenin önlen[illegible]
ve yargı bağımsızlığının sağlanması yönündeki ta[illegible]
lere bir cevap olarak hazırlanan CMUK, işkencey[illegible]
güdümlü yargıyı bir kez daha güvence altına alma[illegible]
başka hiçbir işe yaramayan bir ucube olarak doğ[illegible]
Yoğunlaşan devlet terörü ortamında CMUK'un ba[illegible]
gelenler karşısında demokratik kamuoyu yeterl[illegible]
tepki gösteremezken, aynı ortam CMUK'a karşı [illegible]
başka "tepki"nin açığa vurulmasına olanak sağladı[illegible]
tanbul Valiliğinin çağrısıyla Beyazıt Meydanı'nı [illegible]
duran 15.000 kadar polis ve sivil faşist "Kahrolsun[illegible]
san Hakları", "CMUK'a Hayır" gibi sloganlarla sil[illegible]
bir gösteri yaptı. Bu gösteri, iç-güvenlik kurumları[illegible]
faşistleştirilmesi ve rejimin yönünü tayin eden sil[illegible]
bir güç olarak siyaset sahnesine yerleşmesinde öne[illegible]
bir dönüm noktasıdır. Polis örgütünün siyasal aktiv[illegible]
sindeki belirgin yükseliş, rejimin toplumsal soru[illegible]
karşısındaki gerçek yönelimi konusunda şüpheye [illegible]
bırakmayacak bir veri oluşturmaktadır.

Batı yakasındaki bu gelişmeleri, Doğu yakasınd[illegible]
ve sınır- ötesindeki gelişmelerden ayrı olarak ele [illegible]
bilmek mümkün değildir. Askeri çözüm politikası, [illegible]
litika alanını militarize etmekte ve faşizmin kurum[illegible]
ve toplumsal dayanaklarını hızla güçlendirmekte[illegible]
Militarizm ve şovenizmin siyasal alandaki bu [illegible]
yükselişi, Türkiye toplumunun karşı karşıya olduğ[illegible]
yozlaşma ve çürüme tehlikesine her geçen gün y[illegible]
boyutlar kazandırmakta ve geri dönülmez bir toplu[illegible]
sal felaketi hazırlamaktadır.

Açık ki, Türkiye'yi yönetenlerin uluslararası poli[illegible]
ka alanında Ortadoğu'daki emperyalist bataklığa s[illegible]
lanma ve toplumumuzdaki şovenist, gerici ve mili[illegible]
rist eğilimlerin güçlendirilmesine dayanan faşist [illegible]
zümler dışında bir seçeneği bulunmamaktadır. Ül[illegible]
mizi ve toplumumuzu sürüklendiği bu kabus ortam[illegible]
dan çıkaracak demokratik güçleri oluşturmak ve ha[illegible]
kete geçirmek, devrimcilerin ve yalnızca devrimci[illegible]
rin üzerindeki bir sorumluluktur. Çünkü bu görevi [illegible]
rine getirebilecek bir başka toplumsal güç mevcut d[illegible]
ğildir.

Bugün görev, yoğun devlet terörü karşısında su[illegible]
kunluğa itilmiş şoven ve militarist propaganda[illegible]
duyusunu harekete geçirme gücünden yoksun bırak[illegible]
mış halk kitlelerini, toplumumuzun sürüklendiği yo[illegible]
laşma ve çöküntü karşısında uyarmak ve kitlelere d[illegible]
mokratik bir bilinç kazandırmak için tüm güçlerimi[illegible]
seferber etmek olmalıdır.

SAHİBİ: Ali ATEŞOĞULLARI
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ: Ümit ERDOĞDU
Adres: Prof. Kazım İsmail Gürkan Cad. Hüdaverdi Apt. Kat: 5 Cağaloğlu İstanbul
Tel: 512 08 77 Fax: 513 73 85
Baskı: Sonhavadis Mat.
Hesap No : Yapı Kredi Sirkeci Şb. No. 616664-9 DM. 040087-9 TL. 616665 NLG.

ÜRETENLER: Çetin Uygur, Günnur İlhan, Füsun Demiralp, Yaşar Kanbur, Ali Ateşoğulları, Naci Alpkan, Orhun Çoban, Hüseyin Karcı, Recai Soydan, Sinan Seferoğlu, Semra Hatinoğlu, Ferda Koç, Meral Aslankaya, Hilmi Begümcan, Ertuğrul Bilik, Gülsüm Polat, Çiğdem Çidamlı, Ümit Erdoğdu ve işçiler.

ANKARA BÜRO : İzmir Cd. Elgün Sk. 13/12 Kızılay, Tel-Fax: 231 18 14
İZMİR BÜRO : Kahraman Mescit Mh. 842. Sk. No: 9 Konak, Tel-Fax: 89 89 28
ADANA BÜRO : Tepebağ Mh. 10. Sk. No: 32 Kat: 3, Tel: 52 44 61
İZMİT BÜRO : Demiryolu Cd. Yeni Cuma İşhanı No: 142 Tel: 24 21 67
ESKİŞEHİR BÜRO : İstiklal Mh. Adalar Sk. Ege İşhanı No: 1/10 Tel: 313 139
GEBZE BÜRO : Hacı Halil Mh. 1424. Sk. No: 2/10 Aykan İşhanı
KARTAL BÜRO : Özgün Sk. Kardeşler İşhanı No: 13 Tel: 306 10 88
SEFAKÖY BÜRO : Halkalı Cd. Seyhan Ap. Kat 1
BURSA BÜRO : Nalbantoğlu Mah. Bademli Sokak Müdü Apt. No: 14/10 Tel: 220 188
İSKENDERUN BÜRO : Büyük Çarşı İşhanı K.2 No.203 Tel. 722 95
MALATYA BÜRO : Tevfik Temelli Cad. Barış İşhanı No: 101 Tel: 258 624
TRABZON BÜRO : Ortakhisar Mah. Mimar Sinan Cad. Kum İşhanı 22/11 Tel: 210 100

...mu Çalışanları Sendikalarında Yeni Dönem

...aydi Greve ve Toplu Sözleşmeye!

...amu çalışanları sendikalarının yasal ...atiye kavuşması elbette mücadeleyle ...lde edilen büyük bir kazanım. Ama ...ktidar bu kazanımı sendikaları hizaya ...etirmek için bir "fırsat" olarak da ...örecektir.

...mu emekçileri sen-...ı yeni bir döneme ...r. 1990'dan bu yana ...rilen sendikalaşma ...delesi 87 ve 151 sayı...) sözleşmelerinin ka...dilmesiyle yeni bir ... kazanıyor. Elbette ...zleşmeler bugünkü fi... meşru durumun ka...aline getirilmesinden ... bir anlam taşımaya...ünkü bu sözleşmeler ... sözleşme ve grev ...ı içermiyor. Dolayı... bu sözleşmeler kamu ...çilerinin taleplerinin ...adesi değildir. Buna ...en bu sözleşmeler ye... dönemin başlangıcı...geliyor.

...unun birkaç nedeni ... Herşeyden önce, grev... toplu sözleşmesiz de ...endika hakkının ya...nasıyla varolan sen...r tüzel kişiliklerini ...a uydurmak zorunda ...klar. Kimsenin "Ben ...sayı tanımıyorum. İs...m yasa çıkana kadar ...i kalmaya devam e...." deme şansı yok. ... böyle bir tavır ye... bilince ulaşamamış ...ir beklenti içerisinde ...kü sendikalara üye ... kamu emekçilerini ...alardan uzaklaşma...kedebilir.

...asayı eleştirmek ve ...ya çalışmak, hatta fii...rak yasanın tanıdığı...ötesinde hakları kul...ak başka, yasanın be...iği biçime göre tüzel ...i düzenlemek başka. ...nla birlikte yasanın ...ediği biçime sadece ...ksel açıdan girmek bi...azı riskleri beraberinde ...ecek. Bunların başın...a üyelerden gittikçe ...na ve bürokratikleşme ...kesi gelmektedir.

...u tehlikeyi gündeme ... başka bir etmen de ...laşma ile ortaya çıka...iye yığılması olacak. Şekilsiz ve bilinçsiz bir üye yığılması eğer gereken önlemler alınmazsa sendikaları bürokratik çarpılmaya uğratabilir.

Öte yandan yasal düzenleme bugüne kadarki hareket serbestliğini ortadan kaldırmanın da bir aracı olacak. Yasal düzenleme ile yasaya uyan ile yasaya uymayan arasına bir sınır çizgisi çekilmeye çalışılacak ve yasaya uymamakta direnenler sert tavırla karşılaşacak.

Sendikaların bu gelişmeler karşısında iki seçeneği var. Ya yasal düzenleme ile belirlenen çerçeveye hem tüzüksel hem de işleyiş olarak uyacaklar, böylece sadece tabeladan ibaret sendikalar olarak kalıp bürokratik devlet sendikacılığının girdabına girecekler. Ya da tüzüksel olarak yeni düzenlemeye uymakla birlikte anlayış ve işleyiş olarak fiili ve meşru mücadeleyi sürdürecekler.

İkincisini tercih edebilmek ve bunda da başarılı olabilmek için bugün yeni adımlar atılması gerekiyor. Çünkü bu tavır eskisinden farklı olarak hem devletin sert tavırlarıyla karşılaşacak hem de devlet "yasalcı" sendikaların propagandasını yaparak kamu emekçilerini bu sendikalara yöneltecek. Kamu emekçilerinin hala "memur" ideolojisinin etkisi altında olduğu düşünülürse bu senaryonun hiç de yabana atılamayacağı kolayca anlaşılabilir. Hem yasanın getirdiği tüzüksel biçime göre sendikaların tüzel kişiliğini yeniden düzenleme hem de yasalcılık tehlikesini bertaraf etme; hem kitleselleşmek için yeni üyeleri kabul etme hem de bürokratik çarpılmaya uğramama nasıl sağlanacak? Bunun için atılacak adımlar nelerdir?

❑ *Hem yasanın getirdiği hukuksal biçime göre sendikaların tüzel kişiliğini yeniden düzenleme hem de yasalcılık tehlikesini bertaraf etme, hem kitleselleşme, hem bürokratik çarpılmaya uğramama nasıl sağlanacak.*

Bu sorunları aşmanın bir tek yolu varolan üye potansiyelinin niteliğinin yükseltilmesidir. Nitelikli ve bilinçli bir üye kitlesi bütün bu sorunların tek panzehiridir. Bu yüzden kamu emekçileri sendikalarının önünde duran en önemli görev örgütlenmelerinde niteliksel bir sıçramayı gerçekleştirmeleridir. Bunun için nasıl bir örgütlenme sorusunun tekrar masaya yatırılması ve kısa sürede somut ilerlemelerin gerçekleştirilmesi zorunludur. Örgütlenmede işyerlerine yönelmek doğru adım olacaktır.

Bu dönemde mücadele hedefleri ve araçları ile eğitim çalışmaları bu temel göreve, yani örgütlenmede niteliksel sıçrama görevine bağlı olarak ele alınmalıdır.

Özellikle mücadele hedeflerinin en başında "grev ve toplu sözleşme hakkını" kullanma olmalıdır. Sendikal örgütün toplu sözleşme ve grev ile bir anlam taşıdığı, bunlarsız sendikaların sendika olamayacağı, sendikal hakkın kazanılması gibi toplu sözleşme ve grev hakkının da ancak fiili kullanmayla kazanılacağı anlayışı genel kavrayış düzeyine çıkarılabilir. Dönemin dayattığı görev açık ve nettir: "Sendika hakkını sendika kurarak kazandık. Grev ve toplu sözleşme haklarını da bunları kullanarak elde edeceğiz."

Bu temelde sendikalar yasal düzenlemenin bugüne kadar sürdürülen mücadelenin bir ürünü olduğunu, şimdi sıranın yine fiili ve meşru mücadele ile yeni hakları kazanmak olduğunu üye kitlelerine kavratmalıdırlar. Toplu sözleşme taslakları oluşturulmaya başlanmalı ve fiili toplu sözleşmeler için kitlesel yetki başvuruları yapılmalıdır. Bu çalışmalar, örgütlenme niteliğinin yükseltilmesi temel görevine bağlı olarak ele alınmalı, bunun için de işyerlerinde toplu sözleşme komitelerinin oluşturulmasına geç kalınmadan başlanmalıdır.

Kamu emekçileri sendikaları yeni dönemin bu özelliklerini kavrar ve eylem programlarını bu özelliklere uygun içerikle donatırlarsa yeni bir sıçramayı yakalayabilirler. Aksi halde hiç ağızlardan düşürülmeyen ve durmadan eleştirilen devlet sendikacılığı girdabına kapılmak kaçınılmaz olur.

❑ *Önümüzdeki dönemin dayattığı görevler açık ve nettir: Sendika hakkını, sendika kurarak kazandık. Grev ve toplu sözleşme haklarını da grev ve toplu sözleşme yaparak elde edeceğiz.*

Tüm Haber-Sen üyeleri 23 Ekim'de sendikacıların yargılanmasını ve memur maaş zamlarını protesto ettiler.

Kamu Çalışanlarının İşçileşme Süreci

Kamu çalışanlarının sendikal mücadelesiyle hızlanan, "kamu çalışanlarının sınıfsal mücadelesinin niteliği" üzerine tartışma, bugün, kamu sendikalarının yasal olarak tanınmasının arifesinde büyük bir önem taşımaktadır. Çünkü bu tartışma aynı zamanda, dünyada ve Türkiye'de yaşanan değişimlerin, emekçileri, sendikaları ve sınıf mücadelesini nasıl etkilediği sorusu açısından önem taşımaktadır. Bu sorulara yaklaşım biçimi ve verilecek yanıtlar nasıl bir örgütlenme ve mücadele anlayışı sorularının da ipuçlarını ortaya çıkaracaktır.

İşçi sınıfının tarih sahnesine çıkışı, burjuvazinin ilk sermaye birikimi için "özgür" işgücüne gereksinim duyması ve bu doğrultuda gerçekleştirdiği yoğun mülksüzleştirme çabaları sonucu gündeme geldi. Memurların toplumsal bir kesim olarak varlığı da, son çözümlemede burjuvazinin egemenlik aygıtı olan kapitalist devletin ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleşti.

Kapitalizm öncesi dönemde yönetim aygıtı, krallar, prensler, derebeyleri ve bunların sadık bendelerinden oluşurdu. Bu tür bir yönetim aygıtı iç ve dış güvenliğe yönelik özel ordularla korunur ve devam ettirilirdi. Birçok güç ve yerleşim merkezine bölünen feodal yönetim aygıtı, yani devlet, kapitalist üretim tarzıyla beraber, iç ve dış pazar bütünlüğü, kırın pazarlaştırılması, işgücünün ve üretimin ulusal organizasyonu gibi gelişmelerle birlikte merkezileşmeye başladı. Bu yönetim aygıtının, yani merkezi devletin memurları da önceleri, eğitim olanaklarına sahip olan aristokrat sınıflardan, daha sonraları ise yeni egemen sınıf olan burjuvazinin çocuklarından devşirildi.

Kapitalist üretim tarzının gelişmesiyle birlikte ilk aşamada bu şekilde işlev gören yönetim aygıtı, üretim tarzının yeniden üretilmesi ve işçi sınıfı mücadelesinin yükselmesi gibi olguların zorlamasıyla yetersiz kalmaya başladı. Buna bağlı olarak kapitalist üretim sürecinin nesnel ihtiyaçları doğrultusunda yönetim aygıtının güçlendirilmesi gereksinimi doğdu. Önceleri iç-dış güvenlik, maliye, yargı gibi konularla sınırlı olan devlet faaliyetlerine, eğitim, sağlık, iletişim, ulaşım, ve kent hizmetleri gibi faaliyetler de eklendi. "Özgür" üreticilerin bir kısmının devletin genişlemesine paralel olarak memur statüsünde istihdam edilmesi gündeme geldi. Böylece işvereni devlet, işi devletin yönetsel ya da ekonomik hizmet faaliyetinin hizmetlisi olan bir çalışanlar kitlesi ortaya çıktı.

Kapitalizmin ilk döneminde, çoğunluğu işçi sınıfının üyeleri gibi mülksüz olan ve emek gücünü devlete satan memur kitlesi, başından itibaren kendilerine tanınan kimi ayrıcalıklar nedeniyle diğer emekçi kesimlerden ideolojik olarak da farklıydı. Memurlara tanınan düzenli ve yüksek gelir, iş güvencesi, emeklilik hakkı ve toplumsal statü gibi ayrıcalıklar, memur ideolojisi diye adlandırılan; sınıf bilinci yerine amirlere itaat ve devlete sadakat, sınıf mücadelesi yerine düzen kurumlarına bağımlılık ve hakkını bu kurumlardan beklemek gibi tutumlara yol açtı. Memuriyet hizmetinin toplumsal niteliğinden dolayı, memurlar, üretici sınıflarla hep yüzyüze ve çoğu zamanda vergi tahsildarı, güvenlik elemanları olarak karşı karşıya geldi. Bu nesnellik, diğer üretici sınıflarda, memurları devletle özdeşleştirme, memurlarda ise daha fazla devlete yaslanma ve giderek ideolojik olarak devleti kendinde somutlaştırma yanılsaması doğurdu.

1900'lü yılların ilk çeyreğinde, kimi Avrupa ülkelerinde kamu çalışanlarının sendikalaşma çabaları ortaya çıktı. İşçi sınıfının onyıllardır ağır bedeller vererek yükselttiği sendikal mücadelenin kazanımları, giderek büyüyen devletin memurlara tanıdığı ayrıcalıkları sürdüremez duruma gelmesiyle birleşince, devletin memurları kimi ülkelerde, işçi sınıfıyla birlikte, kimi ülkelerde de ise tek başlarına sendikal örgütlenme ve mücadelelere giriştiler. Yasadışı dernekler, yardım sandıkları ve fiili sendikalar biçiminde ortaya çıkan bu örgütlenmelerin gelişimi, devletin baskıları ve memur ideolojisinin etkisi nedeniyle işçi sınıfının örgütlenmelerine göre daha ağır gelişti.

İsveç, İngiltere, Fransa, ve ABD gibi ülkelerde fiilen kurulan ilk kamu çalışanları sendikaları 2. Dünya Savaşı'na kadar yaşanan buhranların ve mücadelelerin etkisiyle daha da gelişti ve güçlendi. Daha çok öğretmenler tarafından gerçekleştirilen bu ilk örgütlenmeler 20. yüzyılın ilk çeyreğinde diğer kamu kesimlerinde de yaygınlaştı. Kamu çalışanlarının yaşadığı bu eşitsiz ve parçalı gelişim, kamu çalışanlarıyla işçiler arasında topyekün bir etkileşime ve yakınlaşmaya yol açtı.

Kamu çalışanlarının sendikal tarihinin altın çağı ise 1930'lar sonrası, özellikle 1960'lı yıllar dönemidir. 1929'daki krizden sonra uygulanmaya konulan özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra yaygınlaşan Keynesci politikalar devletin ve sosyal harcamaların giderek büyümesine yolaçtı. Bir yandan özel sermayenin girişimlerinin desteklenmesi için ağırlıkla idari bir aygıt olan devletin ekonomi alanına daha çok girmesi gündeme geldi, diğer yandan ise "sosyal devlet" uygulamaları çalışan kesimlerin beklentilerinin ve dolayısıyla sınıf mücadelelerinin artmasına yol açtı. Devletin ekonomi alanına yaygın ve dolaysız bir biçimde müdahale etmesi devletin sınıflarüstü görünümünün giderek kaybolmasına, devlet memuru ideolojisinin zayıflamasına zemin hazırladı. İşçi hareketi için olduğu kadar kamu çalışanları için de şiddetli mücadelelere sahne olan 1960'lı ve 70'li yıllar çalışanlar arasındaki etkileşimi daha da arttırdı. Devlet memuru ideolojisinin zayıflaması, kamu çalışanlarının "işçileşmesi süreci"ne girmesine yol açtı. Bu dönemde verilen mücadeleler sonucunda, birçok ülkede kamu çalışanlarının örgütlenmelerinin gelişip kalıcılaşması ve daha da önemlisi grev ve toplusözleşme hakkının kazanılması gerçekleşti. Ulusal plandaki bu başarılar Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 1948 yılında kabul ettiği ve tüm çalışanların sendika kurma ve sendikaya üye olma hakkını içeren 98 ve 151 sayılı sözleşmeleriyle dünya ölçeğinde pekiştirildi.

1980 yıllarında uluslararası düzeyde uygulanmaya konulan ekonomik politikalar doğrultusunda "sosyal devlet" uygulamasından vazgeçilmesi, devletin patron niteliğinin daha açık olarak ortaya çıkması kamu çalışanlarının "işçileşme" sürecini daha da ileriye götürdü. 1980'li yıllar boyunca özellikle 1985'lerden sonra dünya ölçeğinde çok etkili olan mücadelelerin birçoğuna kamu çalışanları öncülük etmeye başladı. Dünya ölçeğinde tüm memurluk kurumunun kaldırılmasının ve özelleştirilmenin yaygın o-

Devamı 10. Sayfada

...ğit-Sen Genel Kurulu'na Doğru...

...ğit-Sen Genel Kurulu ... Aralık'ta İstanbul'da ...acak. Bu Genel Kurul ... emekçileri için yeni ...önemin başladığı bu ...rde önemli bir işlev ...llir. ...enel Kurul'da alına...kararlar geleceğe ışık ...ir. Bunun için Genel ...'da dünya ve Türki... somut durumunun tar...ası, eğitimin ve eği... emekçilerinin içinde ...tuğu koşulların de...ndirilmesi ve bunların ...da yakın ve orta dö...deki mücadele hedefle... karar altına alınması ...ıyor.

...ğit-Sen'in önünde du...orunlar diğer kamu e...leri sendikalarıyla benzer niteliktedir. Kısıtlı bir yasal düzenlemeye karşı alınacak tavır, eğitimin demokratikleştirilmesi ve anadilde eğitim hakkının kazanılması için atılacak adımlar, TÖYAK Tasarısı gibi eğitim emekçilerini yeni bir sömürü çemberinin içine alacak uygulamalara karşı geliştirilecek tutum Genel Kurul'un gündem maddelerini oluşturmalıdır. Eğit-Sen Genel Kurulu kısır çekişmelerin, kulislerin ötesinde bu konuların tartışıldığı bir zemin olarak kullanılabilirse başarılı olabilir.

Genel Kurul'u taşıdığı öneme uygun içerikle donatmak için eğitim emekçileri görev başına!

EĞİT-SEN İZMİR

17 Ekim tarihinde Eğit-Sen 1 ve 2 Nolu Şube Kongreleri yapıldı. Eğit-Sen kongrelerinde yapılan konuşmalarda ve sunulan raporlarda bugüne kadar verilen mücadeleler ve bundan sonra önlerinde bulunan görevlere değinildi. İşkolunda birden fazla sendikanın sıkıntıları yaşanırken bunlara ilave olarak koalisyon hükümetince tezgahlanmaya çalışılan devlet güdümlü sendikacılığın tehlikelerine işaret edildi.

Koalisyon hükümetince bir yandan demokratikleşmeden bahsedilirken diğer yandan gün geçtikçe artan baskı ve sürgünlerin yükselen muhalefet karşısında hükümetin içine düştüğü aczin bir göstergesi olduğu ifade edilerek sert dille eleştirildi. Sunulan raporda, sendikalarını sadece ekonomik mücadele örgütü olamayacağı, hem yaşam şartlarının düzeltilmesinde hem de eğitimin demokratikleştirilmesinde söz ve karar sahibi olmaları gerektiği geçtiği vurgulandı.

Bunun yolunun da ancak grevli toplusözleşmeli bir sendikadan geçeceği şu ifadelerle belirtiliyordu "Bugün Eğit-Sen tüm bu yaşananlara karşın ileri bir mevzi kazandı. Ama yeterli değil. Şimdi mücadele hedefimiz bir yönüyle toplusözleşme ve grev, diğer yönüyle de eğitimin demokratikleştirilmesidir. Kendi özgülümüzde sendikal mücadelemiz, demokratik bir mevzinin kazanılmasıdır. Bu mevzi elde edilmeden yeterli ücret ve iş koşullarının iyileştirilmesini beklemek gerçekçi olmayacaktır." Yapılan seçimler sonucunda yönetim kurulları şu isimlerden oluştu:

1 Nolu Şube: Mesut Çelebi, İbrahim Dinçer, Şengül Çubuk, Bahri Akkan, İbrahim Arı, Eyüp Sabri Özdündar, Düzgün Demirçelik

2 Nolu Şube: Galip Güçlü, Nazım Bingöl, Lütfiye Top, Mustafa Uzuner, Semiha Demir, M. Ali Çay, Halis Akar.

EĞİT-SEN İZMİT

Eğit-Sen Kocaeli Şube kongresi her türlü engellemelere karşın, 24 Ekim 1992 günü sendika binasında yapıldı. İki listenin seçime girdiği kongrede Galip Dönmez, Erdoğan Dilber, Nihat Değer, Güleman Tütünoğlu, Erdoğan Çalışkan, Mehmet Özcan ve Mehmet Yılmaz'dan oluşan liste 121 oy alarak yeni yönetim kurulunu oluşturdu, diğer liste ise 58 oy aldı.

Yeni oluşturulan Yönetim Kurulu adına Galip Dönmez görüşlerini şöyle açıkladı:

"Bildirimli seçim yapmak için ilçe seçim kuruluna başvurduğumuzda, kendisini mahkeme yerine koyan bir seçim kuruluyla

Devamı 10. Sayfada

Tüm Maliye Sen : Baskılara Hayır!

18 Kasım günü İstanbul'un çeşitli vergi dairelerinde çalışan yaklaşık 200 maliye çalışanı, Karaköy Nakil Vasıtaları Vergi Dairesi önünde toplanarak çalışma koşullarını ve çalışan kesimler üzerinde yoğunlaşan baskı ve sürgünleri protesto ettiler. Nakil Vasıtaları Vergi Dairesinde otomasyona geçilmesi üzerine çeşitli vergi dairelerinden maliye çalışanlarının, herhangi bir yazılı tebliğ yapılmadan ve hangi koşullarda çalışacakları bile belli olmadan bu işyerine gönderildiklerini, yapılan fazla mesailerin ücretlerinin ödenmediğini, bunun yanında servis ve yemek verilmediğini belirttiler. Maliye çalışanları oluşturdukları komite ve sendikaları Tüm Maliye-Sen aracılığıyla sorunu İstanbul Defterdarlığı ile görüştüklerini ama bir çözüm sağlanamadığını da sözlerine eklediler.

Yaptıkları basın açıklamasında "Bugün açık olarak görünen insan hakları ihlalleri çalışan kesimler üzerindeki baskıların yoğunlaşması ve anti-demokratik baskılar ve sürgünlerdir. Şeffaflaşan bunlardır, açıklığa kavuşan bunlardır. Böylesi açık ve şeffaf baskılara karşı, bizler de daha açık, daha kararlı karşı koyacağımızı kamuoyuna duyuruyoruz" dediler.

Tüm Haber-Sen İstanbul Şubesi Açıldı

...Tüm Haber-Sen İstanbul Şubesi, 21 Kasım 1992'de yaklaşık 100 ...inin katıldığı davullu, zurnalı bir kutlama töreniyle açıldı. Açılışta ...PTT emekçilerinin sendikal mücadeleye daha aktif bir biçimde katılmaya ve birlikte olmaya çağıran Tüm Haber-Sen'liler ...Güdümlü Sendikaya Hayır", "Yaşasın İşçilerin Birliği", "Yaşasın Grevli Toplu Sözleşmeli Sendika Hakkımız" sloganlarını attılar.

Metal sözleşmesine Doğru

MESS'in Kozu: İşsizlik Fobisi

"1990-92 döneminde enflasyondan fazla zam verdik. Bu farkı da işçiden geri isteyeceğiz...Ortada refah yok ki, enflasyonun üzerinde artı bir refah payı verelim."

Yukarıdaki sözler MESS Başkanı Hulusi Çetinoğu'na ait. 1992-94 döneminde geçerli olacak, 325 fabrikada çalışan 107 bin metal işçisinin grup toplu iş sözleşmesine, MESS patronlarının hangi niyetlerle oturduğunu göstermek bakımından tayin edici.

Bu görüşmelerde metal işçilerini üç sendika temsil ediyor. 75 bin işçiyi Türk-Metal, 20 bin işçiyi Otomobil-İş, 15 bin işçiyi Öz Çelik-İş. 14 Kasım günü Ortak Temsilciler Kurulu düzenleyen Otomobil-İş ve ÖzÇelik-İş sendikaları bu toplu sözleşme döneminde ortak olarak neler yapılabileceğini tartışılar ve işgüvencesi maddesini "grev nedeni" olarak ilan ettiler.

Bir yanda MESS: üstelik metal işçisine "2 yıl zam almadan çalışacaksınız" diyen bir patronlar cephesi. Bir yanda, şimdiye dek metal işçilerini etkili biçimde biraraya getiremeyen ve işçilerin etkin biçimde dahil olduğu bir mücadele programı oluşturamayan üç metal sendikası. Kendi örgütlerinde söz, yetki ve karar sahibi olamayan, işini kaybetme korkusuyla alabildiğine pasifleşmiş bir ruh hali içindeki metal işçileri cephesi.

Daha şimdiden mücadelede güçlü olduğunun farkında olan MESS, görüşmeler sırasında alabildiğine pervasızca davranarak pazarlığı tıkadı. Üç sendikanın görüşmeleri de "uyuşmazlıkla" sonuçlandı.

Bu konuda üyelerine bilgi veren tek sendika olan Otomobil-İş, 30 Eylül tarihinde MESS 83 talepten 49 tanesini reddettiği için görüşmelerin kesildiğini, uyuşmazlık zaptı tutulduğunu açıkladı. "Devlet İstatistik Enstitüsü'nün enflasyonu, zam teklifimizde esastır" diyen MESS, yan ödemelerde bunu da kabul etmeyerek yüzde 12 ile yüzde 40 arasında artış önerdi. Oysa bu öneriler mevcut enflasyonun yarısını bile bulmuyor.

Metal işçileri için, iş güvenliği ve örgütlü olma bakımından büyük önem taşıyan taşeron işçi-sözleşmeli işçi çalıştırılmaması ve işyerinde çalışan herkesin sendikalı olmasını öneren kapsam maddelerini kabul etmeye ise hiç yanaşmıyor.

MESS'in bu uzlaşmaz tutumu ve bırakın zam yapmayı "geçmiş dönemde fazladan verdiklerimizi geri alacağız" diyen sözleşme stratejisi hangi unsurlara dayanıyor?

❑ ***MESS kaynaklarına göre, son iki yılda sektörde 62.612 kişi işten atılmıştır. Buna "işten at, asgari ücretle yenisini al" yöntemini de eklediğimizde, metal fabrikalarındaki işçi sirkülasyonunun yüzde 80'i bulduğu görülüyor.***

METAL İŞÇİLERİNDE İŞSİZLİK FOBİSİ

Metal patronlarının en güvendiği güç, dev işsizler ordusu. Bu ordu tümüyle örgütsüz. Bir iş için kabul etmeyeceği çalışma koşulları yok. Nitekim taşeronlaştırma politikasının bu denli başarılı olmasında da bu durum kendisini açıkça gösteriyor.

Her geçen gün sayısı daha artan bu işsizler ordusu, örgütsüz ve sınıf lehine ciddi bir etkileşime maruz kalmadığı için, kapitalist patronun, ücretleri istediği gibi düşürebileceği- ayarlayabileceği bir araç haline geliyor.

DİE'nin Hanehalkı İşgücü Anketleri sonuçları incelendiğinde milyonlardan oluşan işsizler ordusunda bulunan yüzde 46.4'lük bölümün 1 yıldan fazla, yüzde 30'un ise 6 aydan fazla zamandan beri işsiz olduğu görülüyor. Bugün işsizlerin yüzde 80'i 6 aydan önce hangi koşullarda olursa olsun yeni bir iş bulamamaktadırlar.

İşte patronlara cesaret veren onları "ne zammı, verdiklerimizi de alacağız" dedirtecek kadar yüzsüzleştiren bu gerçektir.

Sınıf politikalarının etkisi altında olsa dev bir sosyal patlamaya neden olabilecek bu ordu, bugün MESS'in sözleşme stratejisini üzerine oturttuğu zemini oluşturmaktadır. Bu zeminin varlığı, kendi sendikalarında örgütsüz olan metal işçilerini geçmiş yıllarda rastlanmayan bir biçimde "işsiz kalma fobisi"ne sokmaktadır.

Gerçekten de her zaman varolan işsizlik korkusu günümüzde artık "bir işsizlik fobisine" dönüşmüştür. Bu fobinin etkisi altındaki metal işçisinin nelere razı gelebileceğini metal patronları gayet iyi hesap etmektedirler.

MESS kaynaklarına göre, son iki yılda sektörde 62.612 kişi işten atılmıştır. Buna "işten at, asgari ücretle yenisini al" yöntemini de eklediğimizde, metal fabrikalarındaki işçi sirkülasyonunun yüzde 80'i bulduğu görülüyor. Bu işten atılmalardan dolayı ÖzÇelik-İş'in gerçek üye sayısının 9 bine düştüğü söyleniyor. Bunun yanısıra işten atılan 6 bin Otomobil-İş üyesinin yerine çok az sayıda yeni işçi alınarak aynı üretim düzeyi yakalanıyor. Yani MESS daha az sayıda işçiyi daha fazla sömürerek geçmiş yıllardaki üretim düzeyini tutturmayı amaçlıyor. İşsizlik korkusu sınıf bilinçli işçilerde bile "işsizlik fobisine" dönüşmektedir.

Böyle bir moral ve ruh haliyle savaşa giren bir askerin, ne kadar kazanma inancı olabilir?

❑ ***Devrimci işçilerin metal işçisinin uyamayacağı tumturaklı mücadele çağrıları yapmak yerine, şu "satışa gelme" işinin gerçek nedenlerini açıklayan ve bu süreci bir bilinçlenme ve eğitim-örgütlenme amacıyla kullanmaya yönelik bir hat izlemesi en akılcı yol gibi görünüyor.***

İşte MESS'in sözleşme stratejisinin ikinci unsuru metal işçilerindeki bu ruh halidir.

Sefaköy'de kurulu Borusan fabrikasında Eylül ayında işveren işçileri toplayıp, bir oylama yaptı. İşçilere söylenen şuydu: "Ya iki sene hiç zam almadan çalışacaksınız, ya da tazminatınızı verip hepinizi işten çıkaracağım, karar verin." Kapalı oy, açık sayım usulüyle yapılan oylamada işçilerin yüzde 75'i hiç zam almadan 2 yıl çalışmayı kabul ettiler. Çünkü işçiler üye oldukları sendikaların ve özellikle bu işkolundaki en güçlü sendika olan Türk-Metal'in işgüvenliği için hiçbir mücadeleye girişmediğini, bunun için sektör çapında politikalar üretmediğini görebilmektedirler. İşsiz kalan üyeleri için en küçük dayanışmaları bile yapmayan bu sendikalara işçiler güvenmemektedirler.

Türk-Metal görüşmeler ve teklifler hakkında üyelerine en ufak bilgileri bile aktarmamaktadır. Türk-Metal Başkanı Mustafa Özbek bir yandan "MESS kavga istiyorsa biz kavgadan kaçmıyoruz" derken, bir yandan da işçi temsilcilerini Antalya'daki tesislerde toplayıp "Sendikamız mali bakımdan iyi değil, maaşları zor veriyoruz", "İşçiler grev istemiyor" telkinlerinde bulunmaktadır.

"Kılavuzu karga olanın burnu boktan kurtulmaz". Kötü sendikalar, işsizlik fobisi, en iyi ihtimalle 6 ay sonra iş bulabilenlerden oluşan bir işsizler ordusu. "2 yıl zam almadan çalışın" teklifinin gerçek nedeni bunlardır.

Yoksa metal sektöründe patronlar için işler gayet iyi gitmektedir. Otomotivde 1986'dan 1990'na kadar enflasyondan arındırılmış karlar 13 kat büyümüştür. 1991'de bu 6 kat daha artmıştır. 1991'de 196 bin otomobil üretilmişti. 1992'nin ilk altı ayındaki üretim 122 bindir. Bu da 1992 karlarının daha da artacağını gösteriyor.

İstanbul Sanayi Odası'nın "500 Büyük Firma" anketi 1986-1991 döneminde en büyük kar artışlarının metal sektöründe olduğunu gösteriyor. Bu artışlar öylesine büyük ki, bir bütün olarak, sanayideki kar havuzunda 1986'da yüzde 24'lük bir paya sahip olan metal sektörü 1991'de yüzde 45.7'lik bir paya ulaşıyor.

5 yıl içinde Türk sanayindeki kar payının yarısını ele geçirecek şekilde gelişen bir sektörde patronların işlerin iyi gitmediği yalanına kim inanır? Peki bu denli çok kazanıyorlars[a] mütevazı bir zam politikasını bile metal [...] ne çok görüyorlar?

Çünkü onlar kapitalisttir.

MESS Başkanı Hulusi Çetinoğlu S[...] zetesine verdiği demecinde gerçeği ç[...] bir biçimde ifade ediyor... "Ancak eko[...] sani faktörlere bakmıyor. Ne kadar iyi [...] lursanız olun, hiçbir işverenin iş güven[...] garanti vermesi mümkün değildir." İn[...] kate almayan bir ekonomik işleyişin [...] veya uygulayıcısı onlar.

İnsan unsurunu önemsemeyen bir [...] düzenin yürürlükte olduğu ülkemizde, [...] dikalar, işsizlik fobisi ve 6 aydan önce[...] mayan işsizler ordusunca çepeçevre [...] metal işçilerinin bu sözleşme dönemin[...] gelecekleri" ortada.

Devrimci işçilerin metal işçisinin uy[...] cağı tumturaklı mücadele çağrıları yapm[...] ne, şu "satışa gelme" işinin gerçek ned[...] açıklayan ve bu süreci bir bilinçlenme [...] tim-örgütlenme amacıyla kullanmaya [...] bir hat izlemesi en akılcı yol gibi görü[...]

Metal İşkolu 1990-1992*

*** Metal işçilerinin 1990 sözleşmeleriyle elde ettikleri ücret artışları 1990-92 yılları arasında eridi.**

1990 yılı sözleşmeleriyle 1977 yılından sonraki en yüksek düzeyine çıkan metal işkolu ücret düzeyleri, 1992 yılına gelindiğinde hem 1977 hem de 1990 yıllarının gerisine düştü. 1990-92 yılları arasındaki dönemde gerçek ücretlerdeki gerileme yüzde 37'yi buldu.

*** Ücretlerin erimesinde enflasyon kadar yoğun işten çıkarmalar da etkili oldu.**

Gerçek ücretlerdeki gerileme enflasyon kadar, metal işkolunda yaşanan yaygın işten çakırma dalgasının da bir sonucu oldu. İşten çıkarmalar hem işyerlerindeki ortalama ücretleri düşürdü hem de işyerlerindeki fiili çalışma sürelerini uzattı. Ortalama ücretlerdeki düşüşe paralel olarak, işçilik maliyetleri de azaldı. Toplu sözleşmelerle elde edilen ücret artışları korunamazken, işçiler daha çok çalışıp daha az kazanır hale geldiler.

*** İşçiler işten çıkarma ve ücretlerde düşüşlü karşı karşıya kalırken, metal işyerleri büyüdü.**

1991 yılından itibaren özellikle makina ve otomotiv dallarında [...] bir canlanma içine giren metal işkolu işyerleri, daha düşük ücret, daha düşük faiz, ve daha yüksek karlarla çalışır hale geldiler. Metal işkolunda tekel durumunda olan şirketlerin karlılık oranları, üretim ve satış hasılatları, kapasite kullanım oranları ve tükettikleri elektrik miktarı arttı, stokları eridi.

*** İşten çıkarmaların nedeni yüks[ek] ücretler değil, karlılık oranlarını yükseltmektir.**

Metal işkolunda savaş bahanesiyle güneme gelen yaygın işten çıkarmaların gerçek nedeni ücret maliyetlerinin aşırı yükselmesi değil, sermayenin karlarını daha fazla artırmak ve metal işçilerinin örgütlülüğünü kırmak istekleri ol[du]. Ortalama ücret maliyetlerindeki düşmeye karşın, düşük ücret teklifleri verilmesi ise, metal işverenlerinin işsizler ordusunu b[ir] dayanak olarak kullanma politikalarından kaynaklanıyor. MESS'in "sıfır sözleşme" tekliflerininin gerçek nedeni, çok daha ucuza çalışacak, örgütsüz iş kitlelerinin varlığı.

** (Öz Çelik-İş Sendikası yayınlarından...)*

Özçelik-İş ve Otomobil-İş Ortak Temsilciler Kurulu

MESS'le grup sözleşmesi görüşmelerini sürdüren ve bu sözleşme döneminde ortak davranma kararı alan Otomobil-İş ve Öz Çelik-İş sendikaları 14 Kasım tarihinde Ortak Temsilciler Kurulu toplantısı düzenlediler.

1990 metal sözleşmelerinde, birlikte tavır alan ve birleşmeyi hedefleyen üç metal sendikasının (Otomobil-İş, Çelik-İş, Özdemir-İş) ikisinin birleşmesinden doğan Öz Çelik-İş ve birleşme dışı kalan Otomobil-İş, temsilciler kurulu toplantısından sonra yaptıkları ortak açıklamada, "Ülkemizde sermaye sınıfı, sendikalara karşı yürüttüğü çok yönlü ve amaçlı saldırısına destek olarak ülkemizdeki işsizliği, yoksulluğu ve örgütsüzlüğü kullanmaktadır" denildi. Özellikle metal işkolundaki saldırının işçi kıyımı, işyerlerinin taşeronlaştırılması ve işyerlerinin birden fazla birime bölünmesi noktalarında yoğunlaştığı belirtildi. Metal işçilerinin en acil talebinin "işgüvencesi" olduğu vurgulanırken, MESS'in yoğun işsizliği kullanarak toplu sözleşme düzenini ortadan kaldırmayı hedefleyen ücret teklifi de "kabul edilemez" olarak nitelendi.

14 Kasım'da yapılan ortak temsilciler kurulu toplantısı ise, metal işçilerinin genel ruh halinin bir yansıması olarak durağan ve katılımsız gerçekleşti. Temsilcilerin önemli bir bölümünün toplantıdan çıkarak maç seyretmeye gitmesi, bu ruh halinin en açık göstergesiydi.

Sendikaların ortak davranması açısından olumlu bir adım olan temsilciler kurulu, temsilcilerin nitelikli bir tartışmasına sahne olamadı.

Toplantıda konuşan 6 temsilciden birisi olan Erka Balata temsilcisi Ali İleri, "Sınıf kardeşliğini ön plana çıkartmak gerektiğini" vurgulayarak aksi taktirde "yeni Maraş'lar" yaşanabileceğini söyledi. "Baskılar alabildiğine çoğaldığı halde sendikalar işçilere sahip çıkmıyor. İşçilerin sendikalara güveni kalmıyor" diyen İleri, taşeron, kapsam, işgüvencesi konularının grev nedeni olduğunu söyleyerek tüm işyerlerinde yemek boykotu, işe giriş çıkışlarda yürüyüşler, salon toplantıları, mitinglerden oluşan bir eylem paketi önerdi.

Türk Phillips temsilcisi Yusuf Ziya Tan ise "Ortak mücadele kararı sevindiricidir. Ancak geç kalınmıştır. Yeni Dünya Düzeni sendikasızlaştırma, yoksullaştırma, taşeronlaştırmaya yolaçmıştır. Bizler ise sessiz kalmaya devam ediyoruz. İşçilerin dikkati Bosna-Hersek'e, Azerbeycan'a, Türki Cumhuriyetlere çekilerek ülkemizdeki durumdan koparılmaya çalışılıyor.

Televizyon ve medya aracılığıyla sendikalara, demokratik kitle örgütlerine karşı güvensizlik yayılmaya çalışılıyor" dedi.

Diğer temsilciler işçilerin birliğinin önemi, işgüvencesi ve Türk Metal'in imzalayacağı sözleşmenin dayatılmasına karşı çıkılması gerektiği noktalarına değindiler. Sendika başkanlarının da konuştuğu toplantıda "Yaşasın İşçilerin Birliği" sloganı atıldı.

Metal İşçilerinin

1 kg zeytin için	1983'de	1 gün 27 dakika	1992'de	2 gün 49 daki[ka]
1 kg peynir için	1983'de	1 gün 7 saat,	1992'de	2 gün 30 daki[ka]
1 kg fasulye için	1983'de	4 saat 42 dakika	1992'de	6 saat 9 daki[ka]
12 kg'lık bir tüp gaz için	1983'de	2 gün 2 saat	1992'de	3 gün 11 daki[ka]
1 kg ekmek için	1983'de	1 saat 19 dakika	1992'de	1 saat 28 daki[ka]
1 adet gazete için	1983'de	39 dakika	1992'de	1 saat 25 daki[ka]

çalışması gerekiy[or]

Metal İşkolu ve Sendikalar

MEKTUP... MEKTUP...

"Bizde işçiler kendi istekleri ile işten ayrıldılar. Evlenen işten çıktı gitti." Bu sözler metal işkolunda en yaygın işçi çıkartımının yaşandığı sendika olan Türk-Metal İstanbul Şube Başkanı Erdoğan Aslıyüce'ye ait. Ona göre onbinlerce işçi kendi istekleriyle işten ayrıldılar. Evet, yeni bir toplu sözleşme dönemi. Yine kapalı kapılar ardında ince hesaplar ve pazarlıklar. Yine en ucuza sözleşmeyi geçiştirmeler, yine işçi devre dışı ve yine işçi kıyımı. 1980 öncesi sınıf içerisinde en önde yerini alan metal işçileri son yılların en büyük sessizliğini yaşıyor. Bu sessizlikte en önemli etk[en] sendika yöneticileri olmakla birlikte asıl önemli etken işçi önderleri. Metal işkolu içerisinde çok önemli dinamikl[er] olmasına, emek-sermaye çelişkisinin en yoğun şekilde yaşanmasına ve çok karlı bir işkolu olmasına rağmen, [...] potansiyel işçi önderleri tarafından bilinçli biçimde ortaya çıkarılmadı. Bir muhalefet hareketi bile yaratılama[dı]. Bundan dolayı gerek iktidar gerekse işveren bu örgütsüz durumdan yararlanarak istediği politikayı hayata geçirm[e] şansına sahip oldular. Üstelik sendikalar işçi çıkarma listelerinin hazırlanmasına katıldılar, sözleşme görüşmelerinde işçiler devre dışı tutuldu, sendikalara giden işçiler polise ihbar edildi. Bütün bu yaşananlardan sonra Türk-Meta[l] işçileri Ankara ve Antalya'ya çağırıp "işçiler grev istemiyor" diyerek olası bir greve "hayır" cevabı çıkartmayı bi[le] düşünebiliyor. Grev silahını işçilerin elinden alabiliyor. Bu olumsuzluklara karşı işçiler de "bu sendikayla grev[e] gidilmez" diyerek yanlış bir tavırla greve çıkmayacaklarını anlatıyorlar. Diğer taraftan sendika anket formla[rı] gönderdiğinde güvensizlikten dolayı formları doldurmuyorlar, çünkü bir önceki sözleşmede formları dolduranla[r] sendika tarafından ihbar edilerek işten atıldılar. Diğer sendikalarda da değişen pek birşey yok. Günümüzde sendik[a] yöneticiliği bir meslek haline geldi. İşçilerin sendikalara olan güvensizliği de bunların ekmeğine yağ sürmektedi[r]. Bugün yapılması gereken işyerlerinin dışına çıkıp metal işkolu genelinde hareket edilmesidir. Metal işkolunda diğe[r] fabrikalarla ilişkileri geliştirmek ve birlikte hareket etmek ertelenemez bir görevdi[r].

...ÇİKA'DA ...N KÖMÜR ...DENİ DE ...PATILDI

19 Ülkenin Maden İşçileri Brüksel'de Yürüdü

...ı 1992'de Belçi-...son kömür madeni ...atıldı. 19 ülkeden ...aden işçileri temsil-... Brüksel'de, bu kapat-...protesto eden bir yü-... gerçekleştirdiler. Uk-... Macaristan, Kaza-... Çekoslovakya, Po-... Almanya, İtalya, İs-... Fransa, Yunanistan, ...e, Rusya, Romanya, ...z, Avusturya, Dani-... Yugoslavya ve Bel-... maden işçilerinin bu ...z eyleminde ... bağlı Yeraltı Ma-... Sendikası da yeral-...

...yeri kapatmaları ve işten çıkarmalara ...rşı 19 ülkenin maden işçileri bağımsız ...gütlenmeye gittiler. ...ağımsız maden işçileri örgütü (BOM) ...msilcisi:"Şimdi düşünme ve birşeyler ...pma zamanıdır."

...esto eyleminin en ... özelliği, maden iş-...n geleneksel sendi-...kezlerden bağımsız ...gülülükle gösteriyi ...eştirmiş olmalarıy-...esto eylemini Avru-...ımsız İşçiler Örgü-...eren ve ev sahipli-...pan Belçika Linburg ... maden işçilerinin ...z örgütü BOM'un ...si yaptığı açıklama-...ak konuşma dönemi ...Şimdi düşünme ve ...r yapma zamanıdır" ...

..."...Eylül Yürüyüşü" ...ilen eylemin Avrupa ... Komitesi'nin Belçi-...silcisi, madenci Paul ...n, BOM'un doğuş ve ...ini şöyle açıklıyor-...

...kez 1986'da Belçi-...burg Maden Bölgesi ...merkezleri kapatıldı. ... üzerine 'Doğu Ma-...r Hareketi' kuruldu ...kların kapatılmasına ...eylemler düzenlendi. ...r sonuç vermiyor-...apatma sonrası do-...unlar da çözümlen-...u. Batı Bölgesi Ma-...ide çalışan işçilerin ...yla örgütlülüğümü-...ttük. Artık BOM o-... Avrupa'nın diğer ül-...deki maden işçile-... görüşüyorduk. Al-... ve İspanya'daki ka-...ra karşı protestola-ra katıldık. Gördük ki, tüm işyerlerindeki sorunlarımız aynı. Birbirimizden habersiz gerçekleştirdiğimiz gezilerde ve sorunlarımızın çözüm yollarını ararken, birbirimizi tanıdık. Polonya, Çekoslovakya, Ukrayna maden işçileri ile tanıştık ve büyüdük. Sorunlarımızı götürdüğümüz büyük sendikalar hiç ilgilenmediler. Siyasi partiler dönüp bakmadılar. Ancak birçok belediye ve bazı parlamenterler bize yardımcı oldular, desteklediler. Avrupa Bağımsız İşçiler Birliği ile ilişki kurduk. Sorunun sadece bizim değil, metal işçilerinin de sorunu olduğunu gördük. Maastricht anlaşması ve AT politikalarının bizleri yoksulluğa, işsizliğe ve giderek artan ırkçılığa ittiğini artık herkes görüyor. Bu nedenle Batı Madenlerinin kapatılmasını bu temelde protesto etmek üzere 27 Eylül Yürüyüşü kararını Avrupa Bağımsız İşçiler Birliği'ne ilettik ve oybirliğiyle olumlu sonuç aldık. Kapatmalardan sonra gündeme gelen sorunlarımızı AT Parlamentosuna iletirken, kapatmalara karşı daha büyük ve güçlü, bağımsız tavırlar geliştireceğiz.

BAĞIMSIZ ÖRGÜTLENME KAÇINILMAZ OLMUŞ...

20 bin maden işçisini işsiz bırakan kapatma kararını protesto yürüyüşünde Ukrayna, Kazakistan, Fransa, Almanya ve Polonya maden işçileri Enternasyonali söylüyorlardı. İspanyol işçileri ise Enternasyonal'e Venseremos'u da ekliyorlardı. Eylemin gücü ve Belçikalıların kanıksadığının aksine yürüyüşte hiç kavga çıkmaması,sağ eğilimli bir sendikadan ayrılarak eyleme katılan maden işçileri temsilcilerini coşturuyordu.

Avrupa'da kapatma ve işçi çıkarmaların yaşanmaya başlandığı 1980'ler sonrasında ilk bölgesel tepkiler de yeşermeye başlamış. Avrupa'nın o devasa sendikal örgütleri, bu kapatma kararlarını açıkça onaylamışlar. Siyasi partiler ve iktidarların kapatmalar sonrasında doğan sorunlar karşısında hiçbir çözüm üretmeyişi sonrasında da, ilk tepki örgütlenmeleri doğmuş.

Böyle bir gelişim içinde çeşitli ülke ve işyerlerindeki mevcut sendikalardan bazıları, gerek doğrudan gerekse de temsilciler düzeyinde bu bağımsız örgütlenmelere katılmışlar. Macaristan'daki İşçi Konseyleri, Polonya Dayanışma sendikasından bir grup, Rusya-Ukrayna ve Kazakistan Bağımsız Madenciler Sendikası ile İspanya ve Bask bölgesi sendika şubeleri ile tarım üreticileri bu gruplardan bazıları.

Bu biraraya gelişte kapatma ve işten çıkarmalara karşı duyulan tepkiler belirleyici olurken, ortak bir ilke, tartışılmasına bile gerek kalmaksızın kabul edilmiş: "Devlet, siyasi parti ve sendika politikalarından bağımsızlık".

Dağılan Sovyetler Birliği ve Varşova Paktı ülkelerindeki sendikaların KP'lere bağımlılıkları ve iktidara tabilikleri, bu ilkeyi tartışmasız biçimde gündeme getirmiş. İşçilerin sendikalarında iktidar olamamaları, parti ve dolayısıyla iktidar uygulamalarına sessizce boyun eğilmesine duyulan tepki nedeniyle yeni yapılanma içinde bu ilkeye öncelik tanınmış.

Batının, sahip oldukları banka, ticari ortaklık ve kuruluşlar ile büyümüş sendikalarının 80'li yıllarda karşılaştıkları krizden çıkış yolunu devlet ve iktidar politikalarını desteklemekte bulmaları, işçileri bağımsız örgütlenmeler yaratmaya ve tavır almaya itiyor. Ancak bağımsız örgütlenme ve tavır alışlar, ortak ilkeler etrafında birlikler yaratmasına karşın, bu yapılanmaları tepki örgütlenmeleri olmaktan öteye geçiremiyor. Bu birlikler yaşanan sorunların kaynağına yönelmiyor ve bunları yaratan koşulları sorgulamıyorlar.

Örneğin AT ve Maastricht'in sorgulanması yapılmaksızın, Avrupalı işçilere "Maastricht'e Hayır" oyu verme çağrısı yapılıyor. Özcesi Avrupa'da siyasi bir önderlikten yoksun büyüyen bir işçi hareketi var. Ancak bu hareket içinde de özellikle Balkanlar'da büyüyen savaş karşısında sistemin sorgulanmasına kaçınılmaz biçimde yönelmek gerekeceğini söyleyen sesler de hızla yükseliyor.

"İŞTE YENİ DÜNYA DÜZENİ"

Yürüyüş öncesi düzenlenen foruma DİSK Yeraltı Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Çetin Uygur gözlemci olarak katıldı. Kapatılan madenlerde çalışan Türkiyeli maden işçileri, sendikanın ambleminin yanısıra iki de pankart taşıyorlardı. Pankartlardan birisi Flamanca yazılmıştı ve "Türkiye Maden İşçileriyle Dayanışma" çağrısı yapıyordu. Pankart, Zonguldak maden işçilerinin yarattığı '90 Grevi'nin yanısıra Yeraltı Maden-İş üyesi işçilerin unutulmaz Yeni Çeltek, Aşkale, Hekimhan mücadelelerini birkez daha hatırlatıyordu.

Fransızca yazılan ikinci pankart ise çeşitli ülkelerden gelen maden işçilerini etrafına topladı ve yürüyüşün ön sıralarında yeraldı. "Kapatma, İşsizlik, Yoksulluk, Irkçılık, Savaş: İşte Yeni Dünya Düzeni" sloganını taşıyan pankart, Maastricht kararlarıyla sınırlandırılan yürüyüşe daha ileri bir mücadele hedefi de gösteriyordu.

İşyerlerinin kapatılması, işten çıkarmalara karşı duyulan tepki etrafında örgütlenen maden işçilerinin bağımsız birliği tek ilkeye bağlı: "Devlet, parti ve geleneksel sendika politikalarından bağımsız işbirliği yaratmak için eylem..."

...lleştirmelere Karşı Dayanışma

...ova'da 10-12 Ekim ...rasında yapılan ulus-... bir konferans, tüm ...i sınıfını IMF tarafın-...ulan özelleştirme ve ...sıkma politikalarına ...k eylem ve dayanış-...ırdı. Fransız ve Rus ...erinin girişimiyle ... konferans sonrasında ...n "Kemer Sıkma ve ...me Politikalarına ...slararası Komite", ö-...melere karşı dünya ça-... imza kampanyası ... Kongre diğer yandan ...ziran ayında Paris'te ... düzenlemeye de ka-...

...lenin kampanyaya ...ünde yeralan bilgiler ...ştirme ve kemer sık-...kalarının dünya ça-... sonuçları açısından ...riler içeriyor.

... dünyada IMF, Dün-...ası ve diğer uluslara-...uşlar tarafından da-... özelleştirme planları ... Avrupa Topluluğu ül-...erinde ...asında ... ihda-...na ne-... 440 ...rken, ... işçi-...ılması planlanıyor! ABD'de ise sadece General Motors şirketi 1995 yılına kadar 74 bin otomotiv işçisini işten çıkarmayı planlıyor. Gelişmiş bilgisayar endüstrisinde 1989 - 1992 arasında işsiz kalanların sayısı ise 30 bin.

Özelleştirmeler dünyanın her yerinde toplumsal harcamaların kısılması ve halkın yaşam standartlarının düşürülmesiyle birarada yürütülüyor. Fransa, Almanya, İspanya, İtalya ve ABD'de eğitim, sağlık, demiryolu ulaşımı gibi alanlarda önemli bütçe kısıntılarına gidilirken sağlık ve eğitim alanlarındaki özelleştirme girişimlerinden en olumsuz biçimde etkilenenler toplumun en yoksul kesimleri. Diğer taraftan sermayenin mali spekülasyona yönelik faaliyetlerinde büyük bir artış gözleniyor. Sadece Fransa'da 316 milyar frank vergi muafiyetleri kanalıyla özel tekellere bağışlanırken, spekülatif yatırımların miktarı 39 milyar franktan 326 milyar franka yükseldi.

IMF ve uluslararası kuruluşların Latin Amerika, Afrika ve Asya'da yürüttükleri "yapısal uyum politikaları" ve Doğu Avrupa ülkelerinde uygulanan "borç finansmanı" sistemleri de yaşam standartlarının düşmesinin yanısıra, bu ülkelerin borç ödemeleri kanalıyla yeniden sömürgeleştirilmeleri sürecini hızlandırıyor.

Ekonomik ve mali açıdan önemli bir güç merkezi durumunda olan Almanya'da bile eski Doğu Almanya sanayinin özelleştirilmesi devlet şirketlerinin yarısının kapanmasına yolaçarken, sanayi üretimi bir yıl içinde yüzde 15 oranında düşüyor ve çocuk yuvaları gibi bazı kamu hizmetlerinde sistematik kısıntılar yaşanıyor.

Benzer politika uygulamalarının başlatıldığı Rusya'da ise sağlık sektöründeki özelleştirmeler halkın yaşam standartlarında önemli bir düşüşe neden olurken iflaslar ve kronik işsizlik ekonomik hayatın başlıca özellikleri haline geliyor; özelleştirmeler eski devlet bürokrasisinin ayrıcalıklarını koruyabilmesinin yeni bir yöntemi olarak kullanılıyor. Üretim bir bütün olarak çökerken, gelişen tek sektör "mafya".

Dünyanın her yanındaki çalışan sınıfların benzeri plan ve kurumlarla karşı karşıya bulunduğunu vurgulayan komite tüm çalışanları özelleştirme ve kemer sıkma politikalarına karşı dayanışma ve ortak eylemlere çağırıyor.

İki Çağrı, İki Konferans Önerisi

Yugoslavya'da yaşanan ve Balkan ülkelerini etkisi altına alan milliyetçi kargaşa karşısında bölgedeki emekçiler ve örgütleri kendilerini barışı sağlamaya yönelik inisiyatif alma göreviyle karşı karşıya buluyorlar. Yugoslavya'daki savaşa son verilmesi ve bölge emekçileri arasında etkin bir dayanışma ilişkisi aracılığıyla kalıcı ve demokratik bir barışın sağlam temellere dayandırılması gerektiği yönünde bildiriler yayınlıyor, konferans önerilerinde bulunuyorlar. Ancak, bu inisiyatiflerin "barış" hedefini paylaşmaları Balkan emekçilerinin sorunu ortak bir bakış açısıyla ele aldıkları anlamına gelmiyor.

Geçtiğimiz Ekim ayı içerisinde, yapılan iki konferans çağrısı, Balkan emekçilerinin Balkanlardaki barış arayışının farklı yönelimlerini ortaya koyuyordu. Bunlardan birincisi, DİSK, BSPSH (Arnavutluk), CITUB (Bulgaristan), PODKREPA (Bulgaristan), CARTEL AFA (Romanya), CNLSR (Romanya), FRATIA (Romanya), ADEDY (Yunanistan), GGCL (Yunanistan) sendikalarının İstanbul'da yaptıkları Balkan Ülkeleri Sendikaları Konferansı hazırlık toplantısının sonuç bildirisi.

Bildiri, Balkanlardaki kanlı çatışmalar ve kargaşanın "dünyanın yeni bir yapılanmaya gittiği 1990'lı yılların sonunda Balkan ülkeleri(nin) bu yeni yapının eşit haklara sahip üretken demokratik bir üyesi olma" ve "Avrupa ile entegrasyon şansını elinden aldığından yakınıyor; çözümün ise her sendikanın "öncelikle kendi ülkesindeki yurttaşların sivil haklarının garantiye alındığı bir demokrasiyi" sağlamasından geçtiğini belirterek, "ilgili uluslararası kuruluşların gündeminin çok yoğun olması nedeniyle bu sorunların bu kuruluşların gündemine yeterince girememesi" yüzünden

iplik pazarı

* Senin Ne Haddine !

Bir metal işyerinde çeşitli sorunlarla yüzyüze olan işyeri temsilcisi, Şube Başkanı'nı arayıp işçilerin sorunlarını anlatarak yardım isteme gafletinde bulunuyor. Daha konuşmaya fırsat bulamadan, Başkan'ın, "Sen ne cesaretle beni arıyorsun? Sendikal hiyerarşiyi atlayarak bana direkt telefon etmek senin ne haddine?" sorusuyla karşılaşıyor.

Temsilcinin bu "densizliğini" nasıl açıkladığını bilmiyoruz ama sanırız bunu düşünmeye çok vakti olmuştur. Çünkü temsilci ertesi gün temsilcilikten alınıyor, 15 gün içinde de işinden oluyor. Ama kıdem tazminatını alacakmış, 6 aya bölünmüş taksitlerle...

Sonradan öğrendik ki sendikanın bu uygulaması, bir şube başkanının kişisel hiyerarşi hassasiyetinden kaynaklanmıyormuş. Bu olaydan bir süre sonra toplanan temsilciler kurulunda, Genel Merkez yetkilileri, patronların hiç zam yapmadan sıfır sözleşme imzalama girişimi nedeniyle tıkanan sözleşmelere ilişkin politikalar konuşulurken şu sözlerle temsilcilerini "ikna" etmeye çalışmış; "Herkes şunu kafasına soksun ki, işçilerimizin hiçbiri grev istememektedir. Hangi temsilci bize, 'işçiler grev istiyor' diye gelirse, o temsilciyi ertesi gün temsilcilikten alırız, iki hafta içinde de işten attırırız. Kıdem tazminatını da altı ay bir yıl içinde alır herhalde..."

* Eğitim-İş'in İşleri

Son yıllarda yaygın olarak ortaya çıkan, demokratik kitle örgütlerindeki anti-demokratik uygulamalar, sendikalarda işveren yanlısı tutumlar tesadüf değil. Belirli bir şakülü olmayan kafaların zaman zaman şakülünün kayması kaçınılmaz. Bu kayma hali kimilerinde moda deyimle "kişilik yarılması" biçiminde ortaya çıkıyor; kimilerinde ise daha tehlikeli, bir başka tercihin utangaç bir ifadesi olarak. Geçen günlerde Eğitim-İş Sendikası, sendikasında çalışan 3 kişi için Tez Koop-İş sendikasıyla sözleşme yaptı. Basında çıkan haberlere göre, (8 Kasım-Gündem, 9 Kasım-Cumhuriyet) çalışanların 950 bin lira olan net ücreti sözleşmeyle 945 bin liraya düşürülmüş, çalışma süreleri ise 40 saatten 45 saatte çıkarılmış... Gündem muhabiri Eğitim-İş Başkanı'na, bunun nasıl olduğunu sorunca da, "Bana sormayın, sendikaya sorun, ben bu durumda işverenim" demiş. Eeee Başkan, bu durumda adama sormazlar mı; "Kendi çalışanlarının hakkını gözetmeyen bir sendikanın üyelerinin haklarını savunması mümkün müdür?"

* Kralcı Sendikalar

DİSK'in 14-16 Ekim tarihlerinde İstanbul'da düzenlediği Balkan Ülkeleri Sendikaları Konferansı Hazırlık Toplantısı, işsizlik ve açlık tehditiyle yüzyüze olan Balkan işçi sınıfları için ne denli yararlı olacak bilinmez! Ama bilinen, hazırlık toplantısına katılan kimi sendikaların "işçi sınıfı"ndan pek hoşlanmadıkları. Toplantıya katılan kimi Bulgar sendikacıların "kral yanlısı" olduğu düşünülürse, bu sendikacıların konferans metinlerinde "işçi sınıfı" sözcüğünün bile geçmesine neden karşı çıktıklarını da anlamak mümkün aslında. Söylenene göre bu sendikacılar metinlerde "işçi sınıfı" sözcüğü yerine "işçiler" söcüğünün geçmesini istiyor ve Konferansa sol eğilimli sendikaların çağrılmasına karşı çıkıyorlarmış. Hazırlık toplantısına katılmak için geldikleri Türkiye'de "Tayland'a giden Türk işadamları" benzeri istemlerde bulunan bu sendikacılarla yapılacak bir Balkan Konferansı Balkan işçilerine kutlu olsun!

* Teknolojinin Japoncası

Japonya'da, Toyoto'nun bir fabrikasında robot tekniğinin uygulanmaya başlanmasıyla birlikte ilginç bir olay yaşanmış. Robotlar nedeniyle işçilerin bir kısmının çıkarılması karşısında hiçbir şey yapmayan meşhur Japon işyeri sendikacıları, aidatlarının azalması kaygısıyla harekete geçmmişler. İşverenin huzuruna çıkarak bu soruna çözüm bulmasını istemişler. Bunun üzerine işverenler sendikaya robotlar için sendika aidatı vermeyi kabul ettiler. Ancak bulunan bu komik "çözüm" Japon Çalışma Bakanlığı'nca reddedilmiş. Bakanlığın gerekçesi kimi aklı evvellerce göklere çıkarılan teknolojik gelişmelerin sınıfsal niteliğini göstermesi açısından öğretici. Bakanlığın bu "çözümü" reddetme gerekçesi aynen şöyle: "Robotların üretime sokulmasının gayesi sermaye açısından işçi ücretlerinin doğurduğu yükü azaltmaktır. Bu nedenle robotlar için sendika aidatı ödenmesi kabul edilemez."

KİTAP

AVRUPA İŞÇİ HAREKETLERİ TARİHİ

WOLFGANG ABENDROTH
(Belge Yayınları)

"İşçi sınıfının en yüksek maddi yaşam düzeyine sahip olduğu kapitalist ülkelerde -ABD'de ve Batı Avrupa'da- işçi hareketi, sendika konformizminin kendisine yüklediği sınırlamalarla felce uğramış ve yönetici sınıfın ideolojisini benimsemiş görünüyor."

1985 yılında ölen Alman siyasal bilimcisi Wolfgang Abendroth, "Avrupa İşçi Hareketleri Tarihi" kitabına 1965 yılında yazdığı önsözde Avrupa işçi hareketinin geleneksel konumunu bu sözlerle ifade ediyor ve bu özelliklerinin ancak işçi sınıfın hareketinin tarihsel gelişimi içinde kavranabileceğini belirtiyordu.

Abendroth'un "Avrupa tarihinin bir ürünü" olarak nitelediği Avrupa işçi sınıfı hareketi, geleneksel sendikal yapıların felç edici etkilerini önsözünün yazıldığı tarihten sonrada yer yer yaşamaya, yer yer de bu etkiyi parçalamaya devam etti.

"Felç edici etkinin" kendisini en fazla hissettirdiği refah devletinin, dünya kapitalist sisteminin 80'li yıllarda yoğunlaşan kriziyle birlikte çökmesinin ardından, bugün Avrupa işçi sınıfı, uluslararası işçi sınıfıyla birlikte sermaye saldırılarının temel hedeflerinden birisi durumunda. 1990 'larda Avrupa işçi hareketi de yeni bir şekillenişin eşiğinde, "sendikal konformizmden" bağımsızlaşmaya çalışıyor.

Avrupa işçi sınıfı hareketinin tarihsel gelişimini, başlangıç aşamasından, 1848 yenilgisi, 1.Enternasyonal, 2. Enternasyonal, Rus devrimi, Faşizm dönemi, savaş sonrası dönem ve 1965-71 gibi tarihsel dönemeçlerinde inceleyen kitap, sınıf hareketinin biçimlenişini anlamak isteyenler için iyi bir kaynak kitap niteliğinde..

Sağlık-İş Sendikası Genel Kurulu:

Klüp Toplantısı Gibi...

26-27 Eylül tarihlerinde SSK Konferans salonunda Türk-İş'e bağlı Sağlık-İş sendikasının Genel Kurulu yapıldı. Muhalefetin bulunmadığı ve coşkusuz bir havada geçen Genel Kurulda yalnızca dört delege söz alarak konuşma yaptı. Sendikal politika üzerine eleştiri ya da değerlendirmenin dahi yapılamadığı Genel Kurulda, bir önceki dönemde de sendika yönetimini oluşturan ekibin dışında herhangi bir liste ya da bireysel adaylığın dahi olmadığı görüldü.

Genel Kurulun açış konuşmasını yapan Sağlık-İş sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu, "hükümetin uzun vadede gerçekleştirilebilecek şeyleri niçin gerçekleştirmediklerini" sormadıklarını, ancak koalisyon hükümetinin kısa vadede gerçekleştirebileceği vaatleri de gerçekleştirmediğini, bunun da umut kırıklığına yolaçtığını belirterek, "Benim belli bir siyasi geçmişim var. Ama buna rağmen ben bu sözleri söylemek gibi bir sendikacılık namusluluğu gösteriyorum" dedi. Eski AP milletvekili Başoğlu'nun koalisyon hükümetine yönelik bu türden yumuşak serzenişleri de Genel Kurulda herhangi bir ilgi yaratmadı.

Divan başkanlığına Şevket Yılmaz'ın, üyeliklere de Yol-İş Sendikası Genel Başkanı Bayram Meral ve Türk Metal Sendikası Genel Sekreteri Salih Kılıç'ın getirildiği Genel Kurul'da Şevket Yılmaz da kısa bir konuşma yaptı. Sağlık-İş sendikası Genel Kurulunda Türkiye'de genel müdür yetişmediğinden yakınan Yılmaz'ın, "Bir İngiliz profesör bana 'sizin ülkenizde genel müdür yetiştiren kaç tane üniversite var' diye sordu" şeklindeki sözleri de, Şevket Yılmaz'a yönelik çeşitli yorumlara yolaçtı.

Muhalefet dinamiğine de sahip olmayan Genel Kurulda söz alan dört delegenin konuşmaları da herhangi bir dinamizm sağlamadı. Genel Kurul süresince delegelerin önemli bir bölümü Ankara'yı gezmeyi ve kuliste oturmayı tercih ettiler. Seçimlerde ise, bir önceki dönemde de Yönetim Kurulunu oluşturan ekip tek liste olarak çıktı. Başka bir liste ya da adayın olmadığı Genel Kurulda Genel Başkanlığa Mustafa Başoğlu, Genel Başkan Vekilliğine Savaş Benli, Genel Sekreterliğe Yusuf Çelik, Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterliğine M. Ali Tanrıverdi, Mali Sekreterliğe de Muzaffer Demir getirildiler.

Türk-İş Genel Kurul'u İşçi Sınıfın...

❑ *Sermayenin çeşitli alanlarda uyguladığı saldırı politikalarının bugünkü ağır sonuçlarının temel nedenini başta sendikalar olmak üzere tüm toplumsal muhalefet örgütlenmelerinin içinde bulundukları kriz ve politikasızlık oluşturuyor.*

❑ *Ekonomik ve demokratik alanlarda dönüştürücü hiçbir mücadeleye girmeyen sendikal yapılar bugün, üstelik, oluşturul... çalışılan yeni düzenlemelerin başlıca dayanakları arasında yerlerini almaya çalışıyorlar.*

16. Türk-İş Genel Kurulu, ülkemiz işçi sınıfının gerek ekonomik gerekse ideolojik alanda, sermayenin çok yönlü saldırılarına maruz kaldığı koşullarda gerçekleştirilecek. Özelleştirme, taşeronlaştırma, işyeri kapatma ve işten çıkarma gibi, fiziki varlık koşullarına yönelik ağır saldırılar altında bulunan işçi sınıfı, kendi örgütlerinin yani sendikaların içinde bulunduğu politikasızlık ve krizin ağır sonuçlarını her alanda giderek daha yakıcı biçimde hissediyor.

Bir önceki genel kuruldan bu yana geçen üç yıllık sürenin özellikle son dönemlerinde yoğunlaşan ekonomik ve ideolojik saldırılar, işçi sınıfının tüm örgütlü müdahale imkanlarını fiilen yoketmeye yönelirken, sendikal yapılar, işçi sınıfını "toplumsal uzlaşma" cenderesi içinde bir kez daha sıkıştırmanın birer aracı haline getirilmeye çalışılıyorlar. İşçi sınıfının gerek ekonomik gerekse ideolojik ve politik alanda karşı karşıya kaldığı bu saldırı politikaları, sermayenin tüm dünya çapında uyguladığı kendi sınıf politikalarının bir uzantısı niteliğini taşıyor ve aynı sınıf politikaları, ANAP iktidarının ardından kurulan koalisyon hükümeti eliyle bir kez daha uygulamaya konuluyor.

Tüm bu saldırıların yanısıra gündeme gelen şovenist politikalar, olağanüstü hal uygulamalarının ülke çapında yaygınlaştırılması ve devlet terörü ise, işçi sınıfı ve diğer tüm toplumsal muhalefet kesimlerinin bugüne dek önemli mücadelelerle kazandıkları muhalefet kanallarının yokedilmesini hedefliyor. Emekçiler arasında yaygınlaştırılmaya çalışılan milliyetçilik dalgası, kuşkusuz, bu gelişmeler içinde en büyük tehlikeyi oluşturuyor.

Sermayenin çeşitli alanlarda uyguladığı saldırı politikalarının bugünkü ağır sonuçlarının temel nedenini başta sendikalar olmak üzere tüm toplumsal muhalefet örgütlenmelerinin içinde bulundukları kriz ve politikasızlık oluşturuyor. İki genel kurul arasındaki üç yıllık dönemde dünyada ve Türkiye'de yaşanan gelişmeleri kapsayan cilt cilt parlak "çalışma raporları" yayınlayan sendikalar, ekonomik alanda karşılaşılan sorunlar kadar, işçi sınıfının geleceğini belirleyecek diğer temel toplumsal konularda da tam bir hareketsizlik içindeler.

❑ *İşçi sınıfının bağımsız sesini duyurabilme olanaklarının son derece kısıtlı olduğu bugün, genel kurulu işçi sınıfının geleneksel kurumlardan bağımsızlaşma çabasının etkili bir kürsüsü olarak kullanmak gözardı edilemez bir öneme sahiptir.*

1987'lerden itibaren gösterdiği kendiliğinden mücadele ivmesi içinde geleneksel sendikal yapıları sarsan ama kendi bağımsız örgütlenme odaklarını güçlü biçimde yaratamayan işçi hareketi ise, bugün dünden çok daha fazla bu geleneksel yapıların denetimi altında bulunuyor. Son dönem sözleşmelerinde açıkça görülen durgunluk ve güvensizlik, bu olgunun en açık göstergelerinden birisini oluşturuyor.

Bir önceki Genel Kurul'dan bu yana geçen üç yıllık sürede işçi hareketi Körfez Kriziyle gündeme gelen yaygın grev ertelemeleri, 3 Ocak eylemi ve Zonguldak yürüyüşü, 1 Mayıs'lar gibi önemli deneyimler yaşadı; hükümet değişikliği ve Kürdistan'da ivme kazanan kirli savaş gibi tarihsel anla-

ra tanık oldu. Üç yıl önceki Genel Kurul salonunda, yarım ... devlet sendikacılığının geleneks... ren havasıyla 89 Bahar Eylem... havası birbirine karışmıştı. 89... yerlerini, sokakları sloganlarıy... duran işçilerin sesi Ankara'ya ... ulaşmamış ama bu sesin yarattı... ku birçok sendika bürokratını... lemleri neredeyse sahiplenmesi... den olmuştu. 89 Genel Ku... rulu'nda alınan karar... sonrasındaki uygula... ise, bu güçlü sesi de... altına alabilme ve ... leştirme çabasının bir ... nü olarak şekillendi...

Bahar Eylemlerinin ... diliğinden sınırları, ... reketi üzerindeki b... tim isteğini etkisizleştirebile... ğımsız bir sendikal önderlik v... lenmeler yaratmaya yetmedi... yıllardır sendikacılıktan çok d... damlığı yapanların 3 Ocak e... dek sürecek bir "mücadeleci ... cılık" rolünü oynamalarına n... du. Aynı 3 Ocak eylemi, şub... zeyinde bağımsız odaklar ya... girişen ama kendisi de işyeri ... canlı bağlarını yitirerek bir ... örgütüne dönüşen şubeler pl... nun krizinin doğ... bir ifadesi oldu...

Koalisyon hük... nin kurulmasına bi... dan gerek Türk-İş ... rekse de eski "ne... ler", mücadelenin ... kacı rolünü Düz... da bıraktılar ... yönelik "sınıf" ek... larını kendilerine ... dan en az zarar ... tirme arayışına ... ler. Ekonomik ... mokratik alanda ... nüştürücü hiçbir ... deleye girmeyen ... pılar bugün, ... luşturulmaya ... yeni düzenleri ... başlıca dayanak... sında yerlerini almaya çalışıyor...

Bu yüzden Türk-İş yön... yandan sermayenin çıkarları ... tusunda oluşturulmak istenen ... mik-Sosyal Konsey konusu... bir yaklaşım içine girerken ... yandan koalisyon hükümeti ... göstermelik karşı çıkışlar ...

Tarım-İş: Cansız ve Kimliksiz

3-4 Ekim tarihlerinde SSK konferans salonunda yapılan Tarım-İş Genel Kurulu, bir bütün olarak 92 genel kurullarında yaşanan çoşkusuzluk, cansızlık ve kimliksizlik tablosunun dışına çıkamadı. Çok sayıda delegenin konuşma yaptığı Genel Kuruldan, tarım işçilerine yönelik herhangi bir mesaj çıkmadı.

Genel Kurulun açış konuşmasını yapan sendika Başkanı Sabri Özdeş, ANAP hükümeti döneminde yaşananların bu koalisyon hükümeti döneminde de devam ettiğini anlattı. Divan Başkanlığını Mehmet Bamyacı'nın yaptığı Genel Kurulda siyasi partilerden CHP ve SHP temsilcileri birer konuşma yaptılar. Sendikal sorunlara ilişkin herhangi birşey söylemeyen temsilciler, daha çok birbirleriyle polemik yaptılar. CHP temsilcisi Hasan Akyol'un SHP temsilcisi Etem Cankurtaran'ın kendisine sataştığını belirterek ikinci kez söz istemesi delegelerin sabrını taşırdı. Siyasi parti temsilcilerinin Tarım-İş grevinin ertelenmesinden hiç söz etmemeleri ve bununla birlikte delegelerden sık sık alkış almaları da ilginçti.

Genel Kurulda konuşan Türk-İş Genel Başkan Şevket Yılmaz ise, siyasi parti temsilcilerini, 92 genel kurullarına rağ-

bet etmediklerini belirterek eleştirdiği konuşmasını, salonda bulunan delegelerin sık sık sözlü müdahalede bulunması üzerine kısa tutmak zorunda kaldı. Genel Kurulda daha sonra söz alan delegelerin büyük bir bölümünde de

Devamı 11. 'de

Tez Koop-İş: Formalite Tamam!

Tez Koop-İş Sendikası 4. Olağan Genel Kurulu 3-4 Ekim tarihleri arasında Ankara Büyük Sürmeli Oteli'nde 209 delegenin katılımıyla sönük ve coşkusuz bir şekilde yapıldı. Genel Başkan Ahmet Tamer'in açış konuşmasıyla başlayan Genel Kurulda hem muhalefet hem merkez çok istikrarlı bir tablo çizdiler. Genel Merkez sendika ağalığı ve sarı sendikal anlayışını muhafaza ederken, muhalefet programsızlık ve kendine güvensizliğin harmanlandığı bir tablo çizerek genel merkezi rahatsız etmemekte kararlı olduğunu gösterdi.

Ahmet Tamer sendikal anlayışından başka her konuya değindiği açış konuşmasını 12 Eylül, barış, demokrasi ve terör gibi kavramları bol bol kullanarak tamamladı. Divanın, "Tam bir tarafsızlık içinde yöneteceğiz" diyen Enver Toçoğlu, Güral Erçakır ve Turgut Yılmaz'dan oluşmasının ardından konukların konuşmalarına geçildi.

"Tarafsız" bir biçimde her eleştirel konuşmayı yanıtlayan divanın belirlenmesinin ardından ilk konuşmacı olarak ANAP temsilcisi Fahrettin Kurt kürsüye geldi. Milliyetçilik macunuyla kaplanmış demokrasi anlayışını "Demokrasi ve insan hakları karakolların duvarlarının cam olması ile olmaz. Unutmayalım ki demokrasi ve insan hakları maskesi altında doğuda ayrı bir devlet kurmaya çalışılıyor... Bu ülkede demokrasi adına neler yapıldığını 80 öncesinde gördük... Demokrasilerin sigortası kamuoyu denetimidir ve kamuoyunu denetleme medyanın işidir" şeklinde özetleyen Kurt, egemen sınıfların medyayı nasıl kullandıklarını da bu şekilde ifade etmiş oldu. Yol-İş Genel Başkanı Bayram Meral'in konuşmasının ardından kürsüye gelen Şevket Yılmaz ise katıldığı diğer genel kurullarda yaptığı konuşmaları birkaç ayrıntı değiştirerek tekrarladı. Hemen her konuşmasında gösterdiği, hükümetin vaatlerini içeren üçgen grafikle hükümeti eleştirdi, DİSK'e çattı,

Devamı 11. Sayfada

Türk Metal: "En Büyük Yine Özbek"

Türk-Metal Sendikası 8. Olağan Genel Kurulu 16-18 Ekim tarihleri arasında DSİ konferans salonunda delege eşlerinin de katılımıyla yapıldı.

"En büyük Türk Metal!", "En büyük Özbek!", "Özbek seninle ölüme de gideriz!" sloganları ve marşlarla salona giren Mustafa Özbek konuşmasında, bağımsızlığına kavuşan Türki devletlerin liderleri olarak Türkiye'yi gördüklerini, bunun da Türkiye'yi önemli bir güç haline getirdiğini, 21. yüzyılın "Türk asrı" olabileceğinin tartışıldığını söyledi. Türkiye'nin uluslararası planda üç önemli sorunu olduğunu ifade eden Özbek bunları, Türkiye'nin Bosna-Hersek olaylarında batının, özellikle de Almanya'nın oyununu bozmak isteyen çıkışı, Bağımsız Türk Cumhuriyetlerinin özgürce gelişmelerini sağlamak ve Kıbrıs sorunu olarak özetledi.

Hükümeti de eleştiren Özbek, ANAP iktidarını deviren ülke sorunlarının bugün de aynı acımasızlığı ile devam ettiğini söyledi.

Gençliğe ve kadınlara çok önem verdiklerini belirten Özbek, 29 Ağustos'ta Ankara'da 3500 genç işçinin katıldığı "1. Genç İşçiler Kurultayı"nı düzenlediklerini söyledi. Ayrıca 12 ayrı bölgede de "Genç İşçiler Kurultayı" düzenlediklerini belirtti. İşçi eşlerine ilişkin olarak "işçi eşlerinin 20 ay boyunca birer hafta arayla Didim ve Manavgat'ta eğitim görmelerini sağladık" dedi.

Divanın Şevket Yılmaz başkanlığında Bayram Meral ve Hikmet Alcan'dan oluşmasının ardından konukların konuşmalarına geçildi. Şevket Yılmaz, Yaşar Topçu, İmren Aykut, İsmail Cem, RP adına Şevket Kazan ve MÇP Konya milletvekili Esat Topukçu birer konuşma yaptı.

Hükümet adına konuşan Yaşar Topçu'nun sözleri delegeler tarafından sık sık kesildi. Sorunların devam ettiğini söyleyen Bakan "Genel Başkan 500 günlük süreyi yalnızca enflasyon için verdi. Diğer vaatlerin 500 günde olmayacağını herkes bilir" dedi. Korktukları için bugüne kadar hiçbir sendika toplantısına gelmedikleri eleştirisini ise "Ben inanmış bir insanım, Allah'tan başka hiçbir şeyden korkmam" diyerek yanıtladı. Bir delegenin "grevleri niye ertelediniz" diye bağırması üzerine de bunu kendisinin bilemeyeceğini söyledi. "Bizden önceki hükümete 10 yıl katlanıldı" diyen Topçu, kendilerine zaman tanınmasını istedi ve 10 ayda herşeyin yapılamayacağını söyledi.

ANAP adına konuşan İmren Aykut, işten çıkarmaların sorumlusunun hükümet olduğunu söyledi. Aykut'un "Kırk yıldır ayakta duran SSK'yı batırmışlardır" demesi üzerine delegeler "SSK'yı siz batırdınız" diye yanıt vererek Aykut'u protesto ettiler. CHP adına konuşan İsmail Cem, vergi adaletsizliği, eğitim eşitsizliği ve kıdem tazminatı konularına değindi.

Türkiye'yi yönetenler tarafından işçilere hep haksızlık yapıldığını söyleyen Cem, işçilerden özür dilenmesi gerektiğini belirtti. MÇP adına konuşan Topukçu ise sınıf sendikacılığını eleştirdiği konuşmasında "Çalışma hayatı bir bütündür. Sınıf sendikacılığı millet içinde husumet yaratan bir sendikacılıktır" diyerek "birçok devlette sınıf sendikacılığı sisteminin çöktüğünü" iddia etti.

Herhangi bir muhalefetin olmadığı Genel Kurulda, delegeler de konuşma yapmaktan imtina ederken, Mustafa Özbek'in hazırladığı liste yeniden yönetime geldi.

Yol-İş Eski Yolunda

Yol-İş Sendikası 4. Olağan Genel Kurulu 9-11 Ekim tarihleri arasında Ankara'da DSİ toplantı salonunda yapıldı. Bayram Meral'in açış konuşmasının ardından seçilen Divan Orhan Balta, Mustafa Başoğlu, Cihat Ülhan'dan oluştu.

Diğer genel kurullardan farklı olarak çok sayıda parlamenter ve basın mensubu tarafından izlenen Genel Kurul buna rağmen çok sönük geçerken, daha çok bir basın toplantısını andırdı. Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı Necmettin Cevheri, Mesut Yılmaz, Fehmi Işıklar, Erdal İnönü, Ethem Kurt, DİSK Genel Başkanı Kemal Nebioğlu, Mehmet Bamyacı ve yabancı konukların konuştuğu Genel Kurulda sekiz de delege söz aldı.

Hükümet adına söz alan Necmettin Cevheri TİGEM grevinin durdurulmasına ilişkin olarak "Eğer grevi durdurmasaydık, sadece mercimek hasadından 100 milyar lira zarar edecektik" diyerek, zarar etme gerekçesiyle grev durdurmanın haklılığını savunmaya çalıştı. Konuşmasında Sabri Özdeş'e de teşekkür eden Cevheri, "Sabri Özdeş toplusözleşme bile yapılmadan sadece konuşma ile işbaşı yaptırdı" dedi.

Mesut Yılmaz konuşmasında Türkiye'de işçi sınıfı mücadelesinin başarılı olamayacağını anlatarak "Bizim gibi ülkelerde işçiler ne kadar mücadele ederse etsin başarılı olamaz, başarı ancak üretimin, milli gelirin arttırılmasıdır" dedi. Türkiye'nin bir yıl öncesinden daha kötü durumda olduğunu iddia eden Yılmaz, demokrasi söylemlerinin de insanları uyutmaya yarayan demogojiler olduğunu söyledi.

Salona geç gelen Erdal İnönü konuşmasını yine birçok vaad sıralayarak bitirirken, yeni dönemde sendikalarla daha iyi ilişkiler içinde olacaklarını, uzlaşma arayışlarını sürdürdüklerini vurguladı.

Sekiz delegenin konuştuğu çalışma raporu müzakereleri cansız bir şekilde yapıldı.

Ali Denktaş adlı delege "Hükümet şeffaflıktan bahsetti, işkence olmayacağını söyledi, gerçekten de koalisyon hükümeti ile birlikte işkence olmuyor, çünkü artık insanları sokağın ortasında öldürüyorlar" diyerek hükümeti eleştirdiği konuşmasında, "Olağanüstü Hal Bölgesinde Türk-İş'e bağlı işçiler ölürken, 2000 üyesinin bulunduğu şehir yerle bir edilirken ses çıkarmamıştır" diyerek Türk-İş'i de ilgisizlikle suçladı.

Başka bir delege ise iş güvenliği yasasının çıkmasının tek yolunun mücadele olduğunu söyleyerek "İşçi sınıfının gücünü parlamentonun önüne koyduğumuzda bu yasa bir günde çıkar" dedi.

Şube faliyet alanlarının belirlenmesi yetkisi Genel Merkeze bırakılırken, 4 Nolu Şube de kapatıldı. 4 Nolu Şube Başkanı Hamit Aydemir TİS görüşmeleri sırasında merkeze muhalefet ettiklerini, bunun için şubenin kapatıldığını söyledi. Merkez ise kapatma kararının gerekçesini üye sayısının 1000 kişinin altına düşmesi olarak gösterdi. Şubenin üye sayısının bir seneyi aşkın bir zamandır bin kişinin altında olması ve TİS görüşmelerinin ardından bu kararın aldırılması ilgi çekiciydi. En az bunun kadar ilgi çekici olan bir başka şey ise kapatma kararının oylanmasının yeterli çoğunluk sağlanana kadar birkaç kez tekrarlanmasıydı.

Filistin halkının mücadelesini de destekleme kararının alındığı ve tek listenin seçimlere katıldığı Genel Kurul sonucu eski yönetimi oluşturan Bayram Meral ve ekibi yeniden seçildi.

Türk Koop-İş ...: Askeri Düzende ve Tek T...

Türk Koop-İş Sendikası Genel Kurulu 24-2... kim tarihlerinde Ankara'da İçkale Oteli konferans salonunda gerçekleştirildi. Genel Kurulda ilk ko... mayı Portekiz'de bir toplantıya katılacağını bel... Şevket Yılmaz yaptı. Konuşmasında hükümeti el... ren Yılmaz, Türk-İş'in ... dikal anlayışı sayesinde ... çilerin hak alma mücade... sinde büyük gelişmeler ... tedildiğini, mücadel... işçilerin desteği varol... ça gelişerek sürec... söyledi. Ayrıca, "ülke... bölmek parçalamak ... hazırlanan senaryolara ... şı vargücümüzle savaş... diyen Yılmaz konuşm... dan sonra salonu terke...

Daha sonra kürsüye ... len Türk Koop-İş G... Başkanı Ahmet Bal... "Otoriter devletlerin ... masıyla esir milletler ... gürlüğüne kavuşm... yeni devlet yapıl... dünyadaki devletler ar... daki yerlerini alm... dırlar" dedi. Bal... Türk Cumhuriyetlerin... yılarının arttığını bel... rek, "Eğer bu fırsatlar ... ğerlendirilirse 21. asır ... kiye ve Türklüğün asrı ... caktır" diyerek, "İslam ... Türk dünyası üzerinde ... rolan haçlı güruhuyla ... nuna kadar mücadele" edeceklerini söyledi... "PKK'nın da bu senaryoların bir parçası" olduğ... iddia etti.

Bütün dünyanın Türk düşmanı olduğu halüsi... yonlarıyla dolu ve Türklük motifinin bolca işlen... Genel Kurulda, işçi sendikası genel kurulu yapıl... na ilişkin herhangi bir belirti dahi sözkonusu de... di. Genel Kurulda Türk Koop-İş sendikasının y... dır sürdürdüğü Türklük söylevlerinin dışında her... gi bir konunun tartışılmadığı görülüyordu.

Askeri bir düzende geçen Genel Kurulda dele... lerden söz alan olmazken, bütün kararlar oybirliğ... geçti. Eski yönetimin dışında hiç kimsenin aday ... olmadığı Genel Kurul, eski yönetimin yeniden g... ve getirilmesiyle sona erdi.

Bağımsız Kürsüsü Olabilecek mi?

...ini sürdürüyor. Sözleşmelere ...uygulanan tavizsiz tutum ve ...ertelemesi benzeri anti-...ratik tutumlarla mücadele et-... sendikal yapılar, 16. Genel ...a yönelik yönetim listelerini de ...yon hükümetinin ... uygun biçimde ...rmaya hazırlanı-...

... noktada dikkat ... olan bir başka ge-... ise, eski "muhalif-... bile, içinde kendi-... de yeralmayı ...dığı yönetim deği-...leri için Türk Me-... benzeri sendikalarla ...ğine yönelmeleri ...öne çıkan ezilir" ...ğıyla "denge ve ..." listelerinde ye-...ya çalışmalarıdır.

... gelişmeler, ...den bu yana iniş ...ışlarla süren ken-...den işçi hareketi-...ğımsız sınıf politikalarını yara-...ğı sürece giderek ağırlaşan sal-... maruz kalacağını ve Türk-...olayca değişebileceğine duyu-...ncın hüsranını gösteriyor. İşçi ...inin 1 Mayıslar, Körfez Sava-...guldak grevi gibi tarihsel anlar ...şekillenen son üç yıllık deneyi-... hareketinde devletten ve gele-... sendikal yapılardan bağımsız ...un oluşturulmasının önemini ...yan derslerle dolu.

...r yandan bugün Latin Ameri-... Doğu Avrupa ülkelerine kadar ...nya işçi hareketinin yaşadığı ...tik yapılardan bağımsızlaşma ...a bir tesadüf değil, u-...ası işçi sınıfının sun-...temel bir dinamik ola-...ranmalı. Bugün Yeni ... Düzeni'yle ivme ka-...uluslararası gelişmeler ...yeküu düzen içi ku-... haline dönüşmeye yö-...e hatta kendi kimlik-...okeme durumuna ge-...dikal kurumların yaşadığı kriz ...nda bu dinamik, bağımsız ve ...ci bir işçi hareketinin oluştu-...nda en önemli zeminlerden ...urumunda.

...ğımız bir işçi hareketinin dina-... üzerinde yaratılabilecek dev-... bir sendikal anlayışın birinci ...m maddesini ise Yeni Dünya ...nin tüm uzantılarından bağım-...a oluşturuyor.

...Türk-İş Genel Kurulu tüm bu ...ler içinde değerlendirilmeli-... Genel Kurul sonrasında oluş-... olan yeni Türk-İş yönetimi ...açlık, sendikasızlık ve işçi kı-yımı demek olan yeni düzenlemeler ve sermayenin sınıf örgütü olarak şekillenecek Ekonomik-Sosyal Konsey benzeri oluşumlar karşısında etkisiz sendikal yapıları temsil etmeyi sürdürecektir. İşçi sınıfının bağımsız sesini duyurabilme olanaklarının son derece kısıtlı olduğu böyle bir ortamda, bu genel kurulun işçi sınıfının geleneksel, devletçi kurumlardan bağımsızlaşma çabasının etkili bir kürsüsü ve bağımsız bir sendikal anlayışın geniş işçi kitlelerine politikaların duyurulmasının bir aracı olarak kullanılması ise gözardı edilemez bir öneme sahiptir.

Devrimci-demokrat sendika yönetimleri ve delegasyonlarının kongre hesaplarına girişmeksizin ve salt yönetim değişikliğini hedefleyen anlayışlarla kendileri arasındaki ayrımı netlikle gösterir biçimde, işçi sınıfının acil gündem maddeleri ile bunlarla ilgili bağımsız politika ve eleştirilerini bu kürsüden dile getirmeleri ihmal edilemez bir önemdedir. Odağına, işçi sınıfının acil gündem maddeleri olan özelleştirme, taşeronlaştırma, işten çıkarma gibi işgüvenliğine yönelik tehditler, sermayenin sınıf politikalarının bir parçası olarak gündeme gelen "uzlaşma" kurumları, tüm çalışanların özgür ve grevli toplu sözleşme hakkı, emekçileri birbirlerine düşürmeyi hedefleyen şovenizm politikaları- kirli savaş ve sendikal demokrasi konularını alan böyle bir tutumun en önemli parçasını ise, Genel Kurul'la sınırlı olmayan bir bağımsız mücadele çabasının ilk adımlarını atmak oluşturacaktır.

> ❑ *Bağımsız bir işçi hareketinin dinamikleri üzerinde yaratılabilecek devrimci bir sendikal anlayışın birinci gündem maddesini Yeni Dünya Düzeni'nin ekonomik, politik ve ideolojik alandaki tüm uzantılarından bağımsızlaşmak oluşturuyor.*

Türk-İş Genel Kurulu'nun muhtemel sonuçları ise şimdiden şöyle öngörülebilir: Geçtiğimiz günlerde, TİSK ve TÜSİAD temsilcilerinin de katıldığı bir toplantıda, hükümetin aradan çekilmesi ve işçi-işveren kesimlerinin kendi aralarında anlaşmalarına olanak sağlanması gerektiği görüşlerini savunan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, konfederasyonun yeni döneminde de "herkesin ihtiyacına uygun bir başkan" konumunu sürdürmek istiyor.

Gerçekte Şevket Yılmaz bu önerisiyle, işçilerle sermayedarlar arasında köprü rolünün "hükümete" değil kendisine tanınmasını istiyor. Bu formül, Türk-İş'in mevcut yapılanması gözönünde bulundurulduğunda, konfederasyonun, işçi sınıfını sermayenin ve devletin güdümünde tutma biçiminde beliren değişmez fonksiyonunu icra edebilmesi için, işçilerin tepkisi arttığında esip gürleyecek ve böylece kritik karar noktalarına gelmeden önce işçi sınıfının mücadele yönelimini bürokratik bir gelişme çizgisine hapsederek söndürecek bir "başkanlığı" gerektiriyor.

Diğer yandan işçi sınıfıyla arasında derin bir güvensizlik uçurumu bulunan Türk-İş'in "yenilendiği" görüntüsünün yaratılması, işçi hareketini denetim dışına kaçırmak istemeyen koalisyon hükümeti kadar, sermaye ve uluslararası sendikal kurumların tercihi haline gelebilir. İşçi sınıfının sendikalara karşı duydukları yoğun güvensizlik ve umutsuzluğu böyle bir tarzda aşmayı ve "yeni Türk-İş yönetimi" görüntüsü ile birkaç yıllık bir umut tazelemesi yaratmayı planlayan böyle bir yönelim de işçiler açısından, en az Türk-İş'in "değişmemesi" kadar tehlikeli sonuçlar yaratabilir.

Üstelik böyle bir değişim bir de sağ ve "sol" sendikalar ittifakıyla sağlanacaksa. Çünkü böylesi bir "yenilenme" gerçekte, bugünkü hükümetteki koalisyonun Türk'iş yönetimine yansıtılması ve Türk-İş yönetiminin doğrudan hükümet güdümüne sokulması anlamına gelecektir.

Genel Maden-İş Genel Kurulu

Yönetim Polis Barikatının Öbür Tarafında

Genel Maden-İş Sendikası 4. Olağan Genel Kurulu, 13-15 Kasım tarihleri arasında Zonguldak'ta yapıldı. Salonun içinde 309 delegenin resmi olarak, dışarda yüzlerce işçinin fiilen katıldığı Genel Kurul, grev arifesinde olan maden işçilerinin "mücadele örgütü" GMİS'in içler acısı halini ortaya koydu. İki ayrı sahnede ve iki ayrı tarzda oynanan bu genel kurulu iki bölüm halinde aktarmak gerekiyor.

İÇERDE:

Şemsi Denizer'in hükümeti ve özelleştirme politikalarını eleştirdiği açış konuşmasının ardından oluşturulan divanın başkanlığına Harb-İş'in yeni Genel Başkanı İzzet ÇETİN getirildi. Daha sonra konukların konuşmalarına geçildi. Zonguldak Valisi'nin birlik ve beraberlik teması etrafındaki hamasi konuşmasının ardından kürsüye gelen Mustafa BAŞOĞLU da hükümeti eleştiren bir konuşma yaptı. Hükümetin vaadettiklerini yerine getirmediğini söyleyen BAŞOĞLU, "En azından bazı yasal değişiklikler yapılabilirdi. Bunu yapmamanın hiç bir mazereti yoktur." diyerek beklentilerinin sınırını da belirtiyordu. BAŞOĞLU'nun konuşması izleyiciler ve delegeler tarafından sık sık laf atılarak kesildi. Siyasi parti yöneticilerinin pek ilgi göstermediği Genel Kurula katılan tek siyasi olan CHP Bartın milletvekili Hasan AKYOL, hükümeti samimiyetsizlikle ve beceriksizlikle suçlayarak, hükümetin sermayenin güdümünde olduğunu belirtti. Konuşmalardan sonra İngiliz maden işçileriyle dayanışmayı içeren bir önergenin kabulü ile birlikte komisyonlar belirlendi.

5 delegenin çalışma raporu hakkındaki konuşmaları, sendikal anlayış ve politikaların tartışılmasından çok yolsuzluklar ve usulsüzlükler noktasında yoğunlaştı. İlk konuşmacı olan Genel Başkan adayı Ali AKGÜN, sendika giderlerinin çok fazla olduğunu ve bu harcamaların taşıt, eğitim v.b. giderler olarak gösterildiğini ama bunların hiç inandırıcı olmadığını belirtti. Daha sonra söz alan Erol ÇATMA adlı delege, yönetimi soyguncu olarak nitelendirerek, sendika aidatlarının yüzde 1,5'tan yüzde 2'ye çıkarılmasını eleştirdi ve bu uygulamaya karşı çıkmak gerektiğini belirtti. Daha sonra konuşma yapan bir başka delege de, yönetimin yaptıklarını onaylamadığını ama alternatif olmamasından dolayı yine aynı yönetime oy vereceğini belirterek sendika içindeki muhalefet hareketinin durumunu gözler önüne serdi.

DIŞARDA:

Madenciler arasında kongreye yönelik olarak daha birkaç gün öncesinden bir hareketlilik başladı. Kongrenin başladığı ilk gün 700 civarında işçi, sendika aidatlarının arttırılmasına karşı topladıkları yaklaşık onbeş bin imza ile birlikte sendika kapısına dayanarak yönetim aleyhine sloganlar attılar. İkinci gün, sayıları bin beşyüzü bulan madenciler kapıyı kırarak sendika binasını bastılar. Kongre salonunun alınmayan işçiler davul-zurna eşliğinde ve slogan atarak gün boyu Kongre salonun kapısında beklediler.

"Yönetim İstifa", "Tabanın Sesine Kulak Verin", "İşçiler Burada Yönetim Nerede", "Kahrolsun Sendika Ağalığı", "Kahrolsun Sendika" sloganlarının sıkça anıldığı bu bekleyiş sırasında "Kahrolsun Sendika" sloganı tartışmalara yolaçtı. Bazı işçiler de sendikadan istifa etmeyi başka sendikalara geçmeyi düşündüklerini belirttiler. Kongrenin üçüncü günü sendika yöneticilerinin engeleyemediği madenci öfkesi yağmurun etkisiyle azaldı ve bekleyenlerin sayısı 20'ye indi.

Eski yönetimin hezırladığı listenin tekrar seçilmesiyle sonuçlanan Genel Kurul'da sendika yönetimine; Şemsi Denizer, Gn. Başkan, Selahattin Ataman, Başkan Yard., Şenol Yazıcıoğlu, Başkan Yard., Erdem Ercan, Gn. Sek., İrfan Akyiğit, Gn. Mali Sek., Ramazan Karakök, Örg. Sek., Sabri Cebecik Eğitim Sek. seçildiler.

Harb-İş: Muhalefet Kazandı

30 Ekim-1 Kasım tarihleri arasında yapılan Harb-İş Sendikası Genel Kuruluyla Harb-İş'in kuruluşundan bugüne kadar aralıksız bir şekilde sendika yönetimini oluşturan yılların kastlaşmış sendikal ekibi aşılmış oldu.

Genel Kurulun birinci günü çok sayıda konuk konuşmacı kürsüye gelirken, ikinci gün delegelerin konuşmalarına yetemedi. 29 delegenin konuşma yaptığı genel kurulun açış konuşmasını eski Genel Başkan Kenan Durukan yaptı.

"KÜRT SORUNU TÜRKLERİN DE SORUNUDUR"

İkinci gün konuşan delegelerden sağ'ı temsil eden Sivas Şube Başkanı İhsan Atun, "Ben ücret sendikacılığı istemiyorum. Ücret sendikacılığı yapanlara lanet olsun. Rusya'daki köleler bile bizim kadar sömürülmüyor. Eşel mobil sistemi neden uygulanmıyor? Eşel mobil sistemi uygulanmalıdır", "PKK'yı yoketmek için şimdiye kadar 15 trilyon harcandı. Şimdi de bizden fedakarlık isteyecekler. PKK'yı gerçekten yokedeceklerse biz 40 bin kişi olarak bir aylık maaşımızı verelim, helal olsun. Ancak Güneydoğu'daki kan durdurulsun" şeklinde şoven bir yaklaşımda bulundu.

Diyarbakır Şube Başkanı Aydın Yavuz ise, "Şevket Yılmaz işçi sınıfının mı, yoksa sermayenin mi temsilcisidir" sorusuyla başladığı konuşmasında, "Kürt sorunu sadece 17 milyon Kürdün sorunu değildir. Kürt sorunu Türklerin de sorunudur" dedi. Genel Kurulun en canlı konuşmalarından birini yapan Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterliği adayı Alaaddin Karhan, Türk-İş'i eleştirdiği ve TÜSİAD'ın sınıf sendikacılığı yapması karşısında, işçi sendikalarının sınıfın çıkarlarını savunamadığını belirttiği konuşmasında, "İşçi sınıfı toplumun en dinamik sınıfıdır. Sadece, ulaşım sektöründeki, enerji sektöründeki, temizlik sektöründeki işçiler greve gitse ülke felç olur. (...) Türkiye doğallıkların ülkesi oldu adeta. 'Engüzel İzmir, Kürtsüz İzmir' sloganına karşı kılımızı kıpırdatmıyoruz. Bütün dünya halkları kardeştir. Kürt milliyetçiliğini de, Türk milliyetçiliğini de kınıyoruz buradan" dedi.

"HARB-İŞ'İ İŞÇİLERİN SENDİKASI YAPACAĞIZ"

Genel Kurulda söz alan Ankara delegelerinden Ahmet Ateş ise, "Bizler buraya sınıf ve kitle sendikal anlayışıyla geldik. Mücadelemizle geldik. İşçilerin söz ve karar sahibi olduğu bir Harb-İş'i yaratmak için geldik" dediği konuşmasında sınıf ve kitle sendikal anlayışı, işyeri komite ve konseyleri, işçilerin sendikalarında söz ve karar sahibi olması, işçilerin sendikasının yaratılması, işçilerin sendikal yönetimleri denetlemesi, sendikal demokrasi konularında görüşlerini belirtirken, mücadeleyi genel kurullara yönelik bir çalışma olarak anlamamak gerektiğine işaret etti.

Daha sonra kürsüye gelen Genel Başkan adayı İzzet Çetin ise, Genel Kurulda aday olmayacağını açıklayan eski yönetime yönelik eleştiride bulunmayarak yaptığı değerlendirmelerde, Harp-İş'te bu Genel Kuruldan sonra izlenecek sendikal politikaların genel bir çerçevesini çizdi. 36 yıl 3 ay profesyonel sendikacılık yapan ve eski yönetimin 2. Başkanlığında bulunan Mustafa Alpdündar dobra dobra yaptığı konuşmasında "Ben yönetimi gönüllü olarak bırakıyorum diyenlere inanmayın, yok öyle bir şey" diyordu.

Genel kurulda yapılan seçimlerde İzzet Çetin Genel Başkanlığa getirilirken, Ahmet Ateş ve Nejat Eren 2. Başkanlıklara, Nuri Ağçiçek Genel Sekreterliğe, Yaşar Evci Genel Mali Sekreterliğe ve Alaaddin Karahan'da Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterliğine getirildiler.

Ağaç-İş: Hükümete Eleştiri

...Türk-İş'e bağlı Ağaç-... Sendikası 12. Genel ...rulu 24-25 Ekim tarih-...nde Türk-İş Konfe-...s Salonu'nda yapıldı. ...nel Kurulun açış ko-...nuşmasını yapan Ağaç-İş ...nel Başkanı Güral Er-...çakır, DYP-SHP koalis-...on hükümetinin önce-...sine karşılık hemen ...en hiçbir konuda, ...angi bir değişikliğe ...mediğini belirterek ko-...lisyon hükümetine çeşit-... eleştirilerde bulundu. ...uşmasının geçiş bir ...rünü özelleştirmeler ... koalisyon hükümetinin ...ürsine ayıran Erça-... "İş güvencesinden ... çıkılmış, kıdem taz-...tı kurumu tartışmalı ... getirilmiştir. ILO il-...rine uygun düzenle-...tülen sö: edilmiş, ...der ertelenmiştir. ...leşmeli personelin çözüm bekleyen sorunları bir yana atılmış. Anayasa'ya aykırı olduğu saptanan Kanun Gücündeki Kararname hükümlerini aynen tekrarlayan yasa çıkarılmıştır. Toplu sözleşme düzenini işlerliğe kavuşturacak, grev hakkı önündeki engelleri ortadan kaldıracak, sendikaların elini kolunu bağlayan antidemokratik hükümleri değiştirecek tek adım atılmış değildir" dedi.

Genel Kurulda söz alan delegelerden, Düzce Şube Başkanı Cemil Tınaz, 12 Eylül'ün tüm işçi örgütlülüklerinin dağıtılmasını sağladığını belirterek, "12 Eylül'den önce bir işçi, maaşıyla 25 gram altın alabilirken, bugün 6 gram alabilmektedir, 19 gram kimlerin cebine gitmekte? 12 Eylül'ü yaratanlar hala yargılanmadı, yargılanmalıdırlar. Ben insan olarak diyorum ki; ülkemizde darbeye de, Cezayir'dekine de, Şili'dekine de karşı çıkalım" diyordu.

Genel kurulda daha sonra söz alan delegelerden İnegöl Şube Başkanı Rahmi Taban ise, "Polisle hergün iç içe, dış dışa olan, emniyete giren çıkan bizleriz. Duyarlı insanlar sendika yönetiminden de hesap sormalıdırlar" dedi. Taban daha sonra İnegöl'de bulunan Taner Kaplama'daki sendikasızlaştırmaya karşı başlattıkları 16 günlük işi durdurma eyleminden sözederek, "92 kişinin katıldığı eylem, sendikaya üye olmalar kabul edilinceye kadar sürdürülecektir" dedi.

Genel Kurul sonunda yapılan seçimlerde ise Güral Erçakır başkanlığındaki liste yönetime getirildi.

Belediye-İş: Muhalefetin Gücü Yetmedi

Belediye-İş Sendikası 4. Olağan Genel Kurulu 30-31 Ekim ve 1 Kasım tarihlerinde İstanbul Çakıl Gazinosu'nda yapıldı. "Belediye-İş'in bölünmemesi kaygısıyla hareket ettiklerini" söyleyen bir grup delegasyonun ve şube başkanlarının çabasıyla, yeni yönetim genel kurul dengelerini gözeten bir şekilde, büyük bir anlayış değişikliği yaşanmadan Fuat Alan'ın genel başkanlığında oluştu.

Genel Kurula "alternatif yönetim" adıyla sunulan ve 1 Nolu Şube Başkanı Şükrü Kartal'ın genel başkan adayı olarak yeraldığı listenin sözcüleri, neden alternatif olduklarını şöyle açıkladılar: "Sınıfın sorunlarına sahip çıkmadıkları, sendikacılığı meslek edindikleri, insan haklarına yönelik saldırılara ve Kürt halkının katledilmesine seyirci kaldıkları, özelleştirmeye, taşeron işçiliğine tavır almadıkları, işçi kıyımlarına, iş cinayetlerine sessiz kaldıkları, grev ertelemelerine, anti-demokratik yasalara tavır almadıkları, belediye işçilerinin gelişen mücadelesini engelledikleri için alternatifiz." Bu görüşü savunan muhalefet, sağlıklı bir çalışma eksikliği ve Genel Kurul çalışmasına sadece seçim çalışması olarak gördüğü için başarılı olamadı.

14 delegenin söz aldığı ve delegelerin yaptıkları konuşmalarla canlanan genel kurulun sonunda yapılan seçimlerde yeni yönetim şöyle oluştu:

Fuat Alan (Gn. Bşk.), Mustafa Solmaz (Gn. Bşk. Vekili), Kasım Yorulmazbaş (Gn. Sek.), Mahmut Hamitoğulları (Gn. Mali Sek.), Ali Bağdemir (Örg. Gn. Sek.), Yaşar Ayça (Toplu İş Sözleşme Genel Sek.), [illegible] (Eğitim Gn. Sek.), Ahmet Cengiz (Araştırma ve Planlama Gn. Sek.), Ali Özgül (Bas. Yay. ve Halkla İl. Gn. Sek.)

Türkiye Maden-İş: Tartışmasız ve Coşkusuz

6-8 Kasım tarihleri arasında yapılan Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Kurulu tek listenin çıktığı, hiçbir ko...lu muhalefetin olmadığı, delegelerin görüşlerini be...lirtmekten kaçındığı ve Genel Kurula ilgi dahi gösterme...diği coşkusuz bir şekilde geçti.

Tartışmasız bir ortamda geçen Genel Kurulda, dele...gelerden gelen tek öneri, harcırahın 150 bin liradan 200 ...liraya çıkarılmasıydı.

Genel Kurulda eski yönetimin listesi dışında bir liste ...yoktu. Doğal olarak, birinci gün Genel Kurul sonucu ...ilan edilmiş oldu. Açış konuşmasını yapan Genel ...Başkan H. Hüseyin Kayabaşı, "Sovyetler Birliği ve sos...yalist blok dağıldı. Böylece 2. dünya savaşından beri ...dünyanın askeri, siyasi dengesine damgasını vuran iki ...kutupluluk ortadan kalktı. Sosyalist ülkelerin serbest pi...yasa ekonomisine yönelmeleri, uluslararası pazarla en...tegrasyonu hızlandırırken işçi sınıfının ve sendikaların ...sorunlarını ortaklaştırmıştır. Yeni dünya düzeni denilen ...durum, anti- sendikal tavır içerisindedir ve sendikalara saldırmaktadır. İşçi sınıfı ve sendikalar dünya çapında aynı sorunları yaşıyor. Özelleştirme bu sorunların en temelidir. Ülke düzeyinden başlayarak sendikal mücadelede birliğin önemi artmıştır. Biz bunun gereklerini yerine getirmeye hazırız. Konfederasyonumuz Türk-İş'i, DİSK ve Hak-İş'i içine alan bir platforma taşıyalım" dedi.

CHP adına konuşan Uluç Gürkan ise "Toplum olarak, sendikalar olarak 12 Eylül'ün gölgesinden kurtulmalıyız" diyerek, SSK'nın özelleştirilmesi ve ILO standartlarının Türkiye'de de geçerli olması gerektiğini belirtti. ANAP adına konuşan Fahrettin Kurt ise, koalisyon hükümetini eleştirerek iktidarın SSK'yı batırdığını, enflasyonu durduramadığını belirtti. Madencilerin sorunlarını bildiğini iddia eden Refah Partisi temsilcisi Ahmet Derik ise "bu sistem içinde işçilerin sorunları çözülemez. Batı zihniyeti terkedilmelidir" diyerek, kömür ithalatının durdurulması gerektiğini savundu.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Moğoltay ise bir taraftan vaatlerde bulunurken bir taraftan da şikayet ediyordu. Moğoltay konuşmasında "Meclis tatile girmeden önce, kamu çalışanlarının sendikalaşma hakkının yasal güvence altına alınacağına dair söz vermiştim. Bunu becermedim. Becerememenin tek sorumlusu ben değilim. Daha çok sizsiniz. Sizlerin, seslerinizi yükseltmeniz gerekiyordu" dedi.

Genel Kurulun son konuşması ise yine H. Hüseyin Kayabaşı tarafından yapıldı. Kayabaşı, "Değişen ekonomik şekillenmenin faturası kömür işçisine çıkarılıyor. KİT'ler özelleştirilsin deniyor ama özel şirketler yaşayamıyor, peşpeşe kapanıyor.

Bunun nedeni kömür ithalatıdır. Avrupa şartlarında bir özel sektör yaratılacaksa KİT'ler özelleştirilsin. Yok eğer böyle olacaksa, parlamentoyu başlarına yıkarız" diyerek adeta özelleştirmeyi savunduğu konuşmasında, "GMİS'le birleşmeye hazırız, başkan da dahil dört kişi onların olsun diyoruz, ama onlar kabul etmiyor" dedi. Tartışmasız ve coşkusuz bir havada geçen Genel Kurul eski yönetimin listesinin kazanmasıyla sonuçlandı.

"Kayıplar" Nerede?

Günün birinde çok sevdiğiniz... bir can dostun armağanı belki... kaleminizin artık cebinizde olmadığını görürsünüz. Masanın üzerine, kitapların, defterlerin arasına bakar, aceleyle çekmeceleri karıştırırsınız. Bulamazsınız. Kaybolmuştur. Üzülürsünüz... Sonra da "Canım, bir kalem işte!" deyip, bir yenisini edinip oturabilirsiniz bir mektubun başına. Bir başkasında yüzüğünüz, çakmağınız, montunuz bile kaybolabilir.

Hatta bir gün de arkadaşınız okumak için sizden aldığı kitabı kaybettiğini, yerine okumak istediğiniz bir başka kitabı verebileceğini söyleyebilir.

Bilirsiniz ki, kaleminiz, yüzüğünüz, kitabınız, "kayıp olan" tüm "şey"ler gibi bir anda yokoluvermezler. Kendi kendilerine "kaybolmazlar". "Kayıp edilirler", siz, arkadaşınız veya başkaları tarafından...

❑ *1970'ler Latin Amerika'sının karabasanı ABD emperyalizminin, devrimci kesimlere karşı açtığı savaşın karakteristiği "KAYBOLMAK"- "KAYIP ETMEK", bir diğer adıyla "YOK ETMEK"ti.*

"Kaybolan", "kayıp edilen"dir demek...

Evet, gündelik yaşamımızda hergün birşeyler kaybedip yerine yenilerini alabiliyorken, insanlık tarihinin satırlarında kaybedilen bu "şeyler" arasına İNSAN'ın da girdiğini okuyabiliyoruz:

1970'ler Latin Amerika'sının karabasanı ABD emperyalizmi, diktatörlükleriyle ayakta kalmaya çabalarken, mücadele eden devrimci kesimlere açtığı savaşın karakteristiği "KAYBOLMAK"- "KAYIP ETMEK", bir diğer adıyla "YOK ETMEK"ti. Devletin resmi-gayrı resmi terör timleri tarafından gözaltına alınan binlerce insan, yine devletin resmi kurumları olan ordu ve polise ait yerlerde işkencelerden geçirilerek ya da yakalandıkları anda

YOKEDİLDİLER-

KAYBOLDULAR

KAYIP EDİLDİLER.

1980'ler Türkiye'sinde de aynı sahneler yaşandı. Karakolun 5. katından atlayarak ya da kafasını duvara çarparak intihar edenler, gözaltında beyin kanamaları, iç kanamalar geçirenler, gerekçelendirilerek (!) KAYBEDİLENLER...

Günün herhangi bir saatinde, herhangi bir yerden gözaltına alındıktan sonra yok olanlar ise gerekçelendirilmediler. Sadece KAYBOLDULAR. Onlarca, belki yüzlerceydiler.

❑ *Gözaltına alınan bir insanın kaybolması olgusu sadece belirli bir topluluğu değil, tek tek "kaybolanların özelliklerine sahip bireyleri" hedefleyen bir baskının formülasyonu aynı zamanda.*

Aynı film Latin Amerika'dan sonra Türkiye'de vizyona girmişti çünkü...

1990'ları tüm dünyaya "demokrasi ve insan hakları" erdemlerini (!) dağıtan Yeni Dünya Düzeni karşılarken, düzenle çelişen düşüncelerin yokolması-kaybedilmesi düzenin yeni bir erdemi (!)

TC sınırlarının "olağanüstü hal"e tabi bölgesinde devlet güç - süzlük -lerinin sokak ortasında adam öldürmesi, köyleri bombalaması, gözaltına aldıklarını işkenceyle öldürmesi, kimisini panzerle sürüklemesi... toplumun büyük bir bölümünce "olağanüstü" bile görülmezken, bu durum devletin insanları kayıp olarak ilan etmesini kolaylaştırıyor.

Özellikle son dönemde - sadece İstanbul'da 7 kişi- yaşanan "kayıp olma"lar ve devletin "kendi vatandaşlarını" seçerek "kaybetmesi" muhalif kesimlere bir gözdağı vermeyi amaçlıyor.

Gözaltına alınan bir insanın kaybolması olgusu ve bununla yaratılan kaybolma psikolojisi sadece belirli bir topluluğu değil, tek tek "kaybolanların özelliklerine sahip bireyleri" hedefleyen bir baskının formülasyonu aynı zamanda.

Kaybolma korkusu-terörünü bu şekilde yaşayan arındırılmış- yalnızlaştırılmış bireylerin yanısıra kaybolanların yakın çevresi de bu psikolojiden payını şiddetli bir biçimde alıyor. Çünkü devlet, yok ettiğini-kaybettiğini asla kabul etmezken, kaybolanların özelliklerinin her zaman yasadışı ilan edilmesiyle aileler de toplum içinde yalnızlaştırılıyorlar. Ve kaybolma olgusu, bilinmez, karanlık, sonu olmayan -sorulamayan bilemeyen bir iç süreci başlatıyor.

Temelinde kaybedilen insanla ilişkisi bulunan herkesin, arkadaşları, ailesi, çevresi... derken aslında muhalif olan tüm kesimlerin toplumla olan bağını koparmak olan bu politika hep aynı... Yapılan başvurular yanıtsız kalır... Ya da "bizde böyle bir şahıs yok" yanıtı alınır. Ve gözaltına alınmış olmak, bakkala ekmek almaya çıkmak, "yok olmak", "kayıp olmak", "ölü olmak" olabilir...

ölü veya diri İS-Tİ-YO-RUZ !

Yusuf Erişti

ARANIYOR: YUSUF ERİŞTİ

14 Mart 1991 tarihinde İstanbul Belgradkapı'da bir arkadaşıyla buluşmaya gitti ve polis tarafından gözaltına alındı. Daha önce de 2 kez gözaltına alınmıştı. Yapılan başvurulara yanıt: "Bizde yok."

Yusuf Erişti Kayboldu!

ARANIYOR: HÜSEYİN TORAMAN

27 Ekim 1991'de Kocamustafapaşa'daki evinin önünde polis tarafından gözaltına alındı. Annesi Hatice Toraman oğlunun 34 ATJ 56 plakalı arabayla götürüldüğünü, olay sırasında resmi polislerin ve mahallelinin olaya tanık olduğunu söylüyor. Eşi Gülay Toraman ise, 27 Nisan'da Gebze polisinin evlerine karakol kurmuş oldukları bir sırada İstanbul Siyasi polisinin bir ihbar üzerine aynı eve düzenlediği baskında, bir polisi vurduklarını bu nedenle Gebze polislerinin daha önce Hüseyin'i tehdit ettiklerini söylüyor. Milliyet gazetesinden bir polis muhabiri de Hüseyin'in Gebze karakolunda olduğunu öğreniyor o tarihte. Yapılan başvurular yanıtsız kaldı.

Hüseyin Toraman Kayboldu!

ARANIYOR: SONER GÜL

5 Mayıs 1992'den beri kayıp. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi

Hüseyin Toraman

Mikrobiyoloji bölümü öğrencisi olan Soner Gül hakkında bugüne dek hiçbir haber alınamadı. Tüm başvurular yanıtsız kaldı.

Soner Gül Kayboldu!

ARANIYOR: HÜSAMETTİN YAMAN

5 Mayıs 1992'den beri kayıp. Arkadaşları en son Fındıkzade'de görmüşler. İ.Ü.

Soner Gül

Meslek Yüksek Okulu öğrencisi.

Hüsamettin Yaman Kayboldu!

ARANIYOR: HASAN GÜLÜNAY

20 Temmuz 1992'de sabah 9.00'da evden çıktıktan sonra bir daha görülmemiş. Eşini telefonla arayan bir kişi Hasan'ın şubede olduğunu söylemiş. Bunun üzerine Siyasi Şube'ye başvuran Birsen Gülünay'a olumsuz yanıt verilmiş. Ardından DGM Savcılığı'na başvurmuş, yapılan inceleme sonucu Hasan Gülünay'ın gözaltında bulunduğuna ilişkin herhangi bir kayda rastlanmadığı yanıtı alınmış. Hasan'ın polis tarafından aranmasının nedeni olarak kimliğinin daha önce polis tarafından Şavşat'ta öldürülen

Hüsamettin Yaman

Hasan Gülünay

Ali Ekber Atmaca'nın üzerinde bulunması gösterilmiş. Polisin ve DGM Savcılığı'nın olumsuz yanıtlarına karşın Hasan Gülünay'ın Siyasi Şube'de gözaltında bulunduğuna ilişkin açıklama yapan bir tanık var: 8 gün gözaltında kaldıktan sonra serbest bırakılan Erol Çam isimli bu kişi gözaltındayken Hasan Gülünay'ı, gözaltında bulunan Hasan Bozkurt isimli bir kişiyle konuşurken gördüğünü söylüyor. Daha sonra İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün yaptığı bir açıklamada, bir operasyon sırasında gözaltına alınanlar listesinde Hasan Bozkurt'un bulunduğu, fakat Hasan Gülünay'ın olmadığı görüldü. Yapılan başvurular hala yanıtsız.

Ayhan Efeoğlu

Hasan Gülünay Kayboldu!

ARANIYOR: AYHAN EFEOĞLU

6 Ekim 1992'den beri kayıp. Yıldız Üniversitesi Harita Mühendislik öğrencisi Efeoğlu'nun polis tarafından gözaltına alındığına ilişkin Hacer Arıkan'ın tanıklığına rağmen tüm girişimler sonuçsuz.

Ayhan Efeoğlu Kayboldu!

(...)

ARANIYOR: TUĞRUL ÖZBEK

İstanbul Terörle Mücadele

Tuğrul Özbek

Şubesi 9 Ekim 1992 günü Acıbadem'de bir evde yaptığı baskında Sultan Canik adında bir kadını ölü, bir erkeği de sağ olarak ele geçirdiğini açıkladı. Özbek'in annesi ve kızkardeşlerinin yaptığı tüm başvurular yanıtsız kaldı.

Tuğrul Özbek Kayboldu!

ARANIYOR: ERKAN ERSOY
ARANIYOR: ŞEYHMUZ AYDIN
ARANIYOR: AHMET BALLICA
ARANIYOR: SÜLEYMAN BALLICA
ARANIYOR: AHMET AKMAN
ARANIYOR: MAHMUT ERTAK
ARANIYOR: METİN ACAR

Yüzbinler Irkçılığa Karşı

❑ *Almanya'daki göçmen ve mülteciler açısından bir durum kesin: Kendilerine yönelik ırkçı, faşist saldırılar, güçlenerek devam edecek.*

Yahudi Katliamı'nın 54. yıldönümü olan 8-9 Kasım tarihleri Almanya'da yüzbinlerce insanın, mülteci barınaklarına karşı yoğunlaşan faşist saldırıları protesto etmek amacıyla sokaklara döküldüğü günler oldu. 4 Kasım'da Berlin'de 20 bin, 8 Kasım'da yine Berlin'de 300 bin, 9 Kasım'da Münih'de 60 bin, Freiburg'da 200 bin, Köln'de 10 bin, ırkçılığa karşı bir konserde 100 bin, Dresden'de 10 bin, Saarbrücken'de 10 bin ve diğer şehirlerde binlerce insan Almanya'da örgütlü bir tarzda yükseltilen neo-faşist, ırkçı terör dalgasını protesto etti.

8 Kasım günü Berlin Senatosu, "İnsan Onuruna Dokunulamaz" sloganı altında Almanya çapında bir yürüyüş çağrısı yapmıştı. Çağrıya daha sonra Federal Parlamento ve Federal Konsey de katılmış ve böylece Federal Almanya tarihinde ilk kez böylesi bir bileşim gündeme gelmişti. Ancak bu durum sol açısından oldukça çelişkili bir konum yaratmıştı. Birincisi, yürüyüşe çağırılanlar arasında ırkçılığı teşvik etmek suçundan yargılanması gereken merci

ve kişiler de bulunuyordu. İkincisi, çağrıyı yapan kurumların ana hedefi, sadece yurtdışına "Almanya ırkçı değildir" mesajını vermekle sınırlıydı. Üçüncüsü, hemen hemen tüm sol çevrelerin, o tarihe kadar gelişen ırkçı olaylardan sorumlu politikacılardan, ırkçı saldırıların kurbanlarını desteklemesini talep etmiş olmalarıydı.

Egemen siyasetin ne tür bir çıkmazda olduğunu, sermayenin gazetesi FAZ, 7 Kasım tarihli bir köşe yazısında oldukça iyi bir biçimde dile getiriyordu: "Zorbalar, şiddet yanlısı yabancı düşmanları bizi ne hale getirdiler. Avrupa'da en fazla mülteciyi kabul eden ve onlara oldukça iyi bakan tek ülke, devlet ve toplumun en yüksek temsilcilerinin önderliğinde bir yürüyüş ile yabancı düşmanı olduğuna dair şüpheyi olumsuzlama çabasına girmek zorunda kaldı."

Yani Berlin Yürüyüşü'nün ilk amacı, Almanya konusundaki şüpheleri dağıtmaktı. Ama haklı şüpheler, mültecilere karşı ırkçı devlet politikalarının değiştirilmesi suretiyle değil, göstermelik bir yürüyüşle Almanya'nın yabancı dostu olduğu iddia ve ilan edilerek dağıtılmaya çalışıldı. Bu sonuncusu, yani Almanya'nın yabancı dostu olduğu teranesi öyle gülünç ki, yerli olmayanlara karşı binlerce saldırı, toplumun geniş kesimlerinin bu neo-faşist saldırılara verdiği sessiz onay dahi, teranenin sürekli tekrarını durduramamıyor. Bu nedenle solun yürüyüşün niteliğine yönelik şüpheleri haklı ve meşru.

Devamı 10. Sayfada

Kültür Kurultayı

Amacı, "... içinde bulundugumuz hızlı değişime kültürel bir bakış sunmak ve geleceğe dönük bir arayışı örgütlemek" olarak ifade edilen Halkevleri Kültür Kurultayı 14-15 Kasım tarihlerinde Ankara Devlet Resim Heykel Müzesi Salonu'nda gerçekleştirildi.

"Kültürel Kimlik ve Anadolu Kültür Mozağiyi" konulu oturumda, Anadolu kültürlerinin tarihsel konumlanışı, bugünü ve gelecekteki şekillenmesi irdelenmeye çalışıldı. Vecihi Timuroğlu'nun, Anadolu halklarının günümüzdeki "gündem"i itibarıyla Kürt ve Türk halklarının kültür etkileşimleri ve sosyolojik durumunu irdeleyen tartışması oturumun önemli konuşmalarından birisi oldu.

Kurultay'ın "Demokrasi Kültürü" isimli ikinci oturumunda konuşmacılardan Ali Nejat Ölçen evrensel kültürün toplumların ulaşması gereken bir hedef oldugunu vurgularken, Prof. Tevfik Çavdar yönetenyönetilen ilişkisinde Anadolu topraklarında Osmanlı yönetim erklerinin tutumu ve günümüz demokrasi kültürüyle ilişkileri konusunu irdeledi. Gazeteci Hasan Uysal'ın toplumlar ve ülkeler açısından demokrasi kültürüyle toplumsal bilinç ilişkini vurgulayan konuşması, ülkemizdeki örgütlü tavır alış ve mücadelenin dip noktada bulunduğunu ortaya koyuyordu.

Oturumun konuşmacılarından Oğuzhan Müftüoğlu, "Demokrasi kültürünün demokrasi güçlerinin mücadelesinin bir ürünü olduğunu" vurgulayan konuşmasında egemen kültürün diğer kültürler üzerindeki baskısının siyasal arka planını "egemen ulus"un oluşturduğu, bunun onu üreten halkın özgürleşmesinin önünde bir engel oldugunu" belirtti. Ayrıca sol siyasal kültürün de yeniden üretilmesi gereği tartışmaya açıldı. Egemen ideoloji karşısında -dünyanın içinde bulunduğu değişimler ışığında-ideolojinin yeniden üretilmesi, örgütlenmesi ve bunun araçlarının yaratılması konusunun vurgulandığı konuşmada, demokrasi mücadelesinin kültürünün ancak ve ancak marksist yöntemle ve dogmatizmin aşılmasıyla yaratılabileceği belirtildi.

Kurultayın son oturumu olan "Geleceğin Kültürü" konulu tartışmada geleceğin kültürüne ilişkin öngörüler değerlendirildi, tartışmaya açıldı.

Tartışmaya popüler kültür ve medya açısından katılan Can Kozanoğlu'nun "sınıf altı" olarak tanımladığı medya kültüründen etkilenen ama maddi yaşam koşulları itibarıyla o kültüre uygun yaşamayan gençlikle ilgili tespitleri önemliydi. Kozanoğlu'na göre bu kesim "ortada" idi ve siyasal-kültürel müdahale hangi güçten gelirse ona eklemlenmeye hazır bir potansiyel oluşturuyordu.

Kurultay, kültürün toplumsal işlevini tespit etmek, günümüzün kültürel iklimi ve bunların ışığında geleceğin kültürünü - alternatif bir yaşam tarzı ve mücadelesi ile birlikte- oluşturulabilmek yönünde olumlu bir adım olarak yaşandı. Kurultayın ortaya çıkardığı bir başka gerçek ise Halkevleri gibi bir kitle kültür örgütlenmesinin aydınlar ve sanatçılarla, kültür odakları ile buluşmasının, demokratik-kültürel bir mevzi oluşturmasının toplumsal bir zorunluluk olduğuydu.

Cezaevleri Sorunu Ve Buca

Toplumsal sistemlerin aynası niteliğini taşıyan cezaevlerine Türkiye özelinde bakıldığında oldukça karanlık bir tablo çıkıyor ortaya. Cezaevlerinin yapısından ve uygulamalardan kaynaklanan sorunlar her dönem güncelliğini korumuş, darbe dönemlerinde ise toplumun kanayan yarası olmuştur.

Koalisyon hükümetinin demokrasi paketleri içerisinde yeralan cezaevleri reform taslağı ise özünde cezaevleri sorununa köklü çözümler getirmekten uzaktır. İlk icraatı Eskişehir tabutluklarını kapatma olan hükümetin şimdi gündeme getirdiği cezaevi projesi "suça göre cezaevi, suçluya göre tecrit" ilkesiyle Eskişehir modelini aratayacak niteliktedir.

Uluslararası sözleşmelere göre, ceza ve tutukevindeki koşulların hükümlü ve tutukluların dışarıyla irtibatını sağlayacak bir biçimde olması gerekirken "mahkumu tek bırakarak islah etme" metodu infaz hukuku açısından bir infaz terörüdür!

Reform taslağı kapsamı içerisinde (günlük yaşam ihtiyacına yönelik) bir takım iyileştirmeler bulunmasına rağmen, bunlar yasal ve kurumsal bir zemine oturtulmadığından güvenceden yoksun olan en temel insani haklar cezaevi idarelerinin keyfi tutumlarıyla ikide birde geri alınarak yeniden-yeniden sorunlar dizisi yaşanır. Bilindiği gibi bu durum öteden beri tutuklu ve hükümlülerin tek hak elde etme direnme aracı olan açlık grevlerini gündeme getiriyor.

Buca cezaevinde idare 14 Eylül 1992 günü bir açıklama ile havalandırma süresinin kısaltıldığını tutuklulara bildiriyor. Siyasi tutuklular sürenin kısaltılmasını kabul etmeyeceklerini söyleyerek, daha önceden gaspedilen haklarının da konuşulacağı bir görüşme talebinde bulunuyorlar. Cezaevi müdürü bu talebi reddederek yanıt olarak kendilerine "Kemalist asker polis birliği" adını veren asker, jandarma, sivil polisten oluşan vurucu güçlerini seferber ediyor ve saldırı üç gün üstüste sürdürülüyor. Saldırı esnasında koğuşlar talan ediliyor, dava dosyaları, kitaplar yırtılıyor, çarşaflar-yataklar parçalanıyor, tutuklular feci şekilde dövülüyorlar. Sonuçta biri ağır 58 kişinin çeşitli yerlerinden yaralanmasıyla operasyon tamamlanıyor.

Operasyonun başlangıç gününden itibaren tutuklular süresiz açlık grevine başlıyorlar. Bu operasyona karşı tavır olarak başlayan açlık grevinin önceden gaspedilen hakları geri verilinceye kadar süresiz olacağı, cezaevi idaresine açıklanarak 24 maddelik talepler iletiliyor. Bunlar siyasi statü-siyasi temsilcilik-açık görüş hakkından, daktilo-teyp-her türlü yayın-tüp-telefon görüşmesi-dışardan yiyecek alınmasına, koğuşlararası iletişim-havalandırmanın gün boyu olması-görüş saatlerinin uzatılmasına kadar bir dizi siyasi ve insani talepler. Yeni cezaevi reform tasarısında bu tür hakların verileceğinden bahsedilmesine rağmen (siyasi talepler ve açık görüş hakkı hariç) Adalet Bakanlığı bu konuda ancak demokratik kamuoyunun ve İHD'nin yoğun baskısı sonucu, açlık grevindeki tutukluların ölüm sınırına gelmeleri noktasında harekete geçerek grevin [illegible] gününde (21 Ekim 1992) tutukluların 21 maddelik taleplerini kabul ederek sorunları kısmi olarak çözmüştür.

Öte yandan Kürdistan'daki cezaevlerinde oldukça ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Diyarbakır, Malatya, Elazığ cezaevleri yeniden birer işkencehaneye dönüşmüştür. Tutuklular emniyet istere yerden sorguya götürülmektedirler. Elazığ cezaevinde bu tip bir olayın gündeme gelmesi karşısında tutukluların Ekim'in ilk haftasında başlattığı açlık grevi halen devam etmektedir. Adalet Bakanlığı'nın "Buca talepleri kabul edilirse Elazığ da kabul edilir" biçiminde bir vaadi olmasına karşın uygulamada bugüne bir değişiklik olmamıştır.

Şartlı tahliyedeki hukuk dışı eşitsizlik değişmemişken (125. tutsakları halen cezaevlerinde) terör yasası yürürlükteyken, insanları öç alma [illegible] yetiyle yargılayan yargı sistemi duruyorken, tutukluların canları pahasına aldıkları açık görüş hakkı gaspedilmişken, her açlık grevinin temel talebi [illegible] siyasi statü tanınmamışken hazırlanan reform taslakları, cezaevi projeleri sorunlara köklü çözüm getirmemektedir. Bugün yapılması gereken cezaevlerinin çağdaş, demokratik, insan haklarına uygun biçimde yeniden yapılandırılarak köklü değişimlere gidilmesi, bu değişimlere yasal ve kurumsal bir zemel kazandırılmasıdır.

İHD Genel Kurulu'nun Ardından

İnsan Hakları Derneği Genel Merkez 4. Olağan Genel Kurulu 24 Ekim 1992 tarihinde Ankara'da yapıldı. İnsan hakları mücadelesinde zor bir döneme girildiği, İHD üzerindeki baskıların artarak sürdüğü günlerde gerçekleştirilen Genel Kurul'a 508 delege katılırken iki ayrı liste yarıştı. Akın Birdal'ın başkan adayı gösterildiği liste 267 oyla seçimi kazanırken, Şenal Sarıhan'ın başkan adayı gösterildiği liste 146 oy aldı. 45 oy boş çıkarken 98 delege oy kullanmadı.

Çeşitli siyasi partilerden temsilcilerin de katıldığı kongrede konuşmacılar insan haklarına yönelik ihlallerin her geçen gün artarak sürdüğünü, yargısız infazlar, toplu katliamlar, gözaltında kaybolmaların artık olağan bir hale geldiğini, Kürdistan'da sürdürülen kirli savaşın Türk ve Kürt halklarını karıkarşıya getiren tehlikeli boyutlara eriştiğini vurgularken bu dönemde daha bütünlüklü ve güçlü bir İHD gereksiniminde birleştiler. Bu doğrultuda önümüzdeki dönem yapılması gerekenlere ilişkin bir dizi önergenin verildiği kongrede alınan kararlar kısaca şöyle:

* Bilgi toplama merkezi kurulması, haftalık gazete çıkartılması, İnsan H[...] Vakfı'yla birlikte bir r[...] çalışmasının yapılması,

* Genel Merkez [...] yinde mülteciler, işken[...] leme, kayıplar ve ça[...] yaşamı komisyonların[...] luşturulması.

* Tüm çalışanların [...] li toplu sözleşmeli sen[...] laşma hakları için çaba[...] artırılması.

* Askeri darbelere direnme hakkı komitek[...] kurulması

* Terörle Mücadele [...] sası'nın kaldırılması ve [...] lis Vazife ve Selahiy[...] Yasası'nın değiştirilme[...]

* Anayasa ve yasal[...] ki, Kürtçeyl ilgili kısı[...] cı hükümlerin kaldırılm[...]

* Olağanüstü hal[...] kurumlarının lağvedil[...] Kürt sorununun ulus[...] kendi kaderini tayin [...] ilkesine göre çözümle[...] si.

* "Kürt halkı üzerin[...] katliamlara son, kirli sa[...] son" kampanyasının [...] tülmesi.

* Halkların barış ve [...] deşlik haklarının gerçe[...] ürilmesi için kampanya [...] yürütülmesi.

* 125. madde hükü[...] lerinin eşitlik prensibine [...] kırı olarak sürdürülen [...] saklıklarının son bulmas[...]

Tes-İş Yöneticilerine Açık Çağrı

Eğer Şerefleri Varsa!

...sayımızda, "Tes-...be: Koalisyon Dik-...di" başlıklı yazıda; ...Eylül tarihinde ger-...rilen Tes- İş Kong-...e, Tes-İş'in demokra-...rilmesi için mücade-... İstanbul 1 No'lu ...nin kapatıldığını ve ...cilerinin görevden a-...nı belirtmiştik.

...nel Kurul'dan sonra Tes-İş dergisinin Ey-...92 tarihli 29. sayısın-... No'lu Şube'nin kapa-...yla ilgili yapılan a-...larda kimi iddialar ...malar yeraldı. Der-...4. sayfasında "Şube-... Değişiklik Yapıldı" ...lı yazıda, bu konuda ... Başkan Faruk Ba-...şu sözlerine yer ve-...

"...tanbul 1 No'lu Şube ...cilerinin görevlerin-...nmaları bize muhalif ...rından değil; işçiye ...ettiklerinden ve Sen-... Tüzüğüne aykırı ...işlar içinde olmala-... kaynaklanmıştır. ...Anadolu Yakasının ö-...esi sırasında üyele-... 'Sakın iş aktinizi ...eyin' dediğimiz hal-de, bunlar, tehditle üyelerimizin AKTAŞ Şirketine geçmelerine mani olarak 600 işçiyi işsiz bıraktılar."

Bu yayın üzerine dergide yeralan iddialara karşı düşüncelerini sorduğumuz Eski 1 No'lu Şube Başkanı Kamil Kartal;

"Eğer bir parça olsun şerefleri varsa, Genel Merkez yöneticilerini, TEK işçileri ve kamuoyu önünde açık bir tartışmaya davet ediyorum" dedi. "Bir sendika yöneticisinin üyesi olan işçilerin işten çıkmasını istemesi, hele hele bunu tehditle yapması akıldışıdır" diye devam eden Kamil Kartal, bunun alelacele uydurulmuş bir iftira olduğunu belirtti:

"Biz, Tes-İş Genel Merkez yöneticilerinin bir yandan özelleştirmelere karşı esip gürlediği diğer yandan hükümet üyeleriyle ve AKTAŞ yöneticileriyle gizli pazarlıklar yaptığı bir dönemde özelleştirme politikasına karşı mücadele ettik. Özelleştirmeyle birlikte gündeme gelen hak gasplarını (Askerlik süresinin kıdem hesabı dışında bırakılması gibi) engellemek ve bu politikalarının işçi sınıfı düşmanı yüzünü teşhir etmek için verdiğimiz mücadelede Genel Merkez yöneticilerini yanımızda göremediğimiz gibi özel olarak engellendik.

Genel Merkez yöneticileri bununla kalmadı, karşı çıktıklarını söyledikleri AKTAŞ Şirketi'nden 1 Milyar liralık hisse aldılar. Onların sendikacılığı nasıl yaptıkları ve nasıl yapmayı düşündükleri son Genel Kurul'da açıkça ortaya çıkmıştır.

Enerji işçilerinin insanca yaşam koşullarına ulaşması için parmağını oynatmayan yöneticiler, Genel Kurul'da, kendi maaşlarını 15-20 milyona, kıdem tazminatlarını 150-200 milyona çıkarmakta tereddüt etmediler. Bize mal varlığı beyanında bulunmayı teklif edenlere açıkça sesleniyoruz: Bizim kimseden saklayacak malımız mülkümüz yok. Gelin hep beraber herkesin önünde varlık beyanında bulunalım. Bizim hesabını veremeyeceğimiz hiçbir şeyimiz yok. Eğer yüreğiniz yetiyorsa bizimle birlikte siz de mal varlığınızı açıklayın. Açıklayın da işçiler ülkemizde karlı bir meslek haline getirdiğiniz sendikacılığın ulaştığı boyutları açıkça görsün".

Çağrısını yineleyen Kartal, "Bugün hükümet yetkilileri dahil herkes AKTAŞ'ın yaptıklarını ve TEK'in özelleştirilmesinin sakıncalarını konuşuyor. Sadece bu gelişme bile bedeli ağır olsa bile enerji işçilerinin mücadelesinin haklılığını ve Tes-İş yöneticilerinin sınıf düşmanlığını göstermeye yeter. Bunların dışında elimizde, Genel Merkez Yöneticilerinin sınıf ihanetini ispatlayacak birçok belge vardır, bunları Gene Kurul'da açıklamamı, kürsüye saldırarak engellediler. Bunların biri AKTAŞ'a bağlı AR İnşaat işçilerinin sendikalaşma için mahkemelerde kazandıkları yetkinin Genel Merkez yöneticileri tarafından iptal edilerek buradaki işçilerin işten atılmalarına neden olmalarıdır. Çağrımız her zaman geçerlidir: Eğer Genel Merkez yöneticilerinin zerre kadar olsun şerefleri varsa, gelsinler TEK işçilerinin ve kamuoyunun önünde bunları tartışalım."

Genel Merkez Yöneticilerini işçiler ve kamuoyu önünde tartışmaya çağıran Kamil Kartal, yöneticilerin sınıf ihanetini mutlaka teşhir edeceğini, tartışma çağrısı kabul edilmezse mahkeme yoluna başvurup, iftiraların ispatına davet edeceğini ekledi.

TEK Anadolu Yakası işçileri, elektrik dağıtımının AKTAŞ'a özelleştirilmesi karşısında aylarca süren bir mücadele yürüttüler.

❑ *Kapatılan Tes-iş 1 Nolu Şube Başkanı Kamil Kartal: "Genel Merkez yöneticilerine iddialarını, TEK işçileri ve kamuoyu önünde tartışmaya davet ediyorum. Yöneticilerin sınıf ihanetini mutlaka teşhir edeceğim."*

Şevket Yılmaz'ın Kirli Yüzü

Bizler 1500 mevcutlu Malatya Sümerbank fabrikasında çalışan işçileriz. Bundan 4 ay kadar önce bir sendika şube başkanlığı seçimi yaşadık. Seçim döneminden önce bir kısım arkadaş toplantı yaparak halihazırdaki gerici, şoven ve ırkçı bir anlayışa sahip olan sendika şube başkanı ve çevresinin yönetimden nasıl uzaklaştırılması gerektiği konusunu tartışmaya açtık. Haftalarca, aylarca süren bu tartışmada sendika içerisinde dürüst, işçi arkadaşlarının sevgisini kazanmış, işçi sorunları karşısında duyarlı kişilerden oluşmuş bir sendika yönetimi oluşturmak için çalışmalara başladık. Amacımız bu seçimi kazanarak gerici anlayışı temsil eden bu kişileri ve anlayışı sendika yönetiminden uzaklaştırmaktı.

İçerideki ırkçı ve gerici anlayışa sahip olan bu kişilerin baskı ve gözdağlarına karşı seçim çalışmalarını her türden ve görüşten insanı biraraya getirerek, hoşgörülü ve ilkeli bir seçim çalışması yürütmeye çalıştık. Seçim çalışmalarımızda ilke olarak işletmemizdeki kadın-erkek tüm çalışanların kardeş olduğunu, insanlar arasında ırk, dil, din ve mezhep ayrımının yapılmaması gerektiğini, ekonomik, kültürel ve sosyal yaşantımızın eşit olduğunu tüm işçi arkadaşlara anlattık. Bunun sonucunda değişik görüşlerdeki insanları belirli ilkelerle biraraya getirerek sendika seçimlerini kazandık. Seçim sonuçlarında 150 oy farkla yasal seçimi kazandık. Kongre süresi boyunca bu gerici ve şoven anlayış bizim liste hakkında "Bunlar Kürtçüdür, aşırı solcu ve komünisttir" propagandası yaptı ve bizleri Teksif ve Türk-İş başkanı Şevket Yılmaz'a ihbar ettiler.

Türk-İş yöneticileri bu saçmalığa dayanarak "yetkilerini" kullandılar ve kongrenin yeniden yapılması doğrultusunda karar bildirdiler. Biz de mahkemeye başvurarak kararı askıya aldırttık.

Demokratik bir seçime diktatörce müdahale eden Türk-İş'in gerçek yüzünü de böylece tanıma fırsatı bulduk. Seçimi kazanan taraf bizler olmamıza karşın, hakimin keyfi tutumu ve Şevket Yılmaz'ın olumsuz tavırları yüzünden mahkeme duruşmayı devamlı erteleme yoluna giderek sonucu geciktirmeye çalışıyor. Tüm bu tavırlar karşısında meşru bir eylemlilik geliştirmeye karar verdik. Sonuçta ülkemizde ne yasa, ne adalet ne de demokrasi olmadığını anladık. Şevket Yılmaz'ların ülkemizin her yanında benzer zalimlikleri yaptıklarını gördük.

Zalimleri koruyan yasalar karşısında emeğimizle, yumruğumuzla, bedenimizle karşı koyalım diye 5 Kasım tarihinde saat 10'da Malatya Adliyesi'ne kadar 3 km. yolu protesto ederek yürüdük. Sonra fabrikaya dönerek sendika binasını işgal ettik. Sendikada konuşmalar yapıp, gerici anlayıştaki eski sendika ağalarının içeri girmesine izin vermedik. Bütün bu hareketli günlerden sonra Şevket Yılmaz bizim başkan adayımız ve onunla birlikte hareket eden 3-4 arkadaşı Ankara'ya davet ederek seçimlerin yenilenmesi konusunda onları ikna etti. Ama soruyoruz! Kazandığımız bir seçim için, niye bir daha seçim? Bütün yasalar bizden yana olmasına rağmen neden hakim mahkemeyi sonuçlandırmıyor? Demokratik bir yolla seçimi kazanmamıza karşın Şevket Yılmaz buna hangi mantıkla karşı çıkıyor?

Bu adaletsizlik ve çifte standart karşısında ülkemizdeki demokrasinin nasıl ve kimlerin çıkarına olduğunu bir kez daha görmüş olduk. Bütün bu çirkin yüzlere ve zalim gerici düşüncelere karşı mücadele etmeye, hakkımızı aramaya deam edeceğiz. Yaşasın tüm emekçilerin dayanışma ve mücadelesi.

Sümerbank'ta çalışan bir grup işçi.

...elediye İşçileri ...lacak Eyleminde

...ükümetten alacakları 1 trilyona ...klaşan ve iş güvenlikleri özelleştirme, ...şeronlaştırma gibi uygulamalarla ...htit edilen belediye işçileri, ...lacaklarının ödenmemesini protesto ...liyor.

...bin belediye işçisinin ...yelerden alacakları ... miktar 1 trilyon lira-...laştı. Hükümet, 1992 ...nde 3.4 trilyon olan ...yeler Fonu'na, 1993 ...nde 2.2 trilyon ayır-...

...aş, yan ödeme ve ...özleşme farklarını a-...n Zeytinburnu, Kü-...mece ve Bakırköy ...e işçileri, 18 Kasım ...arım gün iş bırakarak ...ve yürüyüş yaptılar.

...e saatlerinde Zeytin-... belediye garajında ...n işçiler, "Söz, Yet-...rar Çalışanlara", "Ö-...rmeye ve İşçi Kıyı-...on" yazılı pankartlar-...km.lik yol boyunca ...atarak Zeytinburnu ...esi'ne yürüdüler. ... yapılan açıklamada, ...elerde yaşanan taşe-...manın kendilerini ... olarak etkilediğini, ...rini alamadıklarını ...yarak, taşeron siste-...lerine son verilmek ...ini söylediler.

...ükçekmece Beledi-...e çalışan yaklaşık ...çi de yine alacakları-...denmemesi üzerine ... mahallesi Temizlik ...den Küçükçekmece ...esi'ne, polisin engel-...balarına karşı yürü-...çiyiz, Haklıyız, Kazanacağız", "İşçi Memur Elele Genel Greve", "Sokak İnfazlarına Hayır" sloganları atan işçileri, belediye önünde Tüm Bel-Sen ve Bem-Sen'li memurlar karşıladı. Yapılan açıklamada toplu sözleşmenin imzalanmasının üzerinden 9 ay geçmesine karşın sözleşme farklarından doğan ödemelerin yapılmadığı belirtildi.

Bakırköy Belediyesi işçileri ise Kartaltepe'deki Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nden Özgürlük Meydanına yürüdüler. 1500 işçinin toplandığı Özgürlük Meydanı'nda işçiler, yüksek maaş aldıkları iddia edilerek kamuoyunun aldatıldığını oysa maaşlarının 3 milyonu geçmediğini ve geciken maaş ile diğer ödemelerini belediyenin hazırladığı ödeme takvimine rağmen alamadıklarını belirttiler.

Diğer yandan geçtiğimiz aylarda Zeytinburnu Belediyesi'nde gündeme gelen işten çıkarmalara karşı direniş yapan işçiler hakkında soruşturma açıldı. Belediye-İş sendikasının açılan dava karşısındaki tutumu ise ifadesi istenen işçilere "7 Eylül günü meydana geldiği bildirilen olaya ben karışmadım. Ayrıca açlık grevi de yapmadım" yazılı belgeleri imzalatmak oldu.

İnegöl'de İşçi Kıyımı

İnegöl'de Taner Kaplama AŞ'de 94 işçi Ağaç-İş sendikasına üye oldukları gerekçesiyle işten atıldılar. İnegöl'de son günlerde yoğunlaşan işçi kıyımı Sultan Su, CP Yem, Frigo Pak gibi işyerlerinde, özellikle de Sultan Su'da çalışan işçilerin direnmesi sonucu yeni bir döneme doğru evrildi. Ağaç işkolunda şube başkanı Fehmi Taban ve öncü işçilerden oluşan sendika yönetim kurulu önderliğinde yoğun bir sendikalaşma çalışması yürütülüyor. Eylül'de ASTAŞ fabrikasında örgütlenen Ağaç-İş sendikası işverenin baskısına rağmen işyerindeki komitenin direngenliği sayesinde sendikayı bir taraf olarak kabul ettirdi. Aynı çalışmalar organize sanayi bölgesindeki Taner Kaplama'da da başlatıldı. İki vardiya çalışan fabrikada iki komite kurularak örgütlenme yürütüldü. Belirli bir süre sonunda 70 işçi üye yapıldı. İşveren işçilerin sendikalaştığını duyunca ilk olarak noter çağırıp işçileri sendikadan istifa ettirmeye çalıştı. Öncü işçiler istifa etmeye yanaşmayınca kendilerine işten atıldıkları bildirildi. Akşam vardiyasındaki işçiler, servis araçları durdurularak durumdan haberdar edildiler. Ertesi gün öğle paydosunda atılan arkadaşlarının yanına çıkan işçiler patronun kapıları kapatması sonrasında şalteri indirdiler ve hep birlikte dışardaki arkadaşlarının yanına çıktılar. Ağaç-İş yönetimi ve işçiler yemek, ulaşım, iletişim komitelerinde örgütlenerek direnişi sürdürdüler.

Direnişin 1. ayı dolmak üzere. Bu direnişle birlikte organize sanayi bölgesinin yüreği Taner Kaplama'da atıyor. Değişik işkollarından işçilerin ziyaretlerle direniş havasını solumaları İnegöl işçilerinin mücadelesinde yeni bir döneme işaret ediyor. Her türlü zorluğa rağmen Taner Kaplama işçileri direniyor. Bu direnişin boğulmasını engellemek için maddi manevi her türlü desteği sürdürmek, direnişin beklentiden çıkarılıp çevreye yayılmasını sağlamak ve yükseltmek gerekiyor. 10 bin civarında işçiye sahip olmasına karşın sendikalı işçi sayısının sadece 1000 olduğu İnegöl'de Taner Kaplama işçilerinin direnişi İnegöl için büyük bir deneyim. İnegöl'deki işçi sınıfı mücadelesi sendika, demokratik kitle örgütleri ve mahalleler arasında oluşturulacak kolektif bir mücadele tarzının örgütlenmesine önem verilmesi gerektiğini yakıcı biçimde hissettiriyor.

Petkim İşçisi Umut Turunda

.1992-93 toplu iş sözleşmesi görüşmeleri çıkmaza giren Petkim işçisi, koalisyon ortağı parti teşkilatlarını ziyaret ediyor.

Grev haklarının olmayışı nedeniyle istedikleri gibi toplu sözleşme imzalayamayan Petkim işçileri, YHK kararlarının işveren kararlarından daha iyi olmayacağı görüşüyle, işverenin teklifine razı olmak zorunda kalmışlardı. Bu sözleşme ise Petkim işçisinin yaşam standartlarını iyice düşürdü.

ANAP hükümeti döneminde işyerlerinin grev kapsamı dışına alındığının bilincinde olan işçiler öteden beri ANAP'ı "işçi düşmanı" olarak tanımlıyorlardı. Şimdi ise ANAP hükümetini arar duruma düştüklerini ifade ediyorlar. Geçen toplu sözleşme döneminde SHP ve DYP'yi hep yanlarında gördüklerini ifade eden Petrol-İş Aliağa Şube Başkanı Mustafa Öztaşkın, bugün bu partilerin hükümet olmalarına karşın sorunlarına karşı duyarsız kalmasını eleştirdi. 18 Kasım tarihinde yaklaşık 150 işçiyle birlikte SHP İl Yönetimini ziyaret eden işçiler, sorunlarının çözümüne yardımcı olunmasını istediler. İşçilerin "İşçi düşmanı ANAP geçen toplu sözleşme döneminde yüzde 30 ve yüzde 50 ücret artışı vermişti. Bu dönemde işçi dostu olduğunu iddia eden hükümet ortağı SHP ise yüzde 30-yüzde 15 vermektedir. O zaman SHP'yi kimin dostu olarak görelim?" dediler.

İşçiler SHP İl binasından sorularına yanıt alamadan ayrıldılar.

İşçinin sağlığını hiçe sayan kar hırsı yeni bir ölüm getirdi !

Packard'da Başkaldırı

Packard gelişkin teknolojisiyle parmakla gösterilen fabrikalardan biri. Bu yanına rağmen son derece ağır ve baskıcı çalışma koşullarının hüküm sürdüğü Packard'ta Türk-Metal'in de varlığıyla çalışma koşullarına tepki göstermek neredeyse olanaksız. Bugüne kadarki örgütlenme çabaları hep işten atılmalarla bastırılmış durumda. Yaygın ispiyon ağı, baskı koşullarıyla birleştiğinde Packard gerçek anlamıyla bir sömürü cenneti.

Ve nihayet 21 Ekim'de Packard işçisi çok anlamlı bir başkaldırıyla bu teslimiyet çemberini kırmaya doğru ilk adımı attı. Bu başkaldırıyı Packard'lı bir işçinin kaleminden yayınlıyoruz.

Packard Elektrik son toplu çıkarmalardan sonra ilk defa, hareketli bir gün yaşadı. Her ne kadar buna çok acı bir olay neden olmuşsa da, tepki çok duygusalcaysa da olayı Packard'lı bir işçi olarak bir gelişme olarak görüyorum.

İşyerimizde sağlığımız tam anlamıyla bir sorun. Başından beri işveren yanlısı, rahatsızlıklarımız karşısında duyarsız, lakayt bir tutum içinde olan İşyeri doktor ve hemşiremiz bu kez büyük tepki aldı. Üç yıldır, birkaç defa uzman bir doktor yanında, üç vardiyada da doktor bulunması konusundaki taleplerimiz geçiştirildi, ciddiye alınmadı. Defalarca imza toplanmasına rağmen, bu yüzden birçok arkadaşımız ciddi rahatsızlıklar geçirip, hastaneye yatmak durumunda kaldılar.

Fakat bu son olay bardağı taşıran damla oldu. Arkadaşımız Turgay Turan defalarca hemşireye gidip (doktor bu süre içinde izinliydi) başının ağrıdığını, gerçekten rahatsız olduğunu, sevk almak istediğini söylemesine rağmen, hemşirenin lakayt bir tavırla başından savıp, ağrı kesiciler vermesiyle karşılaştı. Sonunda ağrıları öyle dayanılmaz bir hal aldı ki, gece evinden hastaneye kaldırıldı. Arkadaşımızı bir hafta yoğun bakımda kaldıktan sonra 21 Ekim gecesi kaybettik. Hastalığı beyinsel bir hastalıktı.

Ertesi gün gece vardiyasına işe geldiğimizde kulaktan kulağa Turgay'ın ölüm haberi dolaşıyordu. Erkek işçiler yemekhanede oturmuş, hıçkırıklarını bastırmadan ağlıyorlardı. Bu sırada sendika temsilcimiz, erkek işçilere yemekhanede oturabileceklerini ama bayanların üretime girmelerinin gerektiğini söyledi.

Acı hepimizin acısıydı. Turgay hepimizin arkadaşıydı, ama bayan işçiler çalışmalıydı, ona göre. Önce sessiz sedasız girildi üretime. Sonra acı, öfke, isyan duyguları bütün arkadaşları öylesine sarmış olmalı ki, herkes yemekhaneye geri döndü. Şef ve sendika temsilcimiz bir başsağlığı konuşması yaparak acının büyük olduğunu ama bunun üretimin yapılmasına bir engel olmadığını söylediler. Tam bu sırada birer birer bayılmalar, fenalaşmalar, çığlıklar, haykırışlar başladı. Herkes dışarıya fabrika önüne çıkmıştı. Ve işçiler arasından seçilerek eğitim verilen sağlık elemanları yetersiz kalıyor, bayılanlara yetişemiyordu. Fenalık geçiren işçi kızlar öyle çoktu ki onların üzerine yatırılmış ayıltılmaya çalışılıyordu. Aradan bir saat geçmiş olmasına rağmen servislere binmeyip, eve gitmeyen diğer vardiya da bize katıldı. Amaç eylem yapmak değildi ama bir şekilde olayın kınanması gerektiğini biliyordu insanlar.

Şefler ve sendika temsilcisi gerek üstü kapalı tehditler, gerekse de anlayış gösterir tavırda konuşmalar yaparak diğer vardiyayı evlerine yolladılar. [illegible] sayısı öylesine artmıştı ki, yemekhanede de masaların üzerine de arkadaşlarımızı yatırır olduk. Sonunda [illegible] [illegible] ve fabrika [illegible] [illegible] [illegible]

Durumu [illegible] [illegible]

❑ *Gelişkin bir teknoloji, ağır ve baskıcı çalışma koşulları ve yaygın ispiyon mekanizmasıyla Packard tam bir sömürü cenneti*

Devamı 10. Sayfada

Kavel, Topkapı, Gebze, Kocaeli'nde servisi boykotu:

Metal İşçisi Isınıyor

Toplusözleşmelerde MESS'in aldığı uzlaşmaz işçi ...manı tavrı, metal işkolundaki çeşitli işyerlerinde ça-...n işçiler çeşitli biçim-...de protesto ediyorlar. ...ler, '89 bahar eylemle-...de geliştirilen yemek ...kotu, servislerden ine-... işyerine yürümek gibi ...mleri, MESS'in bu ...mını sürdürmesi duru-...nda daha da üst boyut-...a taşıyacaklarını belirti-...lar.

27 Kasım günü Geb-...e yürüyen beş bin, ...caeli'de ise iki bin 500 ... polisin müdahalesiyle ...laşırken, İstanbul'un ...li semtlerinde de yü-...üşler gerçekleştirildi. ...alarında "İşimizden a-...zdan ve sendikamızdan vazgeçmeyeceğiz" yazılı ...tları taşıyan, yaklaşık 80 Kavel işçisi sabah servislerinden inerek, İstinye postanesinden fabrikaya yürüdüler. Yaklaşık 1 kilometrelik yol boyunca "Söz, yetki, karar, iktidar halka", "Üreten biziz, yöneten de biz olacağız", "İşçiyiz, haklıyız, kazanacağız", "İşten atılmalarda üretime son", "Yaşasın işçilerin birliği", "İşten atılmalara son" sloganları atan işçileri, fabrikada gece vardiyasında çalışan arkadaşları karşıladı. Fabrika bahçesinde yapılan açıklamada sendikal hareketin yaşadığı kriz karşısında, sendikacıların işten atılmalar ve diğer işçi sorunları kayıtsız kalışları karşısında tek çözüm yolunun işyeri örgütlülüklerini üst boyutlara sıçratmak ve çözümü işçilerin kendi elleriyle, kendi örgütlülükleriyle yaratması olduğu vurgulandı.

Madenciler Ayakta, Tarzan Zor Durumda

Baştarafı 2. Sayfada

Başta Sendikalar Konfederasyonu (TUC) olmak üzere birçok sendika ve kitle örgütünden madencilere destek gelmeye devam ederken, yüksek mahkeme maden sendikalarının başvurusunu kabul ederek, ulusal ve uluslararası hukuk kurallarına aykırı olarak işçilerle görüşülmeden ve gerekli 90 günlük bildirim yapılmadan alındığı gerekçesiyle kapatma kararının durdurulmasını kararlaştırdı. NUM ise grev kararının, bütün mücadele yolları tüketilene dek ertelendiğini açıkladı. Mahkemenin verdiği "bir haftalık erteleme" kararı ise madencilerin toparlanmasına yetti.

HÜKÜMETTEN GERİ ADIM

Büyüyen tepkiler karşısında hükümet az da olsa geri adım atmak zorunda kaldı. UDM (Demokratik Maden İşçileri Sendikası) Genel Sekreteri Roy Lynk "kapatma kararı ile hükümetin kendisine ihanet ettiğini" belirterek sendika liderliğini bırakacağını açıkladı. UDM, 1984-85 maden işçileri grevi sırasında NUM içinde ortaya çıkan grev karşıtı, hükümet ve polis yanlısı sağ eğilim tarafından kurulan ve "çağdaş sendikal anlayış"ı savunan bir "çağdaş" sendika. Bu kapatma kararında da işçileri her türlü endüstriyel eylemden uzak tutmaya çalışan UDM Genel Sekreteri kapatma kararının açıklanmasından beri süregelen, yeraltında tek başına oturma eylemine, mahkemenin kapatma kararını durdurmasıyla son vermişti.

İşsizliğin son beş yıl içinde en yüksek düzey olan 2.9 milyona ulaştığının ortaya çıkması, madenlerin kapatılmasının, kıdem tazminatları dahil, ekonomiye 2.1 milyar sterline malolacağının hesaplanması, inşaat alanına yapılan yatırımların 1 milyon sterlin azalulacağının (inşaat sektöründe son 3 yılda 400 bin kişi işsiz kaldı. Yani her iş gününde 580 işçi işten çıkarılmış oldu) ve bunun da 120 bin işçiyi işsiz bırakacağının açıklanması hükümet üzerindeki baskıları artırdı ve Başbakan kendi partisindeki huzursuzluğu yatıştırmak amacıyla 19 Ekim Pazartesi günü kabineyi olağanüstü toplantıya çağırmak zorunda kaldı. Konuyu önce kendi aralarında görüşerek "31 maden ocağı yerine 10 tanesi şimdi, 21 tanesi de uygun bir zamanda" diyerek olayı hafifletmeye çalıştı.

Hükümeti zor durumda bırakan bir başka gelişme de şu oldu: Kömür ocaklarını kapatmayı meşru göstermek için yapılan açıklamada gaz kullanımının kömüre göre daha ucuz olması nedeniyle kömüre olan talebin azaldığı ve bu nedenle maden ocaklarının kapatılması gerektiği belirtilmişti. Gerek bilim adamları gerekse gaz işletmeleri ve gazla çalışan santraller ayrı ayrı bildiriler yayınlayarak kömürün gazdan daha ucuza malolduğunu açıkladılar.

Bu arada madencilerin öfkesiyle oluşan dalga dalga işçi ve insan seli Londra caddelerini zaten işgal etmeye başlamıştı bile...

KONU MECLİSTE

21 Ekim Çarşamba günü Londra'daki Hyde Park yeni bir tarihe sahne oldu. Kapatma kararının açıklanmasından sonra yapılan bu ilk kitlesel gösteride, işgünü olmasına karşın yaklaşık 50 bin insan hep bir ağızdan "Genel Grev Şimdi", "Sadaka Değil Kömür Üretmek İstiyoruz", "Madencileri Değil Muhafazakarları Sokağa Atın"... diye bağırıyorlardı. Tüm bu olanlara kulaklarını kapatan hükümet, tasarıyı 307 karşı 320 oyla kabul ettirdi. Kapatma kararını açıklayan Bakan Michael Heseltine'ın parlamentoda yaptığı konuşmada, meclis tarafından oluşturulacak komisyona hesap vermeyi kabul ettiğini açıklaması, hükümetin son asi Muhafazakar Parti milletvekillerini satın almasına yetti. Sadece altı muhafazakar milletvekili aleyhte oy kullandı.

Gösteride yapılan konuşmalarda ise kömür ocaklarının zarar etmediği söylenerek, son altı yıldır herşeyin fiyatının yüzde 40 artmasına karşın kömür fiyatlarının düşük tutulması eleştirildi. Üretimin 1984-85 grevinden bu yana düşmediği tersine yüzde 155 arttığı ve bu rakamın Almanya ve Japonya'dan bile yüksek olduğu belirtildi.

Kömüre alternatif olarak sunulan gazın da yeterli olmadığının vurgulandığı konuşmalarda, doğal gazın maksimum 20 yıllık bir rezer- ve sahip olduğu ve kömürün daha ucuz, daha az riskli ve daha garantili olduğu söylendi.

Bu sırada parlamentodaki oturumu yöneten kadın başkan belki de hayatının en zor bileşimini yönetiyordu. İşçi Partililer ısrarla iki-üç hafta önce "Kara Çarşamba" olarak adlandırılan tarihte sterlinin aniden değer kaybedip, döviz kurlarında sürekli ve ani bir düşme yaşamasını önlemek için Maliye Bakanı Norman Lamont'un 7 milyar sterlin borçlanmasını ve bu paranın sonradan hibe edilmesini gündeme getirince kıyametler koptu. Bu para 100 bin maden işçisinin en az on yıllık maaşıydı...

Sanayi Bakanı Heseltine (Tarzan) ise, "Madenler bütçeye ayda 100 milyon sterlin zarar veriyor" diyerek kendisini savunmaya çalışıyordu. Ama herkes, İngiltere'deki füze sistemlerinin sadece maloluş fiyatının on milyar sterlini geçtiğini iyi biliyordu! Ancak Muhafazakar hükümet parlamentodaki sayısal üstünlüğünü kullanarak tasarıyı geçirdi.

İşçi Partisi sol kanat milletvekillerinden Dennis Skinner ise kitlelere şöyle diyordu, "Bizler Kelle Vergisini parlamentoda değil sokaklarda kavgasını vererek söküp attık, parlamentonun bu kararı da geri tepecektir."

Madenciler Sendikası lideri Arthur Scargill ise "Bu görkemli kitle gösterisini her şehirde, her kasabada, her köyde yapacağız" derken halktan "madencileri yalnız bırakmamasını" istiyordu.

25 EKİM PAZAR

Meclisteki toplantının ardından madencilerle dayanışma amacıyla kısa süreli iş bırakmalar, gösteri ve yürüyüşler, imza ve protesto kampanyaları her gün daha fazla sayıda insanın katılımıyla ülkenin her tarafına yaygınlaştı. 25 Ekim Pazar günü ise yaklaşık 200 bin insanın üç saat süresince Londra'da gerçekleştirdiği yürüyüş, halkın Arthur Scargill'in istediği desteği vermeye hazır olduğunun ispatıydı. Londra çoktandır böyle bir kalabalık görmemişti."Madenlerin Kapatılmasını Protesto Yürüyüşü", genel olarak hükümetin işçilere yönelik politikalarının kınandığı ve toplumun her kesiminden madencilere destek ve dayanışmanın belirtildiği genel bir protesto yürüyüşüne dönüştü. 1960'larda Vietnam savaşına karşı düzenlenen yürüyüş ile 1985'de barış hareketi tarafından düzenlenen savaş karşıtı gösterilerle aynı büyüklükte olduğu belirtilen protesto yürüyüşüne polise göre 150 bin, sendikalara göre 200 binden fazla insan katıldı. Barış Hareketinden Yeşiller Partisi ve İşçi Partisine, anarşist gruplardan İngiltere'de yaşayan değişik ülkelerden göçmenlere ve ülkedeki çeşitli sendikalara kadar hemen hemen her kesimden insanların katıldığı yürüyüşe Londra dışından da özel tren seferleri ve otobüslerle gelenler oldu.

Sabahın erken saatlerinden itibaren hışım gibi inen yağmura rağmen toplanmaya başlayan coşkulu kitle, sloganlar atıyor, marşlar söylüyordu. Muhafazakar Parti Genel Başkanı ve Başbakan John Major'un en büyük iddiası, ülkenin artık "sınıfsız" bir toplum haline geldiği. Pazar günkü yürüyüş bir anlamda sınıf farklarının ortadan kalktığını da vurguluyordu. Ancak madenci, fabrika işçisi, öğrenci, öğretmen, göçmen, genç, yaşlı yüzbinlerce insanı aynı saflarda biraraya getiren böyle bir yürüyüş elbette John Major'ın kastettiği anlamda bir "sınıfsızlık" göstergesi değil, 1991 Kelle Vergisi protesto yürüyüşlerinden bu yana sıradan insanın Muhafazakar hükümet politikalarına karşı giriştiği ilk toplu protesto gösterisi oluyordu.

İşçilerin Sesi okurlarının da coşkuyla katıldığı bu miting ve yürüyüş çok başarılı geçti. Pankartımızın altındaki "Türkiye" imzası da gerek yol boyu gerekse de alana girerken büyük ilgi ve alkış topladı. Türkiyelilerden gelen dayanışma ve dostluk mesajları onları çok duygulandırmıştı: "Kardeşler, üreten biz yöneten de biz olmadıkça bir avuç insan hep binleri, onbinleri sokağa atmaya devam edecektir!"

Arthur Scargill'in haykırışları ise hala kulaklarda: "Yoldaşlar, onların bilgisayarları ve rakamlarının hepsi yalan.. Onların bilgisayarları, sizleri açlık, sefalet ve işsizliğe terketmekten başka işe yaramıyor.. Gün mücadele günü, gün derlenip toparlanma günü.. Haydi meydanlara!"

İki Çağrı, İki Konferans Önerisi

Baştarafı 5. Sayfada

"bölgedeki sendikaların insiyatif alması gerektiği"ni saptıyor. İkinci çağrı ise Yunan emekçilerinden geliyor. 24 Yunanlı sendikacı, öğretim üyesi ve öğrenci örgütü temsilcisinin Balkan emekçilerine yaptığı çağrı, Balkanlardaki kanlı kargaşanın başlıca sorumlusunun emperyalist güçler ve bu güçlerin güdümlediği Yeni Dünya Düzeni olduğunu saptıyor ve Balkan emekçilerini, halkları birbirine düşman eden, birbirine kırdıran savaşları körükleyen etkinlik, uygulama ve politikalara karşı, savaşa ve sömürüye karşı birlik temelinde etkin bir müdahale gücü olarak örgütlenmek üzere bir Balkan Konferansı toplamaya çağırıyor. Bir yanda, Yeni Dünya Düzeni'ni ve emperyalist birlikleri "barış ve demokrasi"nin güvencesi, seçkin ve saygın bir merkezi olarak kabul eden ve emekçiler arasında uluslararası bir dayanışma yaratmak için "liberal demokrasi"ye inanmayı şart koşan, işçi sınıfının barış insiyatifi için emperyalizmin insiyatif boşluğu mazeretinin arkasına sığınan bir mantık; diğer yanda, Balkanlardaki savaşa karşı çıkma sorununu emperyalizme ve sömürüye karşı uluslararası bir mücadele sorunu olarak ele alan ve emekçilerin bağımsız çıkarlarından başka bir dayanağa ihtiyaç duymayan bir başka mantık...

Son Grev Dalgasının Ardından

Baştarafı 2 . Sayfada

PASOK bir yandan söylemiyle toplumsal hoşnutsuzluğun tırmanmasını istediğini "kanıtlarken", diğer yandan en geniş halk yığınlarının mücadele taleplerine teslim olup, kendini siyasi iktidara getirecek militan bir seçim öncesi dönem yaşamak istemediğini de gösterdi.

İç yapısında çağdaşlaştırıcı - bürokratlaştırıcı anlayışların ve açıkça sırıtan sağcı eğilimlerin hegemonyası altındaki Sinaspizmos "İlerici Sol Birlik" ise gün geçtikçe daha tutucu yönlere sürüklenmekte devam ediyor.

KKE (Yunanistan Komünist Partisi) bir kez daha meşruiyet ve "toplumsal diyalog" tezi ile yükselen mücadeleyi kendi kar hanesine yazdırmak ikilemi arasında kaldı.

Toplumsal alt-üst oluş, bir anlamda işçi hareketinin yenilgisi ve hükümetin acil hedeflerine ulaşmasıyla son buldu. Ancak bu alt-üst oluş, Yunan toplumundaki hareketliliğin neden ve koşullarını artırdı. Hükümetin etkisini daha fazla daralttı. Ve Yunanistan'da bağımsız bir sınıf sendika hareketinin ortaya çıkmasını mümkün kılabilecek dinamikler yarattı.

Zerrin Vardal (1971 - ...)
Nevin Oluk (1969 - ...)

İki gül
yapraklarında yağmur damlaları...
İki can
büyük umutların arifesinde
yitirdiğimiz
İki pınar
yüreklerimizde kanayan...

Kamu Çalışanlarının İşçileşme Süreci

Baştarafı 3 . Sayfada

larak tartışıldığı bu konjonktürde, kamu çalışanlarını ücretli emekçi sınıfın bir parçası saymak kaçınılmazdır.

Ancak bu kaçınılmazlığın, kamu çalışanlarının tarihsel ve yapısal özelliklerinin doğurduğu ayrımların yok sayıldığı bir özdeşleştirme biçiminde görünmesi özellikle kısa vadeli hedef ve araçların belirlenmesi açısından sakıncalar taşımaktadır. Bundan dolayı bu tarihsel özelliği bugün "işçileşme süreci" olarak nitelemek daha az sakıncalı bir kavramlaştırmadır.

Bugün yaygın olarak tartışılan kimi devlet faaliyetlerinin özelleştirilmesi, kamu çalışanlarının "işçileşmesi" açısından başvurulacak önemli bir ölçüttür.

Devletin idari faaliyetlerinin dışındaki birçok kurum ve kuruluşunun özelleştirilmesi girişimi, bu kurumlardaki kamu çalışanlarıyla devlet arasındaki emek-sermaye çelişkisinin görülebilmesinin somut bir göstergesidir.

Ülkemizde de gündemde olan enerji, ulaşım ve iletişim kurumlarının özelleştirilmesi, bu sektörde çalışan kamu çalışanlarının gerçek sınıf konumlarının yani işçi olarak kabul edilmelerinin yasal boyutunu da yerli yerine oturtacaktır.

Keza belediyelerle merkezi devlet arasındaki çarpık bağımlılığın yokedilmesi ya da eğitim kurumlarının özelleştirilmesi çeşitli nüanslar taşısa da aynı gelişmeyi ortaya çıkaracaktır.

Maliye, yargı ya da bakanlıklar çalışanlarının evrimi yukardaki sektörlerde çalışan kamu emekçilerinden farklılık taşısa da bu kesimler de kamu çalışanlarındaki işçileşme sürecinin içinde sayılmalıdır.Bu sürecin gelişim seyrini ve varacağı yeri ise esas olarak kamu emekçileri sendikalarıyla devlet arasındaki mücadelenin gelişimi belirleyecektir.

Packard'da Başkaldırı

Baştarafı 9. Sayfada

oldukça çoktu, bu arkadaşlarımız evlerine götürüldü.Saat beşbuçukta sendika temsilcisi katılan işçileri yemekhaneye toplayarak bize şu ikilemi sundu. Ya üretime girecektik -ama acımız nedeniyle her zamankinden daha az çalışacak- ya da çalışmıyoruz diyerek olayı eylem niteliğine sokacaktık ki, bu durumda amirler, durumu gerekli mercilere ileteceklerdi. Kendisi böyle bir sorumluluğu üstlenemediği için de bize soruyordu.

Tartışmalar aldı yürüdü. Bizler, ona yaptığımızın bir eylem olmadığını, bu koşullar altında sağlık güvencemizin olmayışından (çünkü psikolojik durumumuzdan ötürü makinaya elimizi kaptırabilirdik vs.) "çalışamadığımızı" söylüyorduk. Bu durumda doktoru istedik. Doktor, amirlerle de konuştuğunu, çalışmamızda bir sakınca olmadığını, iş disiplini açısından çalışmamız gerektiğini söyledi. Amirlerde gelip üstü kapalı tehditler yapınca, beşbuçuktan sonra üretime girildi. Üretime girdiğimizde öfke, acı ve isyan duyguları hepimizde öyle yoğun bir hal almıştı ki kabloları alıp işe başlamak, hepimiz için çok zor oldu. Ertesi sabah, bütün vardiya ve diğer gelen vardiyayla birlikte cenazeye gittik ve o gün üretim yapılmadı.

Bir hafta sonra sendika temsilcimiz yarım ağızla, iki vardiya şeklinde onikişer saat hemşire bulunacağını sevk olayının da şeften çıkacağını söyledi.

Kendi adıma arkadaşımın ölümünden ne hemşireyi ne de doktorumuzu sorumlu tutuyorum. Onların da baskı altında olduğunu biliyorum. Ölümünden hiç kimse sorumlu değil belki. Bu böyle sürüp gidecek mi? Ama düşünüyorum ve benimle birlikte Packard Elektrik'te çalışan birçok işçi arkadaşımın da benim gibi düşündüğüne inanıyorum, her şeyden önce BEN BİR İNSANIM. Ve bana bir makina değil de bir insan olarak değer verilmesini istiyorum. Ve yine insan olduğum için sağlıklı yaşamak ve sağlığımın ciddiye alınmasını, gözardı edilmemesini istiyorum. Bundan doğal ne olabilir ki?

Eğit-Sen Genel Kurulu'na Doğru...

Baştarafı 3 . Sayfada

karşılaştık. Yasal olmadığımız söylenerek, bildirimli kongre yapmamız engellendi.

Bildirimli kongre yapmamız engellendiği için, genel kurulumuzu sendika binamızda fiili biçimde gerçekleştirdik.

Bizler egemen sınıfların emek cephesine dayattığı uzlaşmacı sendikacılığı kabul etmiyoruz.

Eğit-Sen'li olarak tartışmalarımızın başgündemi sendikal mücadelemizin siyasi ve demokratik temellerini unutmadan eğitim ve eğitim çalışanlarının sorunları, çözüm yolları olmalıdır. 'Söz, yetki, karar çalışanlara' ilkesini her alanda nasıl hayata geçirebiliriz?

Gerçekten demokratik bir toplumun nüvelerini nasıl yaratabiliriz? Her örgütlülükte, her birimde her üyenin yönetici olduğu bir anlayışı nasıl hayata geçiririz? Eğiten, öğreten biz eğitim çalışanlarıysak, yöneten de biz olmalıyız."

EĞİT-SEN MALATYA

Eğit-Sen Malatya Şubesi 1. Olağan Genel Kurulu 3 Ekim'de Seçim Kurulu gözetiminde yapıldı. Seçim öncesi bir hayli tartışmalı ve gerilimli olan, 450 delegeden 300'ünün hazır bulunduğu Genel Kurul yeni bir yönetimin seçilmesiyle sonuçlandı.

Yönetime aday olan ve geçerli 263 oyun 148'ini alarak Genel Başkan seçilen Sabri Taşkın yaptığı konuşmada, "Sınıf ve kitle sendikal anlayışını tüm yönleriyle hayata geçireceğiz" diyerek, "Uzun, orta ve kısa vadeli hedefleri içeren bir programla, bürokratik sendikacılık tarzıyla mücadele edeceklerini" belirtti. "Bu nedenle, işyeri örgütlülüklerini ilk elden yaratmaya girişeceğiz" diyen Taşkın, "Sözün, yetkinin ve kararın çalışanlarda olması hedefinin her aşamada gerçekleşmesine özen göstereceklerini" söyledi.

Yapılan seçimler sonrasında yeni görev dağılımı şu biçimde gerçekleşti: Genel Başkan Sabri Taşkın, Genel Sekreter Muhammet Canbay, Mali Sekreter Birol Satar, Eğitim Sekreteri Hasan Kaya, Örgütlenme Sekreteri Burhan Konakçı, Basın ve Halkla İlişkiler Sekreteri İsmet Konan, Toplusözleşme Sekreteri Orhan Sever.

EĞİT-SEN BURSA

25 Ekim'de yapılan Genel Kurul'da iki liste yönetime aday oldu. Listeler kendi programlarını da sundular. Katılımın yoğun olduğu kongrede ilçe temsilcilikleri adına yapılmak istenen konuşmalar, zaman sınırı dolayısıyla yapılamadı.

Şubenin gelinen noktada ilkesiz birlikteliklerin değil ilkeli birliklerin ön plana çıkması dikkat çekiciydi. Konuşmalarda sınıf ve kitle sendikal anlayışının ilkeleri ısrarla savunuldu, işyeri örgütlülüklerine vurgu yapıldı, karar alma süreçlerinin tabana yayılması gerektiği belirtildi.

Diğer yandan sendikalarda yaşanan durgunluğa karşın bu durumun aşılması yönünde bir çabanın gösterilmediğine dikkat çekildi. Seçimler sonunda Sayım Gültekin'in listesi 107 oy alarak yönetimi oluşturdu. Yönetimin diğer üyeleri Hüseyin Kılıç, Enver Arıöz, Zeki Özcan, Ali Şık, Hayri Durmuş ve Aytekin Yılmaz.

EĞİT-SEN İSTANBUL

Eğit-Sen İstanbul 3 Nolu Şube Kongresi 25 Ekim'de yapıldı. Kongrede örgütlenmenin geliştirilmesi, çalışma tarzı, sendikal anlayış gibi sorunlar tartışılamadı. Kongre, bir grubun, devrimci öğretmenlerin de yeraldığı listedeki adaylara düzeysiz karalamalarda bulunarak sonuca gitmeye çalışması ile bu karalamaların yanıtlanması ekseninde gelişti.

Oysa bulunduğu bölgede yüzde 25'lik üye oranıyla iyi bir düzeyi yakalayan şubenin şimdi özellikle genç ve örgütlenme deneyimi olmayan eğitimcilere nasıl ulaşılacağı, eğitimcilerin büyük çoğunluğunun mücadele zemininde nasıl biraraya getirilebileceği, sendikal işleyiş gibi konularda, Genel Merkez kongresine de yansıtılacak tartışmalar yaşaması hayati önem taşıyordu.

Kongrenin olumlu yanı ise ortaya çıkan listelerin pratik içerisindeki gruplaşmalara dayanması ve böylece ilkesiz ittifaklar yerine, birlikte çalışabilecek insanları bir araya getirmesi oldu

İki liste ve bağımsız adayların girdiği seçimde Ömer Elmas başkanlığında oluşan ve sınıf-kitle sendikal anlayışını savunan liste 95-105 arasında oyla yönetime gelirken, eski başkan Ferit Gültekin'in listesi 40-60 arasında oy aldı. Oluşan yeni yönetim fiili örgütlenmelerin geliştirilmesi perspektifiyle hazırladığı iş takvimi taslağını okullardaki üyelerle tartışmaya açtı.

Yüzbinler Irkçılığa Karşı

Baştarafı 10. S…

Berlin Mitingi konusunda genel bir … bulunabilmek için kimin ne için yürü… de bakılmalıdır.

Tek tek yürüyüşçülerin kafalarını … bakılamayacağına ve onların hangi mo… rüyüşe katıldıklarını açığa çıkaran bir … yapılamadığına göre, bu konudaki yor… sından geriye kalan tek ölçüt taşınan … ve bayraklar. Hristiyan Demokrat Parti… ve Hür Demokrat Parti'nin (FDP) korte… dukça küçüktü. Yürüyüşün büyük bir … ise sınırsız iltica hakkının savunusunu … pankartlarla doluydu. Yürüyüşe katıla… ğını açıklayan Hristiyan Sosyal Birliğ… ve CDU'nun sağ kanadının yürüyüş ko… dile getirdiği şüpheler de haklı çıktı: … kişinin yürüyüşü sadece genel anlamda … sağ şiddete karşı bir irade bildirimi … kalmadı, Anayasa'dan silinmek istene… hakkı da güçlü biçimde savunuldu. An… ting konuşmalarında bu konu vurgulan…

Yürüyüşü düzenleyenler, bir tek ko… üzerinde anlaşmışlardı: Cumhurbaşkan… sacker. Weizsacker'in konuşması, kend… ne mitingde, ne de daha sonra basında … la ilgi toplayamazdı. 300 bin kişinin … atılan yumurta ve domateslerle kesildi. … yüz otonomcunun bu eylemi, daha son… şet haber değeri kazandı, daha doğrusu … olarak öne çıkarıldı. Çünkü bu haberle… nusu yüzbinlerce insanın ne için yürü… basına yansıtılmasından çok, Cumhurb… ğının saygınlığına yapılan saldırıyı … Almanya'nın terör konusundaki ideol… lantısını tazelemek için kullanıldı.

YABANCI DOSTU ALMANYA'DA İLTİCA HAKKI İDAM SEHPASINDA

Almanya'da biraz da Demokratik … Cumhuriyeti'nin hızlı ilhakının yarat… lumsal sorunları örtmek için iltica… devlet eliyle, medya destekli tam bir … çılmış durumda. Anayasa'nın, iltica ha… ranti altına alan 16. maddesinin değiş… doğrultusundaki girişimlerle doruk … ulaşan bu kampanyanın bir evresinde, … mülteci yurtlarına yönelik düzenli … başlattılar. İktidar bu saldırıları bir ta… sah gözyaşları dökerek sözde kınarke… taraftan toplumun ruh halinin dışavur… rak sundu ve bu şekilde iltica hakkın… güçleri tek tek teslim almaya başladı.

Son olarak SPD'nin olağanüstü pa… tayı da, sosyal demokrat liderliğin A… 16. maddesinin değiştirilmesi gere… rultusundaki daha önceki kararını on… iltica maddesinin değiştirilmesinin … son engeli de kaldırmış oldu.

Taktik açıktı: Neo-faşistlerin, il… geri verilmesi ve var olanların hızla … dilmesi biçimindeki hedeflerine ula… devreye soktukları eylem tarzı "dem… larak kınanacak, ancak bu hedef … de desteğini alan hükümet eliyle ge… lecekti. Nitekim gidişat tam da bu y…

14 Kasım'da başlayan SPD kurult… karılması düşünülen kararı etkileme… mek için sol-sosyal demokratların, … rın, insan hakları örgütlerinin ve sol … rın çağrısı üzerine 200 bin kişilik bi… yapıldı. Bu gösteri, Berlin'de düzenle… mel hakları savunalım, iltica hakkına … lamaz" sloganları etrafındaki "yukarı… rüyüşe karşı "aşağıdan" bir alternatif … diyordu. Bonn gösterisi, SPD'nin ikti… gisine kaymasını engelleyememiş de … çılığa ve demokratik hakların gaspı… karşı mücadelenin geleceği açısında … bir kilometre taşıydı.

Almanya'daki göçmen ve mülteci… dan ise bir durum kesin: Kendilerini … ırkçı-faşist saldırılar güçlenerek de… cek. Nitekim faşistlerin 23 Kasım … manya'nın kuzeyindeki Mölln ka… Türklerin oturduğu bölgede yaptıkları … lama eyleminde ikisi çocuk 9 kişiyi … 3 kişiyi öldürmeleri bunun en son ka… Faşistler, son hafta içinde ırkçılık … Alman gencini de öldürmüşlerdi.

Kendilerini ikinci sınıf vatandaş k… hapseden yabancılar yasası kaldırılma… çı devlet politikalarına bir son ve… "yerliler"le eşit statüye kavuşturulmad… rece, onlar açısından cumhurbaşka… Başbakan'ın yabancı düşmanlığına k… lamaları da boş sözler olmaya devam… tir.

Göçmen ve mültecilerin önünde b… çenek giderek belirginleşmektedir: ye… mun ilerici unsurlarıyla sıkı sıkıya k… rek, eşit ve demokratik bir yaşam için … leye atılmak...

Ancak göçmen ve mültecilerin … simlerinin soruna gösterdikleri hassas… çinde bulundukları durum, insanı bu… karamsarlığa itecek kadar olumsuz.

(1955 - 1992)

20 Ekim 1992 tarihinde Kars-Gediksatılmış Köyü yakınlarında geçirdiği trafik kazasında kaybettiğimiz YÜKSEL EKEN'i, saygıyla anıyoruz.

Eskişehir'den oğlu Akın Eken
Eskişehir Halkevi, Eskişehir
İşçilerin Sesi

...n Partileri Çözülüyor

Baştarafı 1. Sayfada

...sonuç, yerel seçim bölgelerinin baş- ...grup halinde birbirinden ayrıldığı- ...ul, İzmir ve Anadolu beldeleri.

Tablo 1

...Katılmama

	1987 Sayı oran	1991 Sayı oran	1992 Sayı oran
...ul	73.000 %11.4	180.000 %24	311.500 %38.2
	7.000 %11.5	20.000 %18	34.000 %29
...eri	1.230 %8	3.500 %18	3.940 %1 8

...ardan kolayca görülebileceği gibi, ...küçük belde seçimlerinde, seçmenle- ...lerindeki değişim, daha önceki yerel ...e görülen kaymalara benzemektedir. ...delerde iktidar partilerine doğru nis- ...elme görülmektedir. ANAP iktidarı- ...bir inişe geçtiği dönemde dahi kü- ...erdeki belediye seçimlerini kazandı- ...ldüğünde ortada alışılageldik bir tab- ...unduğu hemen anlaşılır.

...kentlerde yapılan seçimler, tümüyle ...likler göstermektedir. İstanbul ve İz- ...seçmen davranışı açısından "alışılagel- ...ayan bir değişim grafiği görülmekte- ...ki büyük kentteki ortak davranış eği- ...seçime katılma oranlarında keskin bir ...partilerin seçmenlerinin sandık başı- ...neleridir.

...karşılık, sağ ve "sol" oyların "kendi ...i" hareketi, İstanbul ve İzmir'de fark- ...lenmektedir. İstanbul'da DYP ve A- ...kayıp" oyları, sandık başına gitmeyen ...Partisine verilen oylar olarak ikiye ...tir. DYP ve ANAP'tan kopan sağ ...%34'ü RP'ye oy verirken, %66'sı ...şına gitmemiştir. Buna karşılık, İz- ...NAP ve RP'den kopan oylar DYP'ye ...İzmir'de, sandık başına gitmeme tü- ...ol" partilere oy veren seçmenlere ait ...uş olarak belirmektedir. RP'nin oyla- ...ışın, İstanbul'la sınırlı bir artış oldu- ...AP ve DYP'den kopan sağ seçmenle- ...1/3'ünü kapsayabildiği ortadadır. Bu ...RP'deki "canlanma"nın, esas olarak ...sinde ve İstanbul'la sınırlı bir siyasal ...olarak ele alınması gerekir. Buna ...seçmen davranışındaki büyük deği- ...ol" seçmenin davranışındaki ortaya ...dır. "Sol" seçmenin yaklaşık 1/3'ü ...aşına gitmemiş, sosyal demokrasiden ...miş, ama sağa da kaymamıştır. ("Sol" ..., genç kent yoksulları arasındaki po- ...taraftarlarının bir kısmını Refah Parti- ...nsil ettiği "sağ"a kaptırmış görünü-

şimdir. ANAP ve DYP İstanbul'daki yoksul seçmenlerinin önemli bir bölümünü yitirmiş, bunlardan 2/3'ü sandık başına gitmemiş, 1/3'ü ise oylarını RP'ye kaydırmışlardır, SHP ve DSP'nin İstanbul ve İzmir'deki yoksul seçmenleri ise sandık başına gitmemişlerdir.

Yerel seçimlerde partilerin oy oranlarındaki değişiklik ve seçime katılmama davranışındaki özellikler, siyasal davranış değişikliğinin ağırlıkla "sol"a oy veren kent yoksullarında ortaya çıktığını göstermektedir. Yerel seçimlerin genelleştirilebilecek tek sonucu, kent yoksullarının geleneksel siyasal davranış tarzını aşan bir arayışa yöneldiğidir.

REFAHIN BAŞARISININ GÖSTERDİKLERİ

Kent yoksullarının siyasal davranışındaki değişim eğilimi, sağ ve sol partilere oy veren kent yoksulları açısından farklılaşmaktadır.

Sağ partilere oy veren kent yoksullarında "sandık başına gitmeme" ya da RP'ye yönelme yalnızca İstanbul açısından geçerlidir. İzmir'de, bu seçmen kesiminin oyları alışılagelmiş bir tavır değişikliğiyle, iktidardaki sağ parti olan DYP'ye ve anamuhalefet partisi olan ANAP'a, yani sağın büyük partilerine kaymış, sandık başına gitmeme gibi bir eğilim yaşanmamıştır.

İstanbul'da ortaya çıkan ve sağ'a oy veren kent yoksullarının siyasal davranışında beliren "alışılmamış" değişiklik, sınıf karşıtlığının en keskin biçimler altında yaşandığı bu kentte, sağ partilerin kent yoksulu tabanının ciddi bir dağılmanın eşiğinde olduğunu göstermektedir. RP bu genel eğilimin dışında gibi durmaktaysa da,bu partinin sağın kent yoksulu tabanında partilerinden ayrılan oyların yalnızca 1/3'ünü almış olduğu gözönünde bulundurulduğunda, RP'nin oylarındaki artışın İstanbul'da sağın kent yoksulu tabanı açısından ciddi bir krizle karşı karşıya olduğu gerçeğini değiştirmediği açıkça görülmektedir.

RP'nin İstanbul'da elde ettiği siyasal başarı yukarda göstermeye çalıştığımız gibi kısmi ve "sağ içi" bir başarı da olsa başlıca iki nedenle üzerinde durulması gereken bir olgudur.

Birincisi, Refah bu başarıyı, "yeni dünya

Tablo 2

...rin oylarındaki değişim (1992-91)

	Sağ Partiler			"Sol" Partiler	
	ANAP	DYP	RP	SHP	DSP
...ul	- 34373 %37	- 26546 %37	+ 20417 %23	- 45301 %38	- 43301 %40
	- 2513 %9	+3144 %7	- 391 %1	- 7090 %25	- 4771 %40
...eri	- 1472 %33	+ 2206 %60	- 68 %30	+ 1210 %35	- 1220 %70

...k kentlerdeki sağ ve sol seçmenlerin ...avranışında gözlenen değişimin ortak ...ği var mıdır?

...vardır ve asıl önemli olan da bu ortak ...sağda "oy kayması" "sol"da ise "san- ...meme" olarak görülen davranış deği- ...ağ" ve "sol" partilere oy veren kent ...nın siyasal davranışındaki bir deği-

demokrasisi"nin empoze etmeye çalıştığı siyasal çalışma tarzının dışına çıkarak sağlamış ve böylece, "politika esnafı" tarafından sıkı sıkı sarılınan, ve kitlelerin örgütsüzleştirilmesini ve yalnızca seçime yönelik olarak "etkilenmesini" öngören "Amerikan tarzı politik çalışma tekniği"ne ilişkin hurafeleri alt-üst etmiştir.

İkincisi, Refaha yönelen kitle, ağırlıkla sağa oy veren emekçiler ve kent yoksullarından oluşmaktadır.

Refah'ın başarısı, öteden beri ileri sürülen ve sosyalizmin dünya çapındaki yenilgisi ile birlikte yaygın bir biçimde kabul ettirilen "ideolojik partilerin" iflas ettiği tezinin geçersizliğini göstermektedir. Refah Partisi, ezilen sınıfların, geleneksel islami değerlere bağlı kesimlerine, ideolojik bir çerçeveden (islam) hareketle oluşturulmuş bir politik programı sunarken, diğer partilerin aksine, vurgusunu, bu ideolojik yaklaşımda yoğunlaştırmıştır. Burada dikkat çekici olan bir özellik de, islami ideolojiye fanatik bir bağlılığın öne çıkarılmaması, savunulan politik-toplumsal programla islami ideoloji arasındaki bağın gerçek yaşamdan hareketle kuruluyor olmasıdır.

Üçüncü olarak, politik bir tavrın yaygınlaştırılmasında medyanın temel bir rol oynadığı ve bu işlevin başka bir aracın ikamesiyle sağlanamayacağı biçimindeki yaklaşım da Refah'ın başarısıyla sorgulanabilir hale gelmiştir.

Refah Partisi, savunduğu politik tutumu yaygınlaştırmakta medyaya belki de en az yaslanan parti oldu. Hatta, tam tersine denilebilir ki, medya, Refah partisinin savunduğu dinsel ideoloji ve toplumsal-politik programa karşı bir tutumu yaygınlaştıran güçlü bir karşı-araç olarak devredeydi. Refah'ın görüşlerini yaygınlaştırmakta medyanın yerine koyduğu araç, "müslümanlar arası dayanışma"yı örgütleyen militan bir ajitasyon ve önderlik örgütlenmesi olmuştur. Bireyi yalnızlaştırarak pasif bir "alıcı" haline getiren medyanın karşısına, Refah, bireyleri, içerisinde kendilerini ifade edebildikleri ve kendi öz "dayanışma" deneyimleriyle islami toplumsal-politik programlara yöneldikleri cemaat örgütlenmelerini koydu ve bunda da gözle görülür bir başarı elde etti.

Tablo 3

Sağ ve Sol oylardaki değişim (1992-1991)

	Sağ Partiler	"Sol" Partiler
İstanbul	- 30.500	- 8 8.300
İzmir	+ 240	- 13.500(*)
Taşra beldeleri	+ 650	+10

(*) Bu oyların yaklaşık 2.800'ü (1875'i geçersiz sayıldı) Çiğli'deki bağımsız devrimci adaya verildi.

Bu noktada dikkat edilmesi gereken bir başka özellik daha bulunmaktadır. Modern toplumda politik eleştiriyi toplumun tümüne yönelik eleştirinin bir parçası olarak gerçekleştiren partilerin, dar, militan bir yapıya sıkışıp kalacakları yönündeki yaklaşımın da temelsizliği Refah deneyimiyle ortaya çıkmaktadır. Tam tersine, Refah partisi, politik eleştirisini, esas olarak Türkiye toplumunun tümüne yönelik şiddetli ve köklü bir eleştiri biçiminde formüle eden, bu toplumu ve bu toplumun bireylerini yoğun bir eleştiriye tabi tutan bir parti olarak kendini göstermektedir. Toplumu karşısına alması başlangıçta bu partinin aleyhine bir konumlanış gibi görünürken, bugün, Refahın, özellikle ezilen kitlelere ulaşmaktaki en ciddi avantajı olarak belirmektedir.

SOSYAL DEMOKRASİNİN KRİZİ SOSYALİZMİN OLANAKLARI

Buna karşılık, bugüne dek sosyal demokrat partilere oy veren kent yoksullarının siyasal davranışı İstanbul'da da İzmir'de de tümüyle ortak bir yön tutmaktadır. Her iki büyük kentte de sosyal demokrasiye oy veren kent seçmenler ortalama %35 oranında sandık başına gitmemiştir. Bu oran, yoksul mahallelerde %50'yi bulmaktadır. Kent yoksulları sosyal demokrasiden yüz çevirmişlerdir. Bu kesimin siyasal tercihi sağa kaymış da değildir. Ancak sosyal demokrat olmayan sol partiler, sosyal demokrasiden yüz çeviren ve halen sol bir siyasal tercih içerisinde bulunan bu kesimi, sağda RP'nin yaptığı gibi kendisine çekememiştir. Sosyal demokrat partilerden yüz çeviren sol eğilimli kent yoksulları açısından bu partiler ciddi bir çekim gücüne sahip değildir.

Tablo 4 Çiğli

Seçime Katılmama

1987 Sayı oran	1991 Sayı oran	1992 Sayı oran
1.000 %4.5	3.800 %11	8.350 %21

Çizdigimiz bu tablo açısından nisbeten tek farklı örnek Çiğli'de yaşanmıştır. Çiğli seçimlerinde, devrimcilerin adayının, (1875'i geçersiz sayılan) 2.800 oy alması, yalnızca basit bir "seçmen tercihi" değişimine değil aynı zamanda sol eğilimli kent yoksullarının siyasal davranışındaki köklü değişim eğilimine işaret eden bir olgudur.

Çiğli'de, sosyal demokrasiden yüz çeviren seçmenlerin yarısı sandık başına gitmemek yerine devrimcilerin bağımsız adayına oy vererek büyük kentlerdeki diğer seçmenlerden farklı bir davranış gösterdiler.

Çiğli seçimlerinde gözlenen bu değişik tablodan çıkarılması gereken asıl sonuç, devrimcilerin seçim yarışına katılması halinde sosyal demokrat partilerin dağılan seçmen tabanını kendisine çekebileceği gibi bir sonuç değildir. Bu belki de çıkarılabilecek en son sonuç olmalıdır. Çünkü yerel yönetim de alternatif devrimci bir programın savunulması ve böylesi bir programa oy verilmesinin istenmesi yalnızca Çiğli'deki bağımsız devrimci adayın seçimi için yapılan çalışmaya has bir özellik değildir. Aynı şey, İşçi Partisi ve HEP tarafından da benzer birçok beldede yapılmaya çalışılmış ancak başarılı olunamamıştır. Çiğli'de değişik olan, yerel yönetim seçimlerinde devrimcilerin gösterdiği adaya oy toplamayı esas alan bir çalışmanın değil, halkın yerel yönetimlere doğrudan katılımının seçim çalışması boyunca gerçekleştirilmeye yönelinmesi; seçim kazanılsa da kaybedilse de yerel yönetimde halk insiyatifini geçerli kılacak doğrudan müdahale ve denetim örgütlenmesinin sürekli kılınması gerektiği fikrinin benimsetilmeye çalışılması; Çiğli halkına, yerel siyasal yaşama yalnızca seçmen olarak değil, güçlü aktif ve sürekli bir denetim ve müdahale gücü olarak katılabileceğinin, "aşağıdan iktidar"ı örgütleyebileceğinin gösterilmesidir.

Kısacası, Çiğli'de yalnızca seçmenlerin sandık başındaki tercihleri değil, geleneksel siyasal davranış biçimleri değiştirilmeye çalışılmıştır. Ve Çiğli seçimlerinin özgüllüğü tümüyle bu çalışmada yatmaktadır.

Çiğli seçimleri, sola oy veren kent yoksullarını sosyal demokrasiden yüz çevirmeye iten temel nedenin "sol'un dünya çapındaki yenilgisinden doğan prestij kaybı", "12 Eylül'ün toplumda sağcı eğilimleri güçlendirmesi" gibi "dışsal" bir mahiyette olmadığını göstermektedir. Bu kesim, temelde, kendisini siyasal yaşamın pasif bir nesnesi haline getiren "geleneksel partilerine" karşı ciddi bir hayal kırıklığı içindedir. Sosyal demokrat da olsa, kendisine "sosyalist" de dese, "kendi adına" iktidara talip olan hiçbir partiye yada yaklaşıma itibar etmemektedir. Toplumun bu kesimi için gereksinim, kendi adına "diğerlerinden daha namuslu çalışacak" bir yöneticiler topluluğu seçip temsilcilerini değiştireceği bir sandıksal etkinlik değil, kendisinin siyasal bir güç olarak durumunu değiştirecek bir alternatif çalışmadır. Emekçiler temelde, geleneksel temsil ilişkilerini reddetmeye yönelmişlerdir. Sola oy veren emekçi kesimlerin siyasal davranışında sosyal demokrasinin neden olduğu düş kırıklığına bağlı olarak köklü bir değişim eğilimi ortaya çıkmıştır. Ancak, emekçi kitlelerin bu düş kırıklığında, onları sosyalizme yöneltmenin bir olanağını görmek yetmez. Emekçilerin sosyal demokrasiye yönelik tepkilerinde, bizzat sosyalizmin bugünkü sorunlarının çözüm olanaklarını da görmek gerekir. (2)

SONUÇ

1 Kasım yerel seçimleri, büyük kentlerdeki emekçi sınıfların geleneksel sosyal demokrat ve "liberal-sağ" alternatiflerden uzaklaşma eğiliminin güçlendiğini gösteren bir seçim olmuştur. Özellikle sosyal demokrasi, büyük kent emekçileri nezdindeki cazibesini önemli ölçüde yitirmiştir. İster sola ister sağa oy versin, emekçiler, kendilerine geleneksel siyasal davranış biçimlerini empoze eden siyasal alternatiflere karşı kendiliğinden bir tepki içindedirler. Yöneldikleri alternatifler ise, emekçileri seçim sandığıyla kurdukları ilişkiyle, seçmen kimliğiyle sınırlı bir politik özne olarak ele almayan, onları, başta kendilerininki olmak üzere tüm yaşama müdahale eden ve denetleyen sürekli bir politik güç haline getiren yaklaşımlardır.

Tablo 5 Çiğli

Partilerin oylarındaki değişim (1992-91)

Sağ Partiler	ANAP	DYP	RP
	+ 255 %0.3	+ 871 %12	- 507 %30
Sosyal Demokrat Partiler	SHP	DSP	
	- 5.340 %45	- 1453 %27	
Bağımsız Sol	Bağımsız Devrimci Aday	HEP	
	+ 2.800	+ 564	

(1.875 oy geçersiz sayıldı)

(1)Tablolarda kullanılan rakamlar (Çiğli dışında) 2 Kasım tarihli Milliyet gazetesinden alınmıştır. Çiğli'ye ilişkin rakamlar, İzmir büromuzca bildirilmiştir.

(2)Elbette, Çiğli seçimleri, emekçilerin sosyal demokrasiden uzaklaşma ve devrimci bir alternatife yönelmesi açısından yalnızca "taze bir başlangıç" olarak kabul edilmelidir. Daha da ötesi, sandık başına gitmeyerek Sosyal Demokrat partilere yöneltilen protestonun kalıcı bir tutum değişikliğine yani devrimci tercihlere dönüştürülmesinin güçlüğü de açık olmalıdır. Sosyalizmin dünya çapındaki yenilgisinden doğan prestij kaybının etkisi, Çiğli'de de görülmektedir. Ama Çiğli'de bu etkinin bertaraf edilebilme olanaklarının yine emekçi kitlelerinin bizzat kendisinde aranması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Tablo 6 Çiğli

Sağ ve Sol oylardaki değişim (1992-1991)

Sağ Partiler	Sosyal Demokrat Partiler	Bağımsız Sol
+ 619	- 6.793	+ 3.364

...i Halkı Kazandı

Baştarafı 12. Sayfada

...n da bir daha bunları belediyeden sö- ...mümkün olmayacak. Gericileri, fa- ...lediyeye dolduracak, daha mı iyi ola-

...demogoji ve söylemlere yanıt vermek ...ildi. Çünkü adı geçen partilerin söy- ...yana uygulamaları, ANAP'ı aratır ni- ...Hele hele İzmir'deki SHP'li belediye ...nın uygulamalarını savunabilecek ...mazdı. SHP'li belediyelerde rüşvetin, ...n, adam kayırmanın kol gezdiğini sa- ...bile duymuştu.

...r süregelen belediyeciliğin dışında ...n şeklinin yaratılması ve halkın yöne- ...dan katılımını hedefleyen bir beledi- ...ayışını halka anlatmak çok zor değil- ...ki buna inanılsın ve bunun için çaba ... Bu çabalar şöyle veya böyle karşılı- ...ordu. Bunu dimağları körletilmiş in- ...emen kavratıp hayata geçirmek ise ...lden başka birşey değildi. Ama bunu ...pe insanlar o kadar çabuk kavrıyorlar- ...ımsız aday Cemal Çakıcı nasıl çalışa- ...şöyle açıklıyordu:

...diye çalışmalarında her karar halkla ...ınacaktır. Belediye sınırları içinde so- ...alle, semt esasına göre öz örgütlenme- ...rulacak ve bunlar aracılığıyla belediye- ...sağlanacaktır. Belde sorunlarının çö- ...teknik elemanlardan ve uzmanlardan ...knik komiteler" oluşturulacak, bunla- ...diği yerde odalardan ve meslek örgüt- ...ardım istenecektir. Belediye çalışanla- ...hizmetinde olacak, görevini kötüye ...halkın istemi ile görevden alınacak, ...Çiğli'den olmasına özen gösterile- ...ediye çalışmaları, gelir ve gider aylık ...halinde halka duyurulacaktır. Eğer ...görevim dolmadan güvensizlik belir- ...ceğim" diyordu.

...opaganda dönemine gelinceye, yani ...ne kadar bütün bu anlayışlar ev top- ...kahve toplantılarında anlatılmaya ça- ...toplantılarda insanlar kendi sorunla- ...aya ve politika üretmeye çağırıldılar. ...bu konuda yeterince başarılı olunduğu söylenemez. Yıllardan beri politika dışında tutulan insanlar sorunların çözümünü de hep kendileri dışında birilerinden beklemeye alışmışlardı. Kurtarıcı bekliyorlardı. Bu anlayışın kısa bir sürede yıkılabilmesi ise mümkün değildi. Her gün şırınga edilen hakim ideolojinin ancak birebir ilişkilerle yıkılması mümkündü. Bağımsız adaylı bir çalışmada sokaklarda komite, mahallelerde meclis kurulmasını istemek insanlara yeterince somut gelmiyordu. Çünkü bugüne dek onlar adına hep birileri düşünmüş, karar vermiş ve çözüm yolları üretmişti. Halk kitleleriyle devrimci-demokrat unsurlar arasına dikilen bu ideolojik duvarı yıkmada yeterince başarılı olunamadı. Ancak çok şeylerin başarıldığı da bir gerçek.

Ulaşılabilen insanlardaki o coşku, gözlerdeki pırıltı, o heyecan yeni, güzel günlerin müjdesini veriyordu. Bugüne dek düzen partileri içinde politika yapmaya çalışan, ancak o çarkların arasında ezilmekten öte bir şey yapamayan birçok insan açısından partilerinden kesin bir kopuş yaşandı. Binlerce afiş, broşür ve bildiri ile Çiğli'de bağımsız aday konuşulur ve tartışılır hale geldi. "Söz, yetki, karar Çiğli halkına" sloganı bütün çalışmalarda duyuldu. Çalışmalarda bölgesel ve merkezi mitingler yapıldı, İlyas Salman, Sevinç Eratalay, Mehmet Gümüş gibi sanatçıların da katıldığı 29 Ekim merkezi mitingi ise hiçbir siyasi partinin ulaşamadığı kitleselliğe ulaştı. Seçim çalışmalarında 30 bin afiş, 8 bin döviz, 25 bin bildiri, 20 bin tanıtım broşürü, 2 bin şapka, 4 bin flama, 200 bayrak, 10 pankart, 10 bin kuşlama basılıp dağıtıldı. 20-30 kişilik 100 civarında ev toplantısı yapıldı, 50-150 kişi arasında değişen katılımlarla 30 kahve toplantısı yapıldı. 3 ses düzenli arabayla 30-100 arasında değişen araçlık 7 konvoy tertip edilen çalışmalarda ikisi yürüyüşlü 4 miting yapılırken bilgisayar, telefon, faks ve telsizle donatılmış bir merkezi büro ve 4 semt bürosunda faaliyet sürdürüldü. Seçim çalışmasında modern araç ve gereçlerden de mümkün olduğunca yararlanılmaya çalışıldı.

Sonuçta Çiğli'de sokaktaki seçimi bağımsız adayın kazanmasına rağmen sandıktaki seçimi geleneksel burjuva eğilimi kazandı.

Bağımsız Yerel Çalışma

Baştarafı 12 . Sayfada

lerine sunulan bir olanağı kullanamadıkları gibi çalışmaya da olumsuz etkilerde bulundular. Seçimlerden sonra çalışmalara katılan 30 kadar arkadaşla seçim sonuçlarını değerlendirdik. Tük eksikliklerine karşın yürütülen çalışma mahallenin bütün kesimlerine ulaşılması, siyasi partiler dışında bağımsız siyaset potansiyellerinin yeşertilmesi gibi sonuçlarıyla başarılı bir çalışma olarak değerlendirildi. Seçim sonuçları ve bundan sonra yapılacakların geniş mahalleli kesimlerle tartışılarak çalışmaların sürekliliğinin sağlanması ve mahallede yapılanlar üzerinden diğer mahallelere ulaşılması gibi hedefler konuldu. Mahalle örgütlenmesi çalışmalarının devam ettirilmesi ve mevcut belediye yönetimi üzerinde denetim ve müdahalede bulunacak yapılar haline dönüştürülmesi hedefi benimsendi. Çalışmalar sırasında çokça tartışılan ve ne olduğu tam olarak tanımlanamayan halk meclisleri de bu çalışmalar içinde şekillenecek. "Maltepelilerin belediyesi" kendi inisiyatifleri ve deneyimleri üzerinde yükselecek.

Mahalle Meclislerine İlk Adım

Baştarafı 12 . Sayfada

özelenebilecek olan doğrudan demokrasi bilincinin uygulanma aracıydı mahalle meclisleri.

Yaklaşık iki aylık bir tartışma süresi içinde 200-300 kişilik toplantılar sonunda netleşen bu düşüncenin pratik boyutunun ilk adımı mahalle meclislerinin yaratılmaya başlanması oldu. Bahçelievler, Kocasinan ve Yeni Bosna'da oluşturulmaya başlanan mahalle meclisleriyle birlikte mahalli bir gazetenin çıkarılması düşüncesi gerçekleşti. Gazete mahalle çalışmalarının bir ifade aracı olmasının yanında, bölge sorunlarının genel anlamda işlenip kamuoyuna taşındığı bir misyonla yayın hayatına başladı.

Mahalle meclislerinin, gelecek toplumun yaratılması mücadelesi içinde halk iktidar organlarının nüveleri olarak bugünden yarına doğru her devrimci-demokratik çalışmanın bir amaç ve aracı olarak görülmesi gerekiyor.

Tez Koop-İş: Formalite Tamam

Baştarafı 6. Sayfada

işsizlik sigortası ve iş güvenliği yasa taslağına değindi.

Yılmaz'ın konuşmasınının ardından komisyonların belirlenmesine geçildi, tüzük tadil komisyonuna girmek isteyen bir delege komisyona alınmadı.

Çalışma raporu üzerinde yapılan müzakereler sırasında konuşan ve teşkilatlandırma, eğitim ve Türk-İş delegeliğine aday olan muhalif delegeler ciddi bir varlık gösteremediler. Muhalefetlerini sendikal anlayışlarını açmak ve merkezin sendikal anlayışını eleştirmekten çok, eğitime önem verilmemesi, örgütlenme çalışmalarının yetersizliği gibi noktalarda odaklandıran konuşmacılar "biz daha iyi sendikacılık yaparız" noktasından daha ileri gidemediler. Genel Merkez karşısında aday olan bu üç delegenin konuşmalarına çalışma raporu ve genel merkezi beğendiklerini söyleyerek başlamaları ve sonrasında eleştirilere geçmeye çalışmaları kendileri açısından istikrarsız ve güven oluşturmayan bir tablo yarattı. Bu istikrarsızlığı kullanan yönetim kurulu ise muhalif adayları koltuk kavgası yapmakla suçlayabildi.

Müzakerelerin son konuşmasını yapan Ahmet Tamer ise, Ankara ve taşra şubeleri arasında bir ayrım yapmaya çalışarak, "Artık genel kurul kararlarını Ankara'ya bırakmayacağız, artık yönetimde taşra sendikacıları olacak" diyerek konuşmasında sık sık sözünü ettiği demokrasi ve sınıf kardeşliğinden ne anladığını ortaya koydu. Eski yönetimin tekrar seçildiği Genel Kurulda işçi sınıfı mücadelesi açısından hiçbir olumlu gelişme gözlenemedi.

Tarım-İş: Cansız ve Kimliksiz

Baştarafı 6. Sayfada

eleştirilerini Türk-İş üzerinde yoğunlaştırdıkları görüldü.

Delegelerden Yusuf Demir, "TİGEM grevinin nasıl ertelendiğini biliyoruz. Ancak sendikamızın iktidarın dümen suyuna nasıl girdiğini de iyi biliyoruz" diyerek sendika yönetimi tarafından koalisyon hükümetine verilen desteği eleştirirken, Nevaf Uçar da Türk-İş'e sendika aidatı ödenmemesi çağrısında bulundu. Uçar'ın Türk-İş'e yönelik eleştirileri karşısında müdahalede bulunan divan başkanı Mehmet Bamyacı delgelerin öfkeli tepkilerine yol açtı. "Kürt sorunu karşısında Türk-İş'in duyarsız hatta sorumsuz davrandığı"nı belirterek, "olağanüstü hal bölgesinde sendikal mücadelenin baskı altında olduğu"nu, tüm bunlar karşısında Türk-İş'in duyarsız kaldığını belirten Uçar, ikinci kez Bamyacı'nın ısrarlı müdahalesiyle karşılaştı.

Bamyacı'nın, delegelerin Türk-İş'e yönelik her eleştirisinde konuşmacıya müdahale etmesi ve sık sık Türk-İş'e yönelik eleştirilere yanıt vereceğini belirtmesi delegelerin Genel Kurul divanına yönelik tepkilerine neden oldu.

Daha sonra yapılan seçimlerde ise, herhangi bir muhalefet listesi çıkmamasına rağmen Yönetim Kurulu üyeliklerine kişisel başvuruların yapıldığı görüldü. Seçimlerde Genel Başkanlığa yeniden Sabri Özdeş getirilirken, Genel Sekreterliğe Zeki Kara, Genel Mali Sekreterliğe İbrahim Köksal, Genel Teşkilatlandırma Sekreterliğine Mustafa Çakmak ve Genel Eğitim Sekreterliğine de Mustafa Yaprak getirildiler. Tarım-İş Genel Kurulu sadece yönetim seçimlerinin yapıldığı bir genel kurul olma görüntüsünden kurtulamadı.

Bir Yerel Seçim Deneyimi

Çiğli Halkı Kazandı!

Çiğli halkının yerel inisiyatif odaklarının yaratılmasının temel hedef olarak ele alındığı seçim çalışmasında, yıllardır süregelen belediyeciliğin dışında bir yönetim şekli ve halkın doğrudan katılımını hedefleyen bir anlayışı yaratılmaya çalışıldı. Bu anlayışla yürütülen çalışmaların temel sloganlarından birisi "Şirket Belediye Değil Halkın Belediyesi" oldu.

12 Eylül'den sonra belediyeler yasasında yapılan değişiklik sonucu "Anakent-Yavrukent" gibi birimlere ayrılan büyükşehirlerde bir büyükşehir belediyesi ve buna bağlı ilçe belediye örgütlenmeleri gündeme geldi.

İzmir'de de 1 Kasım yerel seçimlerine kadar büyükşehir ve buna bağlı Konak, Karşıyaka, Bornova ve Buca ilçe belediyeleri vardı. ANAP'la başlayan ve yerel yönetimlerde çağ atlamayı il ve ilçe sayısının artmasıyla eşdeğer sanan anlayışın koalisyon hükümetince de benimsenip uygulanmasıyla birlikte, yeni yeni iller ve ilçeler ortaya çıktı.

İzmir'de de mevcut belediyelere ilave olarak Balçova, Narlıbahçe, Gaziemir, Çiğli beldeleri belediye yapıldı. Bu seçim döneminde Narlıdere ve Güzelbahçe'nin birleştirilerek Narlıbahçe adı altında seçimlere gidilmesine rağmen, Güzelbahçelilerin ayrı ilçe olma arzusu DYP tarafından oy kaygısıyla değerlendirilip 5 ilçeli 1 Kasım seçimleri yapıldı.

Bütün bu beldelerde 6 ay öncesinden seçim yapılmasının kesinleşmesiyle birlikte mantar gibi başkan adayları da çıkmaya başladı. Bu aday adayları parti genel merkezlerine görücü çıkmaya başladılar. Heyetler gitti geldi, pazarlıklar yapıldı, paralar konuştu vb. Kim kendisini daha iyi pazarlayabilirse, partisinden o başkan adayı olacaktı çünkü.

Bu görücüye çıkmaları bir yana bırakırsak, farklı kaygı ve anlayışlarla adaylar da çıkmaya başladı. HEP Devrimci Seçim Bloku oluştururken, Narlıbahçe'de 3, Çiğli'de 1 bağımsız aday ortaya çıktı.

Narlıbahçe'deki adaylardan birisi başından beri Güzelbahçe'nin ayrı bir belediye olması çerçevesinde propaganda yürüttü ve bunun gerçekleşmesiyle birlikte seçimlerden çekildi. Narlıbahçe'deki diğer bir bağımsız aday ise "seçim zeminini siyasi propaganda zemini" olarak kullanmayı hedefledi ve bürosunun seçimlerden dokuz gün önce polislerce basılması ve kendisinin de DGM'ce tutuklanmasının ardından seçimlerden çekilmiş oldu. Bağımsız adayın tutuklanmasına gerekçe olarak seçim bürosunda asılı bulunan Deniz Gezmiş gibi devrimcilerin resimleri ve seçim bürosunda "bölücülük propagandası yapılması" gösterildi. Narlıbahçe'nin esnaf kökenli diğer bağımsız adayı ise seçimlerde bir varlık gösteremedi.

139 bin nüfusu ve 38 bin seçmeniyle hem yaygın bir toplu konut hem de gecekondu bölgesi olarak Türkiye'deki kentsel yaşamın tipik bir örneğini oluşturan Çiğli'de ise farklı bir yaklaşım izleniyordu.

Farklı kesimlerden 300 civarında insanın yeraldığı tartışmalarda Çiğli'de nasıl bir pratik-politik tutum takınılacağı tartışılıyor ve giderek bir tavır netleştiriliyordu. Bu tavır bir bildiriyle açıklandı:

"Görünen o ki, belli bir kesim varolan partilerde girdikleri ilişkilerin gereği olarak kendi parti adaylarına; kimileri belli adaylarla olan yakın ilişkileri gereği o adaylara; kimileri ekonomik çıkarları doğrultusunda vaadlerde bulunan adaylara; bir başka kesim de kendilerinin yönlendirebileceği adaylara yönelmiş durumdalar.

Oysa büyük bir halk kesimi, diğer kesimlerden farklı bir tercih yapma eğilimindeler. Kendilerini ifade etmekte güçlük çeken bu geniş topluluk, esasında rüşvet, yolsuzluk, ahlaksızlık, haksızlık vb. çürüyen egemen ilişkilere uyum sağlamayı istememe ktedirler. Kendisi adına ve kendisine rağmen siyaset yapılmasını istememektedirler. Böyle bir eğilimin var olması umut vericidir. Hem de kendi görüş ve düşüncelerini yayma, örgütlenme imkanlarının azlığına rağmen umut vericidir. Yıllardan beri politika dışına itilen, yalnız ve çaresiz bırakılan bu insanlar örgütlenmek (kendi sorunları etrafında) seslerini yüksek sesle duyurmak, kendi kendilerini yönetmek istemektedirler. İşte geniş kesimlerin bu eğilimi, demokrasi mücadelesinin esas gücünü ve çekirdeğini oluşturmaktadır. Bizler, işte bu demokrasi güçleriyle birleşmek istiyoruz. Bu güçlerle yepyeni ilişkiler oluşturmak istiyoruz. Ve onlarla alternatif bir rüzgar, gerçek bir demokrasi rüzgarı estirmek istiyoruz."

Bu çerçevede somut tutum olarak bağımsız aday eksenli bir çalışmayı önlerine koyan bu kesim, şiar olarak "Yerel Seçimlerde Söz, Yetki, Karar, İktidar Çiğli Halkına ve Onun Özyönetim Organlarına" diyordu. Başlangıçta pek ciddiye alınmayan ama giderek dostun düşmanın parmak ısırdığı bir çalışma yürüten bu bağımsız eksenli kesim, sandıkta olmasa bile sokakta, seçimin galibi ilan ediliyordu.

BAĞIMSIZ ADAYLA SEÇİME GİRMENİN ZORLUKLARI

Bilindiği gibi bu seçimlerde hem belediye başkanı hem de belediye meclis üyeleri seçildi. Bağımsız olarak belediye başkanlığına aday olan bir kimsenin kendisiyle uyumlu çalışacak bir meclis listesi hazırlayarak seçimlere girmesi, yasal olarak mümkün değil. Onun yerine tek tek kişilerin ayrı ayrı aday olması gerekir ki, bu da pratik olarak pek mümkün değil. Bu durum, parti adaylarına büyük bir propaganda avantajı sağlıyor. "Tamam, iyi hoş da meclis üyeleri ayrı partilerden oluşmuş bir belediye başkanı seçilse bile çalışamaz. Çünkü bütün kararlar bu meclisin onayından geçecek. Daha baştan bu partilerle bağını koparmış bir başkan eli kolu bağlı bir başkan olacaktır ve mağdur olan, hizmeti aksayan sizler olacaksınız" deniyordu.

Partilerin bu avantajı, bağımsız aday diyenlerce de biliniyordu. Yıllardan beri halka "seni ben kurtarırım, en iyi ben yönetirim, benden başka büyük yok" diyen bir politika yürüten ve halkı politika dışı tutmaktan başka ortak noktaları olmayan düzen partileri, yine kendi adaylarını kurtarıcı gösteriyorlardı. Hele bir de, 12 Eylül'den sonra halkı politika dışı tutmanın silah zoruyla uygulamaya konulduğu hesaba katılırsa işin zorluğu bir kat daha artıyordu.

Bütün bunların karşısında alternatif olarak sunulabilecek bir Fatsa deneyi vardı. Eğer bağımsız aday başkan seçilir de meclis ayak bağı oluşturursa, mahalle meclisleri baskı unsuru olarak harekete geçirilecek ve halk meclislerinin onaylamadığı hiçbir karar uygulanmayacaktı. En önemli hedef ise yerel demokratik inisiyatifler yaratmaktı.

Çiğli bağımsız belediye başkan adayı Cemal Çakıcı niçin aday ve niçin bağımsız olduğunu şu bildiriyle açıklıyordu:

"Niçin adayım?

Yerel yönetimi, Çiğli halkının kendisini yönettiği ve yönetmeyi öğrendiği bir okul haline getirmek için adayım. Halkın kendi seçtiği ama kapısından içeri dahi giremediği başkanlar tarafından yönetilmesine karşı olduğum için adayım. Halka ait güzellikleri, halkın talep ve özlemlerini seçim propagandası olarak kullanmayı reddederek, sorunları halkla birlikte çözmek, yönetmek, sokaktan mahalleye kadar yönetim organlarını yaratmak için adayım.

Niçin bağımsızım?

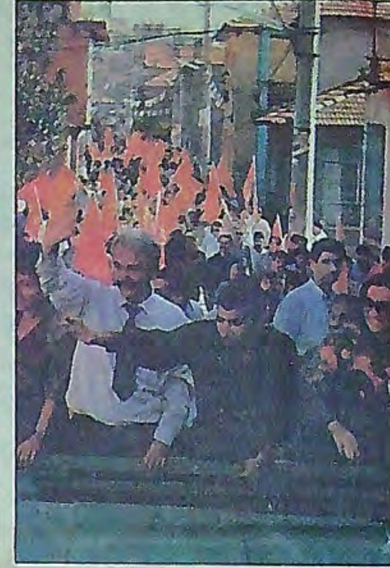
Halkımız, özelikle de Çiğli halkı, kendisinin politikaya katılmasını seçimden seçime oy kullanmak olarak gören düzen partilerine güvenini yitirdiği için bağımsızım. Siyasi partiler tabanın iradesini yok sayarak anti-demokratik bir şekilde tepeden inme aday belirlediği için bağımsızım. Siyasi partiler içindeki delegeler, çıkar ilişkileri, delege oyunları, hizipleşmelerin ortaya çıkardığı bir adayın, halka gerçek bir belediye hizmeti götürebileceğine inanmadığım için bağımsızım. Çiğli halkının bağımsız olarak yürüttüğü bir çalışmanın ürünü olarak, mahallesinde, sokağında, sitesinde oluşturduğu komiteler tarafından seçildiğim için bağımsızım. Şirket belediye değil halkın belediyesini Çiğli halkıyla beraber yaratmak için bağımsız adayım."

Bir başka handikap da, SHP ve DSP tabanlarından geliyordu: "Cemal Hoca'yı tanırız, dürüst, çalışkan, iyi bir insan ama kazanma şansı yok. Kazanabileceğine inansam ben de destekleyeceğim. Oylar bölünecek ANAP kazanacak.

Devamı 11. sayfada

Bağımsız aday eksenli yerel seçim çalışmasında "Yerel Seçimlerde Söz, Yetki, Karar, İktidar, Çiğli Halkına ve Onun Özyönetim Organlarına" sloganı benimsendi. Giderek dostun düşmanın parmak ısırdığı bu bağımsız eksenli çalışma, sandıkta olmasa bile sokakta, seçimin galibi ilan edildi.

Bahçelievler halkı: "Umut küçük kıpırtılarda"

İstanbul Bahçelievler:

Mahalle Meclislerine İlk Adım

Son yıllarda her seçim dönemi devrimci demokratlar için bir ikilem, bir kısır döngü olarak yaşanıyor. Statükoyu savunan partilerden birini tercih etme ya da seçimleri boykot etme biçimindeki çaresizlik yenilgi dönemlerine özgü bir davranış biçimi olarak hiç peşimizi bırakmadı. Bu ikilemi daha somut bir şekilde, bir yanda alternatifsiz ve tepkisel seçimleri boykot politikası, diğer yanda ise varolan sınırlı yasal statüyü kabul edip herhangi bir adayı veya partiyi destekleme şeklinde özetlemek mümkün.

Çiğli bu alternatifsizlik veya çaresizliğin başka bir tarzda aşılmasıydı. Çiğli örneğinin bir başka biçimini ise Bahçelievler'deki devrimci-demokratlar gösterdi. Bu seçimle birlikte Bahçelievler'deki devrimci-demokratlar da bölgelerindeki seçimlerde tavrın ne olması gerektiği konusunda geleneksel bir tartışma başlattılar. Tartışma sonunda desteklenebilecek herhangi bir adayın olmadığı sonucu ortaya çıktı. Yine bu tartışmalar ve bundan sonraki çalışmalarda aynı ikilemlere düşmemek için devrimci - demokratik tarzda bir alternatif çalışmanın yaratılması gerektiği düşüncesi netleşti.

Neydi bu alternatif çalışma?

Bu alternatif çalışma, mahalle meclislerinin oluşturulmaya girişilmesiydi. Yani kendi sorunlarına sahip çıkma bilinciyle biraraya gelmiş mahalle sakinlerinin yönetsel mekanizmalarının kurulmasına girişmekti. Her seçim döneminde şu aday, bu parti tercihinin dışında, kendi tercihini yapmak, yöneten-yönetilen ayırımına son vermek şeklinde

Devamı 11. sayfada

İstanbul Maltep

Bağımsı

Yerel

Çalışma